

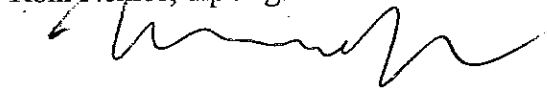
URBIS d.o.o., Razvojni biro
Nova Gorica, Ulica tolminskih puntarjev 4

Številka naloge: 238
Datum izdelave: julij - december 1999

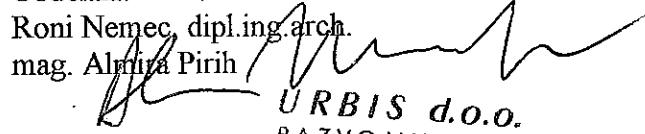
Naročnik:
Mestna občina Nova Gorica
Nova Gorica, Trg E. Kardelja 1

Naloga:
NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
Inicialni razvojni načrt turistične rabe območja

Vodja projekta:
Roni Nemec, dipl.ing.arch.

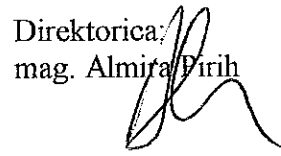

Obdelala:
Roni Nemec, dipl.ing.arch.
mag. Almiria Pirih

URBIS d.o.o.
RAZVOJNI BIRO
NOVA GORICA

Direktorica:
mag. Almiria Pirih

Opomba: Študija je avtorsko delo. Avtorju pripadajo vse pravice po zakonu.

Vsebina načrta:

Uvod	stran 2
1. OBMOČJE OBRAVNAVE	5
2. PROGRAMSKA IZHODIŠČA OZ. POTENCIALI ZA TURISTIČNO IZRABO OBMOČJA	
2.1. Naravne razmere	6
2.2. Grajene strukture (pozidanost)	12
2.3. Infrastruktura	21
2.4. Prebivalstvo in delovna mesta	29
2.5. Zaključek	32
3. TURISTIČNA PONUDBA DANES	
3.1. Dosedanji razvoj	33
3.2. Stanje v turistični ponudbi:	34
- objekti in ureditve	
- prireditve	
- organiziranost	
3.3. Projekti v pripravah ali izvajanju	38
3.4. Zaključek	
4. ZASNOVA TURISTIČNEGA RAZVOJA	
4.1. Turistični obisk danes	40
4.2. Turistični image planote	41
4.3. Cilji turističnega razvoja planote	42
4.4. Zasnova turističnega razvoja	43
4.5. Osnove programa turistične ponudbe:	
- povzetek dosedanjih zamisli	44
- pregled poletne turistične ponudbe manjših mest in podeželja v Franciji	46
4.6. Predlog programa turistične ponudbe	48
5. VLOGA, ZMOGLJIVOSTI IN POTREBE PROSTORSKO- EKSTENZIVNIH PROJEKTOV PO PROSTORU	58
6. POSTAVITEV DOLOČENIH OBJEKTOV IN UREDITEV V PROSTOR	74
7. URBANISTIČNA ZASNOVA NASELJA LOKVE	92
8. PRISTOP K IZVEDBI NAČRTA	99

UVOD

Namen in vsebina naloge:

V dispozicijskem načrtu (oz. projektni nalogi) za izdelavo inicialnega razvojnega načrta na zahodnem, novogoriškem delu Trnovske planote, ki je imel za cilj "ugotoviti konkretne možnosti turistične izrabe tega območja, opredeliti nato oblike turistične ponudbe in predlagati način in ukrepe za uresničitev te ponudbe", je bilo predvideno, da se izdela v štirih fazah: v prvi bodo opredeljena programska izhodišča za opredelitev turistične ponudbe območja, v naslednji bo podan program le-te, nato bo ta program razporejen po obravnavanem prostoru (v kolikor niso posamezne sestavine te ponudbe v prostoru že zasidrane), v zadnji pa bodo obdelani način in ukrepi za uresničitev tega programa.

Viri:

Podatki, ki so za izvajanje naloge vsebinsko relevantni, so bili pridobljeni prvenstveno iz javnih virov oz. iz dokumentacije, ki je bila izdelana v dosedanjem reševanju razvojne problematike območja (ki pa je - žal - že v veliki meri zastarela). Novejši podatki so bili pridobljeni v pogovorih z ljudmi, ki so na območju doslej delovali ali še delujejo v turizmu in z njimi povezanih dejavnostih. Zaradi subjektivizma, ki je bil v teh pogovorih tako ali drugače prisoten, so posamezne navedbe ali ocene v gradivu lahko tudi netočne ali pomanjkljive, vendar brez namena, da bi s tem zavajale.

Povzetek ugotovitev in ocen:

Program turistične ponudbe na Trnovski planoti ima svoje izhodišča v potencialih tega območja ter na dosežkih dosedanjega razvoja tega območja.

Med danostmi, ki lahko na nadaljnji razvoj turizma delujejo pozitivno, velja izpostaviti najprej ugodno prometno lego v odnosu do novogoriškega prometnega vozlišča na oddaljenosti kakih 10 km, preko katerega se območje navezuje na svoj tradicionalni gravitacijski prostor, ki obsega širše območje mesta Nova Gorica, zahodni del Furlanske nižine ter obalni pas Tržaškega zaliva.

Območje je sicer kraška planota, ki se odlikuje predvsem po sredogorski višinski legi (z višinami od 650 do 1500 m, povprečno 900 m), z razgibanim reliefom z ostrimi robovi proti okolišnjim dolinam, po številnih kraških pojavih (brezna, jame ...), po značilni klimi s snežno odejo pozimi in svežino zraka poleti, po poraslosti z gozdovi, po botaničnih posebnostih v depresijah s klimatsko inverzijo, po bogastvu z divjadjo. Nekaj teh pojavov ima status naravnih znamenitosti. Žal pa na območju ni površinskih voda.

Kraški značaj območja se kaže tudi v grajenih strukturah, med katerimi velja poleg gručaste oblike nekaterih zaselkov izpostaviti predvsem ograjne zidove iz kamna med pašnimi in gozdnimi površinami. Med temi strukturami je nekaj takih s statusom kulturne dediščine, žal pa postaja - po drugi strani - vse večji del zazidave zaradi izumiranja prebivalstva in spremenjenih gospodarskih razmer nenaseljen.

Območje ima izredno razvejano cestno omrežje, ki ga sestavljajo javne ceste in gozdne ceste v javni uporabi. Del teh slednjih naj bi sicer kmalu dobil zaporo, vendar pa se s tem ne bi bistveno poslabšala dostopnost naseljenega zahodnega dela planote. Vsa naselitev na območju ima tudi urejeno elektroenergetsko oskrbo, z izjemo Lazne tudi oskrbo s telefonskimi storitvami, naselja na osi Lokve - Nemci - Trnovo pa tudi oskrbo z vodo. Odvod odplak v teh naseljih še ni urejen.

Na območju živi v okviru 5 naselij še okrog 590 oseb, od tega več kot polovica na Trnovem. Demografska slika tega prebivalstva se vseskozi še naprej slabša tako glede njihovega števila kot starostne strukture. Temu slabšanju botrujejo predvsem slabe možnosti zaposlitve, saj je na območju

komaj nekaj več kot 100 delovnih mest. Med njimi prevladujejo delovna mesta v industriji in proizvodni obrti, nato v gozdarstvu in kmetijstvu, šele nato v storitvenih dejavnostih in v javnem sektorju.

V dosedanjem turističnem razvoju območja z začetki že na prehodu v to stoletje (na Lokvah in Lazni) je območje največ vlaganj v turistične strukture doživelo po tem, ko je bila sredi 60-ih let asfaltirana cesta na Lokve. S temi vlaganji (v nastanitvene objekte, žičnice ...) so Lokve dobri dve desetletji živele kot pravi turistični center in sicer vse do začetka 90-ih let, ko se je zaradi spremembe družbenega sistema tedanja organiziranost turističnega poslovanja sesula in so obrati drug za drugim začeli zapirati vrata. Zasebni sektor je kmalu nato sicer začel prevzemati pobudo za vlaganja v nastanitveno-gostinske zmogljivosti, vendar pa je kmalu naletel na meje takega razvoja, ki so nastajale zaradi zaostajanja v razvoju turistične infrastrukture. Planota (predvsem Lokve z okolico) zato danes lahko ponuja predvsem možnosti prenočitve in pogostitve, ne pa tudi dovolj možnosti za športno udejstvovanje, kaj šele za izobraževalne, kulturne, poslovne ali podobne potrebe turistov v okviru aktivnega preživljanja prostega časa. Čeprav se kažejo velike potrebe po ureditvah tako za zimskošportne namene (smučišča, drsališče ...) kot tudi za druge športne potrebe (vzletišče za zmajarje, igrišča za športne igre ...), so na planoti na razpolago le igrišča za tenis in mini golf ter označene poti za pohodništvo in kolesarjenje.

Podobno nazadovanje je doživelo tudi organiziranje prireditev, saj je proti sredini 90-ih let začelo izgubljati sopo in je (v organizaciji lokalnih društev) vzdrževalo tradicijo le pri organiziranju športnih prireditev.

Takemu stanju ni videti skorajšnjega izboljšanja, saj sta trenutno v pripravi le 2 projekta, pa še ta le za legalizacijo obstoječih ureditev (otroškega smučišča na Lokvah in vzletišča za zmajarje nad Lijakom).

Na osnovi takih ugotovitev in ocen je očitno, da je z zasnovo turističnega razvoja planote potrebno izboljšati predvsem ponudbo na področju takoimenovane turistične infrastrukture, to je objektov in naprav, ki obiskovalcem omogočajo bolj raznovrstno ali bolj intenzivno preživljanje svojega obiska na planoti, s čimer se bo povečala motiviranost tako za pogostejši obisk planote kot tudi za podaljšanje trajanja obiska. S tako razširjeno "infrastrukturno" ponudbo se bodo zato izboljšali tudi pogoji za organiziranje skupinskih obiskov planote nasploh za izletniške kot za interesno pogojene skupine (šolske, športne, društvene ...). Prav tak obisk pa bo zagotovil tudi pogoje za poslovanje komercialnega dela turistične ponudbe.

Zahteva po razširitvi in obogatitvi ponudbe se nanaša seveda tudi na organiziranje prireditev, ki naj bi pomagale generirati obisk na planoti zlasti v času, ko ostale sestavine fizične ponudbe ne morejo dovolj intenzivno izvajati svoje funkcije (v medsezona ...).

V predlaganem programu turistične ponudbe na planoti so posamezne sestavine tega programa zasidrane v naravnih in drugih danostih tega območja, na ljudeh, ki tu prebivajo ali poslujejo, na tradicijah in izkušnjah. S takim pozitivnim odnosom do dediščine bo planota pridobila tudi na simbolni ravni in sicer ne samo s krepitvijo svojega imidža kot turističnega območja (o planoti se bo vedno več govorilo), pač pa tudi s tem, da se bo v tem imidžu krepila komponenta z zanimivim, dinamičnim, vedrim dogajanjem (govorilo se bo vse bolj pozitivno).

Predloženi predlog programa turistične ponudbe ne podaja samo sestavin te ponudbe, pač pa tudi predlog, kako to ponudbo projektno uresničiti ter katerim projektom dati pri tem uresničevanju prednost.

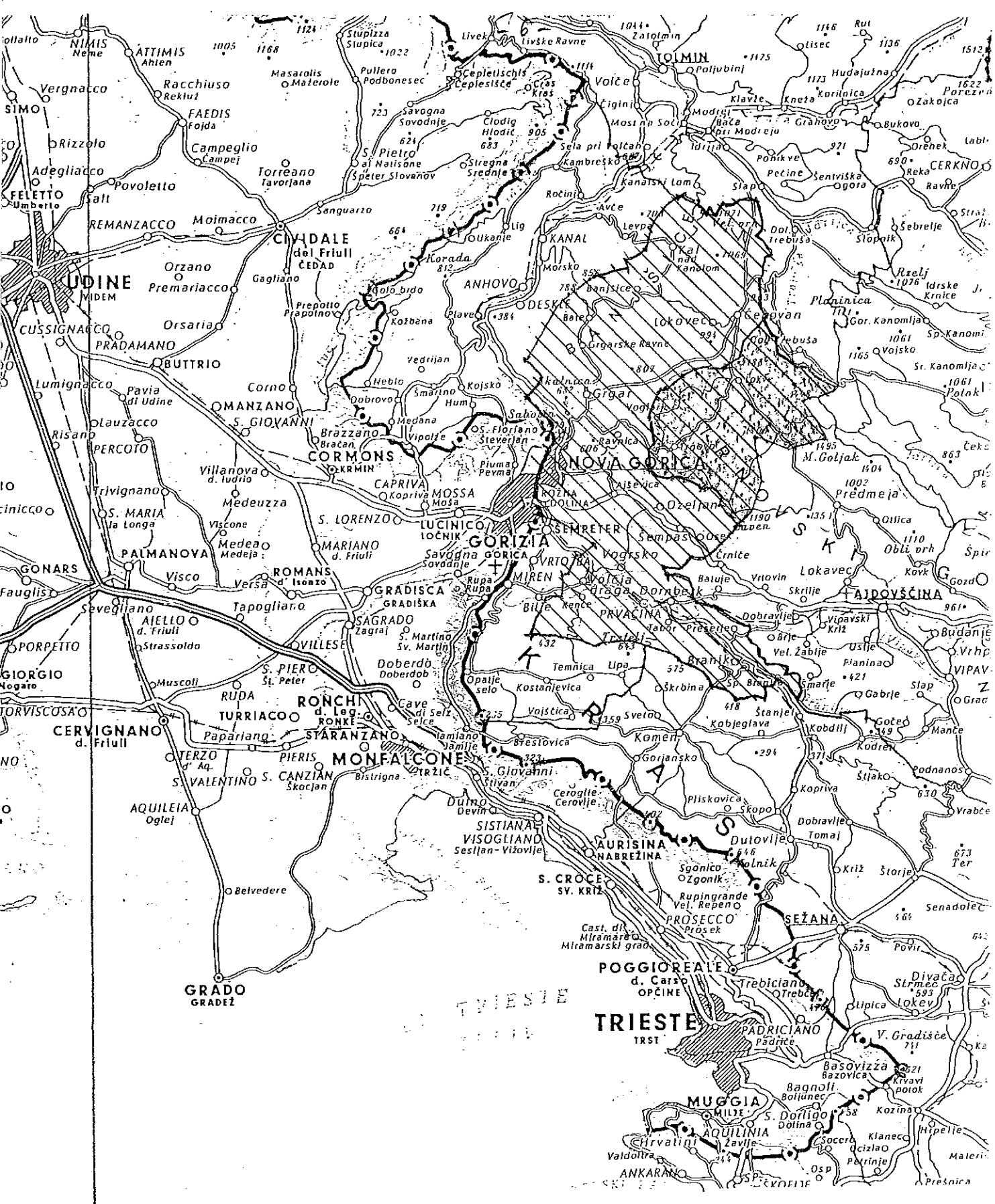
1. OBMOČJE OBRAVNAVE

Območje, ki ga obravnava ta načrt, obsega tisti del Trnovske planote, ki spada v Mestno občino Nova Gorica in je razdeljen med krajevni skupnosti Trnovo in Lokve - Lazna. Meja tega območja je zelo izrazita na njegovi jugozahodni, severozahodni in severovzhodni strani, kjer poteka po reliefni prelomnici (robu) med planoto in Vipavsko dolino, Čepovanskim dolom ter dolino Trebušice, medtem ko je na njegovi jugovzhodni strani v obliki črte, ki povezuje nekaj najvišjih vrhov (Veliki Bukovec, Mali Golak, Nagovec, Petelinovec, Javoršček in Čaven).

Območje v teh mejah obsega 6409 ha.

Dostop na to območje je predvsem po cesti iz Nove Gorice, od koder je do njegovega jugozahodnega roba slabih 9 km. Druga možnost dostopa je iz Čepovana, to je s severozahodne smeri (na oddaljenosti kakih 4 km), tretja pa z vzhodne smeri, to je iz Ajdovščine preko Lokavca, Predmeje in vzhodnega dela planote, od koder je kakih 15 km (oz. 6 km iz Predmeje).

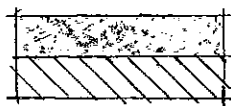
Prva smer navezuje območje ne samo na Novo Gorico kot upravno, gospodarsko in družbeno središče regije, pač pa tudi na prometne tokove po Vipavski in Soški dolini, ki se v goriških vratih srečujejo s tistimi iz čezmejnega prostora, medtem ko sta ostali dve cestni smeri predvsem v funkciji lokalnih povezav obravnavanega dela Trnovske planote z Banjško planoto (tudi v novogoriški občini) in s tistim delom Trnovskega gozda, ki leži v občini Ajdovščina.

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Inicialni razvojni načrt, karta M 1:cca 307000

LEGA OBMOČJA V PROSTORU ZAHODNE SLOVENIJE

območje obravnave

območje Mestne občine Nova Gorica

2. PROGRAMSKA IZHODIŠČA OZ. POTENCIALI, KI SO NA RAZPO- LAGO ZA TURISTIČNO IZRABO

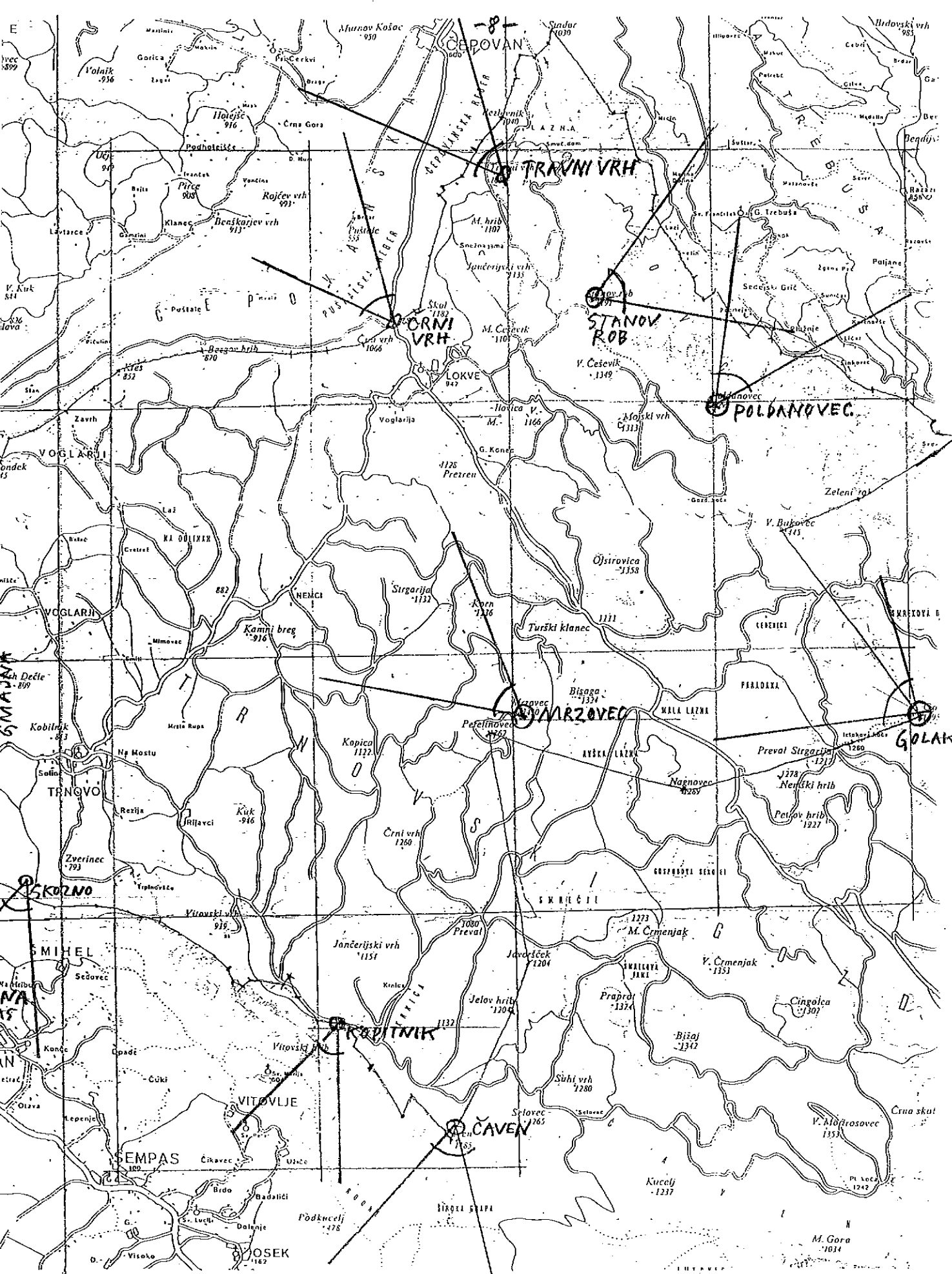
Območje v prej opisanih mejah je bogato s takimi danostmi, na katerih je moč zastaviti in razvijati turistično ponudbo. Med te danosti spadajo tako določene geografske (naravne) značilnosti kot tudi strukture, ki so na območju nastale v dosedanjem razvoju, nekatere od njih tudi zaradi turizma. V obravnavi obstoječih razmer so zato predstavljene predvsem tiste danosti, ki dajejo območju relativno prednost za turistični razvoj, zlasti v odnosu do tiste svoje okolice, ki naj bi turistično ponudbo tega območja sprejela.

2.1 *Naravne razmere:*

Območje v obravnavi ima v geografskem oziru nasploh značilnosti visokih kraških planot zahodnega dela Slovenije. Te značilnosti se kažejo v višinski legi oz. višinskih razlikah do okoliških dolin, razgibanemu reliefu in konfiguraciji terena, prisotnosti kraških pojavov, klimatskih razmerah, vegetacijskem plašču oz. z njim povezano favno. Naravne razmere območja so tako opredeljene z naslednjimi značilnostmi in posebnostmi:

- *višinska lega:* območje ima svoj zahodni rob na nadmorskih višinah 656 - 750 m, rob proti Vipavski dolini na višinah 650 - 1150 m, rob proti Čepovanskemu dolu na višinah 850 - 1050, rob proti dolini Trebušice na višinah 1050 - 1350 m, medtem ko meja na njegovi jugovzhodni strani poteka na višinah od 1200 m (Čaven, Javoršček) do 1500 m (Mrzovec, Veliko Golak). Osrednji del območja (os Trnovo - Nemci - Lokve) je tako na višinah 750 - 850 - 950 m. Višinske razlike planote (oz. njenih robov) do okolišnjih dolin zaradi takih nadmorskih višin dosega od 550 do 1000 m pri Vipavski dolini ter od 740 do 900 m pri dolini Trebušice. Takšna višinska razgibanost območja omogoča razglede z robov planote na spodaj ležeče doline ter čez te doline na bolj oddaljene horizonte, pa tudi razglede s posameznih, z gozdom manj poraščenih vrhov na planoto in drugo slovensko hribovje izven nje. V prvem primeru gre predvsem za razgled na Vipavsko dolino, Goriški Kras in morje v ozadju z roba planote nad Šmihelom in Vitovljami v Vipavski dolini, nato na Čepovansko dolino in Banjško planoto s prevala pri Lokvah ter na grapo Trebušice in planoto nad njo ter Julijske Alpe v ozadju z grebena nad Govci, v drugem pa za razglede z Mrzovca, Poldanovca in Velikega Golaka. Te **(razgledne) točke** ponujajo možnost individualnih in skupinskih obiskov, pa tudi možnost spustov (z robov proti dolini) z jadralnimi padali ali zmaji (zlasti v Vipavsko dolino, kjer se zaradi južne ekspozicije pobočja pogosto pojavlja vzgon toplega zraka);

- *relief in konfiguracija terena:* višinska razgibanost območja se kaže tudi v izredni razgibanosti reliefa, še zlasti na njegovi vzhodni polovici. Tu se pojavljajo ne samo številni bolj ali manj osamljeni vrhovi kopaste oblike (vrhovi severovzhodno od Lokvi z višinami od 1100 do 1200 m,

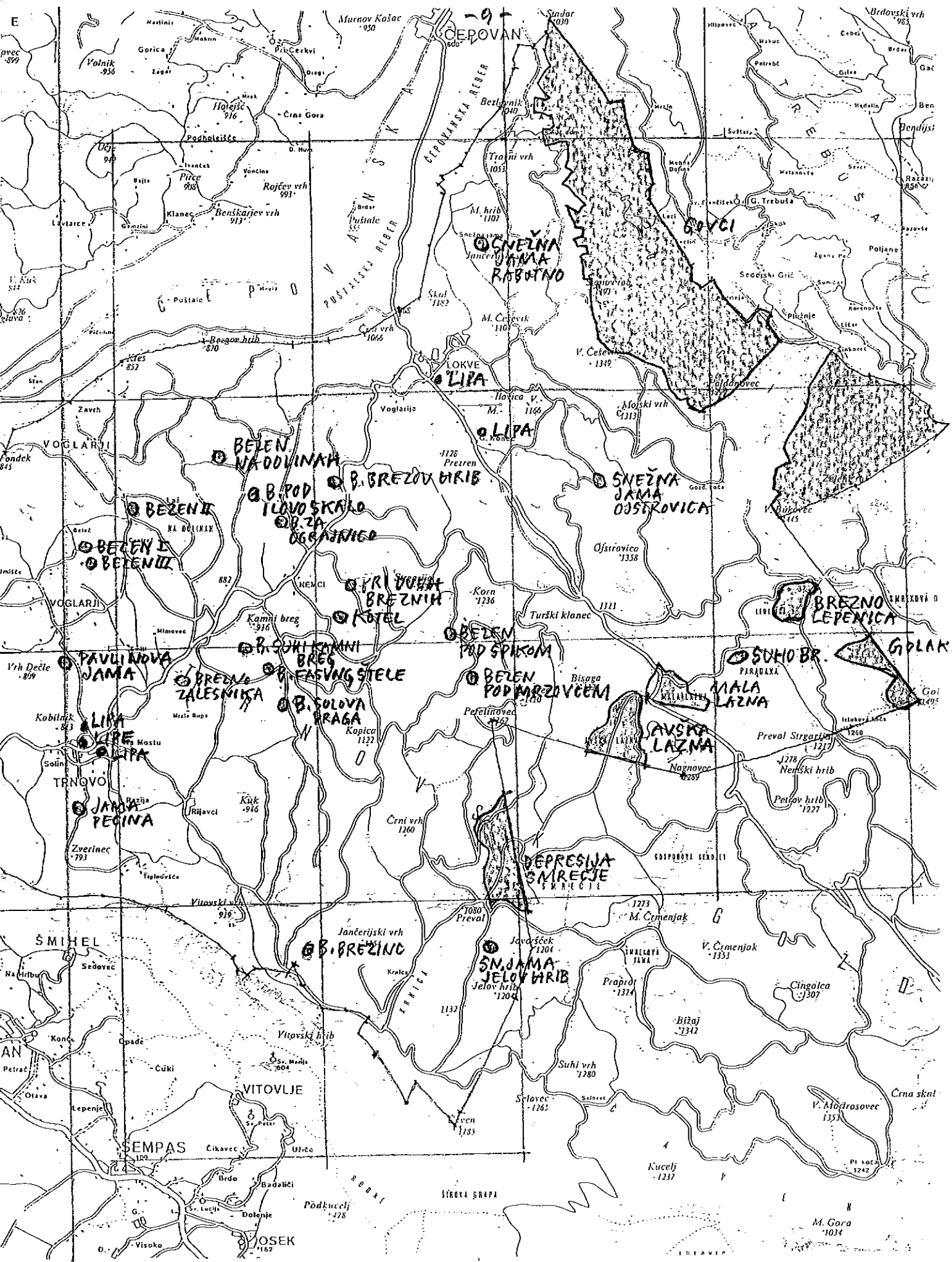

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Initialni razvojni načrt, karta M 1:cca 55.500

RAZGLEDNE TOČKE

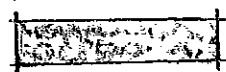

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Inicialni razvojni načrt, karta M 1:cca 55500

NARAVNE ZNAMENITOSTI IN NARAVNA DEDIŠČINA

območja naravnih znamenitosti

vrhovi na osrednjem delu območja z višinami od 1100 do 1400 m ter **vrhovi** na vzhodnem robu območja z višinami čez 1400 m), ampak tudi številne **zaprte doline ali velike vrtače ("drage")**, **brezna in jame**. Nekatere od njih so opredeljene kot naravne znamenitosti (brezno Velika ledenica v Paradani in dolina Smrečje po Odloku o razglasitvi ..., UG 8/85), druge pa kot naravna dediščina (severni obronki planote - Govci, južni obronki planote, gozdni rezervat Golaki in Smrekova draga, gozdna jasa Mala Lazna, brezna pod Igovo skalo, na Dolinah, na Brezovem hribu, pod Mrzovcem, pod Špikom, pri Sokolovi dragi, pri "Fasung štele", brezno Makovšče, za Ograjnico, Brezno I pri Voglarjih in Brezno II pri Cvetrežu, nadalje brezna z naravnim mostom Pri dveh brezni, Brezinc, Zalesnika, Kotel, Bezen III pri Voglarjih, Pečina in Suho brezno, pa še Pavlinova jama - vse po registru naravne dediščine). Številne od teh znamenitosti so turistično zanimive ne samo zaradi svoje konfiguracije in geološke strukture, pač pa tudi zaradi botaničnih vsebin, ki so te objekte zapolnile;

- *klima*: za klimatske razmere obravnavanega območja je značilno srečevanje in mešanje zračnih gmot pod mediteranskimi ali alpskimi vplivi, kar daje obilne in pogoste padavine dokaj enakomerno skozi vse leto. Letna količina padavin zato znaša 2000 - 3000 mm, v katerih je - glede na višinsko lego in odklik od jugozahodnega roba planote - udeležen tudi **sneg**. Po podatkih Padavinske postaje Lokve (v hiši štev. 49 sredi naselja) za zadnjih 7 zim imajo Lokve snežno odejo od novembra do aprila in sicer v povprečju 64.5 dni na zimo, do tega v decembru in januarju po 15 dni, februarja 11 in marca 14 dni. Snežna odeja debeline nad 10 cm je od decembra (izjemoma že od novembra) do aprila, v povprečju 43 dni na zimo, enakomerno po cca 10 dni na mesec od decembra do aprila. Podobna je tudi pogostost oz. pojavnost snežne odeje debeline nad 20 cm (28 dni na zimo, od tega v februarju in marcu po 7 dni na mesec). Podobno velja tudi za snežno odejo debeline 30 cm (21.5 dni na zimo, po 6 dni februarja in marca). Snežna odeja debeline nad 40 cm se vsako leto ne pojavi (oz. ne nastane), saj je - po razpoložljivih podatkih - možnost tega pojava le 70%-na. Če se pojavi, pa traja 21.5 dni na zimo, predvsem v mesecu februarju in marcu. Snežna odeja večjih debelin ima seveda vedno manj možnosti nastanka (nad 50 cm: 0.57%-ov, nad 60 cm: 0.43%-ov, debeline nad 70 cm pa nasploh le v izjemnih slučajih), hkrati je pa čas njenega trajanja tudi vedno krajši (za odejo debeline nad 50 cm le 12.5 dni na zimo, debeline nad 60 cm 10.5 dni na zimo, nad 70 cm še kakih 7 dni na zimo ..., debeline nad 100 cm pa le še slabe 3 dni na zimo). Tako obilne snežne padavine - rekordna debelina znaša 120 cm do 130 cm - se pojavijo oz. naberejo ponavadi sredi marca (na primer leta 1996).

Za opis ostalih klimatskih značilnosti planote podatki, ki se zbirajo v prej navedeni postaji na Lokvah, seveda ne zadostujejo in je zato te značilnosti moč podati le izkustveno. Omembo si zato zaslužijo predvsem temperatura in vlažnost zraka ter vetrovnost. Zaradi višinske lege ima **zrak** na planoti za vsaj kakih 5 stopinj nižjo temperaturo kot v dolini (v ekstremnih pogojih še celo več), zaradi česar tudi

vlačnost zraka ne dosega tistih vrednosti kot v dolini. Zaradi mešanja zračnih gmot nad planoto je pojav vetra dokaj pogost, tako v obliki burje kot jugozahodnih vetrov v ciklonski obliki.

Prednosti te klime v primerjavi s klimo v Novi Gorici oz. s klimo v dolini in nižini so v njeni drugačnosti vsaj v dveh letnih obdobjih in sicer zaradi izdatnih snežnih padavin pozimi (ki so v dolini prava redkost, saj se pojavljajo le vsakih nekaj let) in svežine zraka poleti (ko se v dolini pojavlja neprijetna sopara);

- *vegetacija*: na območju v obravnavi prevladuje **gozd** in sicer v nižjih legah (do višine 1100 m) bukovi sestoji, v srednjih legah (do 1300 m) mešani sestoji bukve in iglavcev (jelke in smreke), v visokih legah (do gozdne meje na cca 1350 m) pa sestoji gorskega javorja in bukve. Površine, ki niso pod gozdom, so v glavnem pod kmetijskimi kulturami (na izkrčenem svetu okrog naselij ter na zahodnem robu planote, kjer prevladuje travnik), nekaj - na višinah nad gozdno mejo in v prepadnih legah - tudi pod ruševjem.

Pretežni del gozdov na tem območju (nad 80%) ima lesnoproizvodno funkcijo, sledijo jim gozdovi z varovalno funkcijo (dobrih 10%), nato gozdni rezervati. Varovalni gozd pokriva predvsem severovzhodne obronke planote (Govci), najvišje vrhove (Škol, Črni rob, Strgarija, Ojstrica, Sleme, Kaličev hrib, Špik, Mrzovec, Petelinovec, Golaki, Kolovrat, Jančerijski vrh) ter nekaj depresij in brezen (Suho brezno, Bezen, Ledenica ...vse po planskih določilih), na podobnih lokacijah so tudi trije gozdni rezervat (Konjik, Fondek in Kaličev hrib po gozdnogospodarskem načrtu). Delež varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov naj bi se - po stališčih gozdnogospodarske službe - v bodoče povečal na račun lesnoproizvodnih gozdov.

Gozdovi na obravnavanem območju so v prevladujoči meri v državni lasti in z njimi gospodari Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS oz. Zavod za gozdove RS, Krajevna enota Tolmin (osrednji del obravnavenga območja), Predmeja (jugovzhodno od črte Zeleni rob, Veliki Bukovec, Ojstrica, Bisaga, Mrzovec, Črni rob in Jančerijski vrh) in Gorica (jugozahodno od črte Voglarji, Medvedji vrh, Ožgani hrib, Kuk in Vitovski vrh).

Gozdovi na tem območju pa ne služijo samo gozdnogospodarskim namenom, pač pa opravljajo - skupaj z drugimi naravnimi značilnostmi območja - tudi rekreativno funkcijo in sicer zaradi **mikroklimatskih razmer**, ki jih ustvarjajo (senčnost ...), zaradi **gozdnih sadežev**, ki jih ponujajo (maline, gobe ...), pa tudi zaradi **slikovitosti**, ki jih dajejo krajini. Obisk planote je zato v veliki meri pogojen prav z obiskom gozdov. Ta potencial za rekreacijo in turizem, ki ga predstavlja gozd na Trnovski planoti, je torej že kot celotna dediščina vreden obiska, še posebej pa so za obisk lahko zanimiva posamezna **rastišča in gozdni sestoji, posamezna "naj" drevesa** zaradi svoje starosti, višine, debeline debla ali drugih posebnosti (kot na primer stare lipe v središču Lokvi in Trnovega po registru naravne dediščine,

stoletna jelka pri Nemcih, smreka v Šibrovi dolini, javor nad Mojsko drago ... po evidenci gozdarske službe) ter **flora** na tistih lokacijah, ki predstavljajo naravno znamenitost zaradi svojih reliefnih in klimatskih posebnosti (gozdna jasa Mala Lazna, brezno Paradaņa, depresija Smrečje, vrhovi Poldanovca in Golaki ... po registru naravne dediščine).

- *favna*: Trnovski gozd je bogat z **divjadjo**, v kateri prevladuje divjad visokega lova. Najbolj številna divjad je zato srnjad (ki zavzema v statistiki ulova 70%-ni delež in ki živi na osrednjem delu območja); sledijo ji gamsi in mufloni (ki se zadržujejo na severnem in južnem robu planote), nato jeleni, divji prašiči (na zahodnem delu območja). Občasno se na planoti pojavi tudi medved, medtem ko sta ris in divja mačka stalna, vendar redka prebivalca planote. Populacija divjadi nizkega lova (divji petelin, jereb, kljunač, skalni golob, tudi divji zajec) je nasploh vedno manjšja ali pa je celo na tem, da izgine (kotorna, poljska jerebica). Tudi ujede (planinski orel, sokol selec ...) in drugi ptiči (rušavec, sova kozača ...) na območju niso več stalno prisotni, ker jih iz njihovih rastišč (na severovzhodnem robu območja) "preganja" vse pogostejša prisotnost človeka in njegovo delovanje.

Z divjadjo na tem območju gospodari lovska družina Trnovski gozd (njen revir zajema Trnovsko planoto v celoti, torej tudi predmejski del gozda). Letni odstrel te družine znaša okrog 160 glav divjadi (v tem odstrelu skorajda ni več komercialnega lova, pač pa le društveni).

Prosto v naravi živeča divjad ponuja poleg lova tudi možnost opazovanj za posameznika in manjše skupine v spremstvu lovskega čuvaja.

Divjad na tem območju se nahaja tudi v okviru "jelenje" farne na Lokvah (s površino 10 ha in populacijo 40 glav parkljevcev: srn, jelenov, muflonov, gamsov ...), ki je usmerjena v vzrejo živali zaradi mesa.

2.2. *Grajene strukture:*

Prebivalstvo na planoti je razporejeno po petih naseljih, to je po Trnovem, Voglarjih, Nemcih, Lokvah in Lazni. Zazidava, ki tej naselitvi služi, je na Trnovem sestavljena iz dveh gruč (ki predstavljata dve jedri prvotne vasi), iz niza posameznih stavb vzdolž glavne ceste skozi naselje (največkrat z javno vsebino) in - v novejšem času - tudi vzdolž "obvoznice" po južnem robu naselja, nadalje iz takoimenovanega "novega naselja" na zahodnem robu prvotnega v obliki predmestne zazidave stanovanjskih hiš, pa še iz nekaj bolj ali manj velikih gruč, razmeščenih na razdalji enega kilometra jugovzhodno od naselja, od katerih je največja Rijavci. Zazidavo na Voglarjih predstavljajo posamezne po gmajni raztresene hiše (Voglarji, Zavrh) ali hiše sredi ograjenih gozdnih jas (Cvetrež, Laz, Kolenc). Podoben značaj ima tudi zazidava pri Nemcih in prvotna zazidava na Lokvah (v obcestnem prostoru razporejene posamezne hiše), medtem ko kaže novejša zazidava naselja (naselje

počitniških hiš na severovzhodnem robu) na predmestni vzorec. Tudi zazidava na Laznah je v obliki razpršenih posameznih hiš.

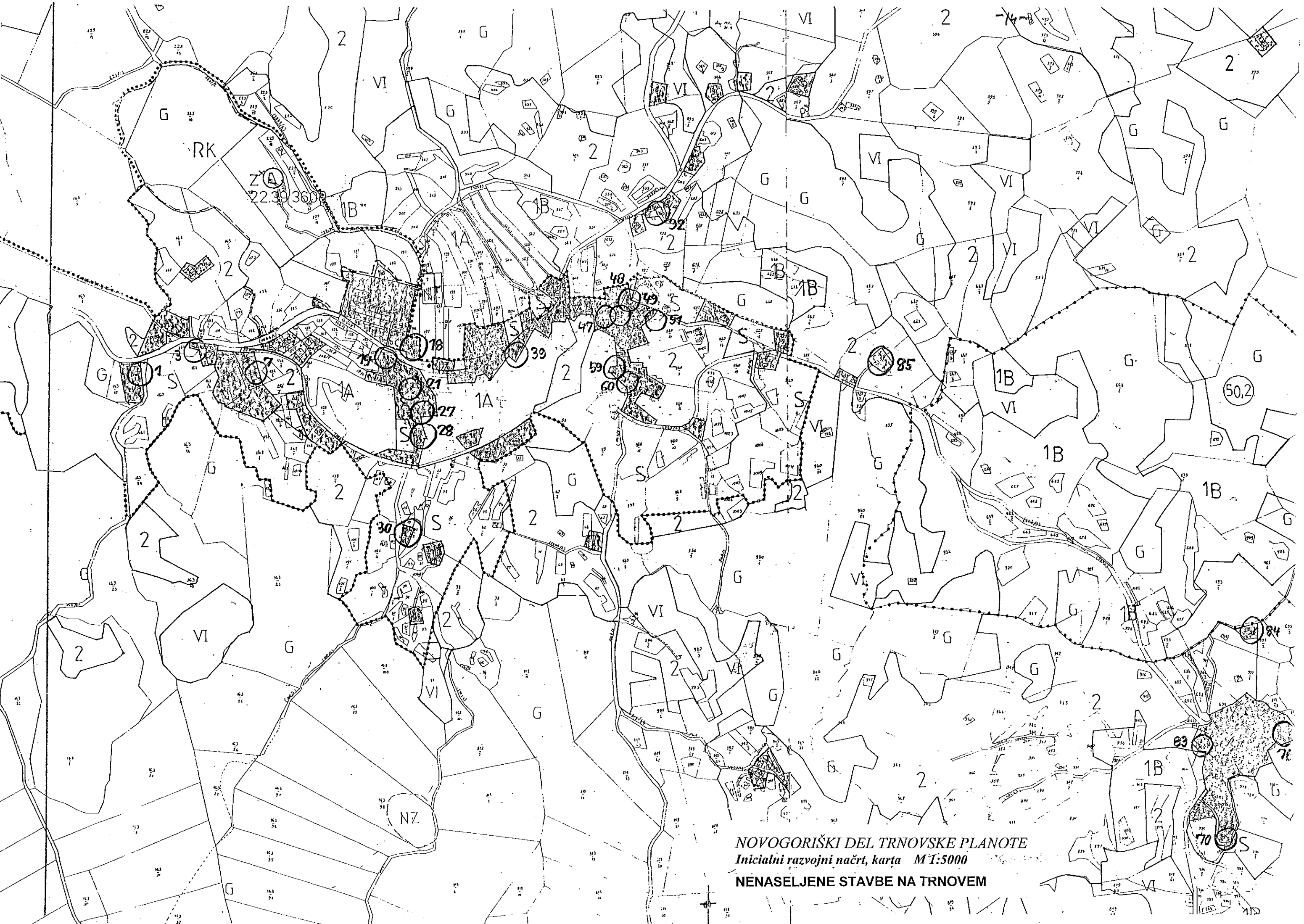
Po oblikovni strani ima zazidava večine teh naselij (razen Lazne) značilnosti primorske arhitekture (v obliki in načinu povezovanja stavb med sabo, njihovi orientaciji oz. odnosu do reliefa, v uporabi materialov), medtem ko nosi zazidava na Laznah značilnosti idrijsko-cerkljanskega tipa hiše oz. čepovanske hiše.

Po spomeniško-varstvenih kriterijih je med to zazidavo le nekaj stavb, ki si zaslužijo status objektov kulturne dediščine in sicer **cerkvi na Lokvah in Trnovem ter znamenje na Voglarjih pri hiši številki 12** (po registru kulturnih spomenikov).

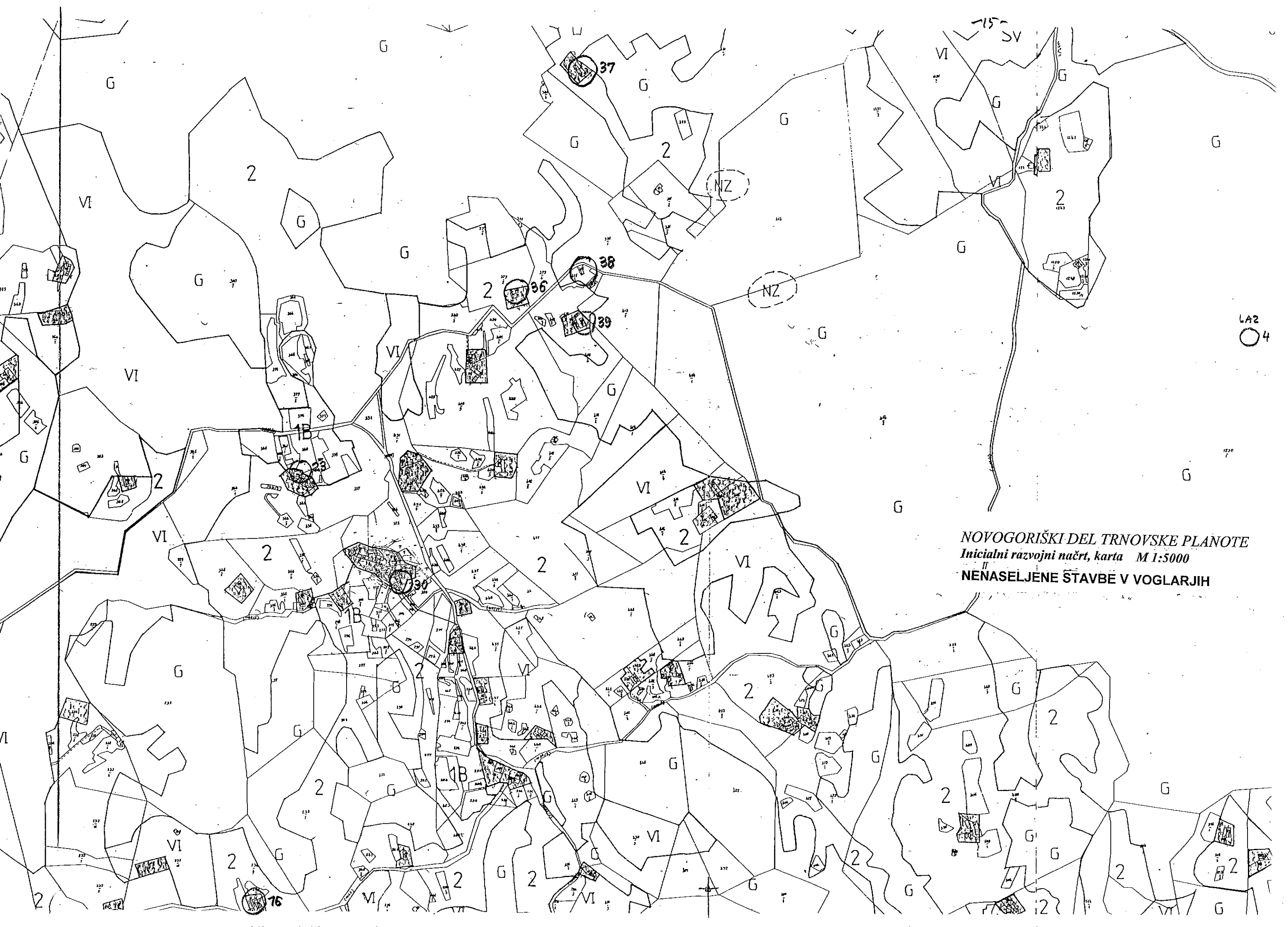
Po vidiku namembnosti ima v tej zazidavi največji delež stanovanjska hiša, sledijo ji gospodarska poslopja (največkrat v povezavi s stanovanjsko hišo). Stavbe z drugačno namembnostjo (in zato tudi oblikovno drugačne) so prisotne bolj ali manj posamično (tovarna, hotel, poslovna hiša, cerkev, šola ...).

Boleča posebnost te zazidave je velik delež nenaseljenih stavb, bodisi zaradi izumrtja stanovalcev bodisi zato, ker je stavba zaradi spremenjenih gospodarskih razmer izgubila svojo nekdanjo uporabno vrednost. Po ugotovitvah na terenu (ob sodelovanju obeh krajevnih skupnosti) gre za naslednje prazne objekte:

hišna številka	namembnost	etažna višina	tlorisna površina	skupna površina	opomba
Trnovo:					
1	žaga	P	60	60	
	stanovanjska hiša	P+1	50	100	
3	stanovanjska hiša	K, P+1	35	105	
7	samski dom	K, P+1	190	370	
14	stanovanjska hiša	K, P+1	90	270	
18	stanovanjska hiša	P+1	70	140	
21	stanovanjska hiša	P+1	60	120	v obnavljanju
27	stanovanjska hiša	P+1	80	160	
28	farovž	P+1	100	200	ruševina
30	stanovanjska hiša	K, P+1	60	150	
	gospodar. poslopje	P+1	60	100	
34	stanovanjska hiša	P+1+M	100	250	
38	stanovanjska hiša	K, P+1	90	270	
47	stanovanjska hiša	P+1	75	150	
	gospodar. poslopje	P+1	45	90	
48	stanovanjska hiša	P+1	60	120	
49	stanovanjska hiša	P+1	60	120	
51	stanovanjska hiša	P+1	30	60	ruševina
59	stanovanjska hiša	P+M	45	70	
60	stanovanjska hiša	K, P+M	80	200	

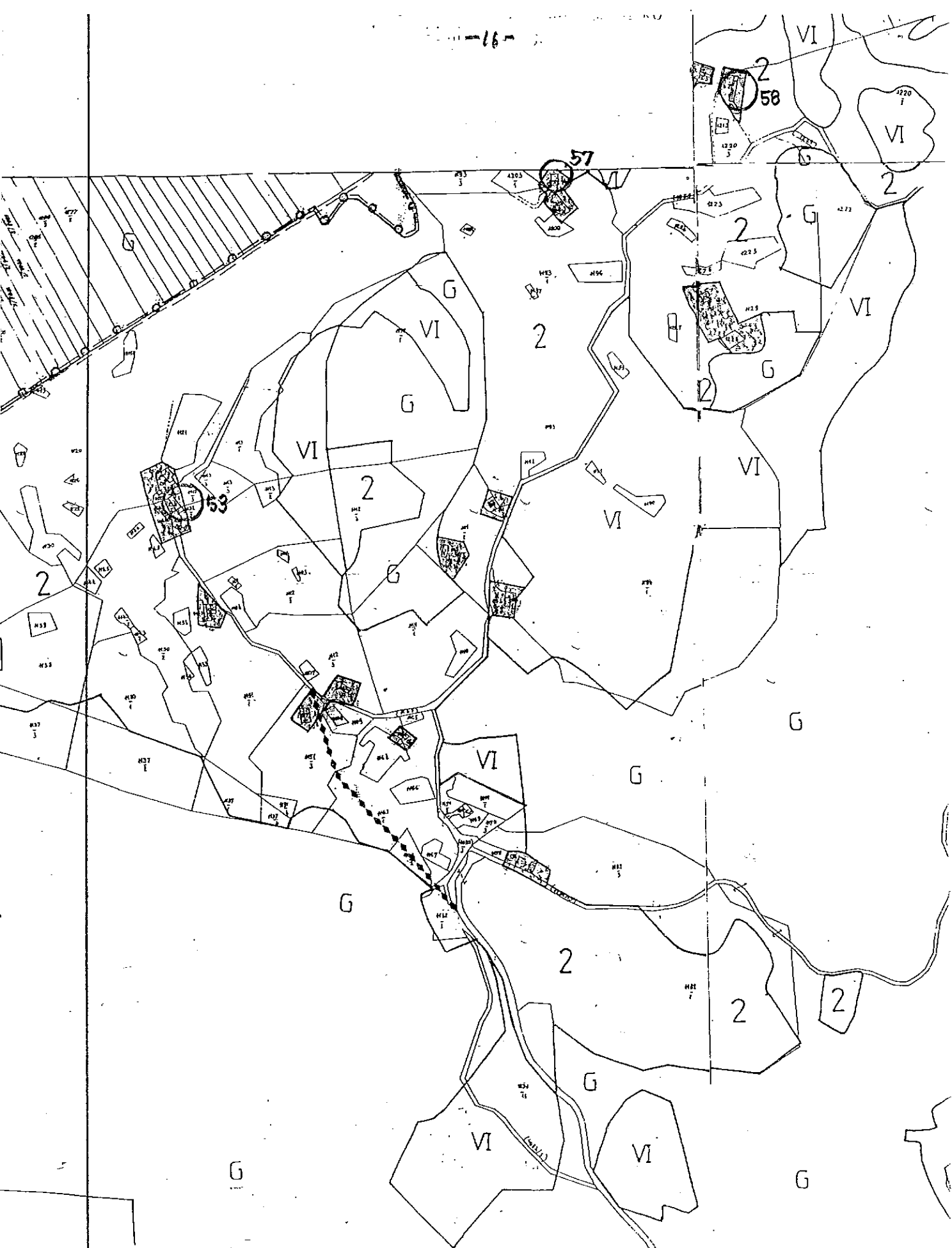

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
NENASELJENE STAVBE NA TRNOVEM

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
NENASELJENE ŠTAVBE V VOGLARJIH

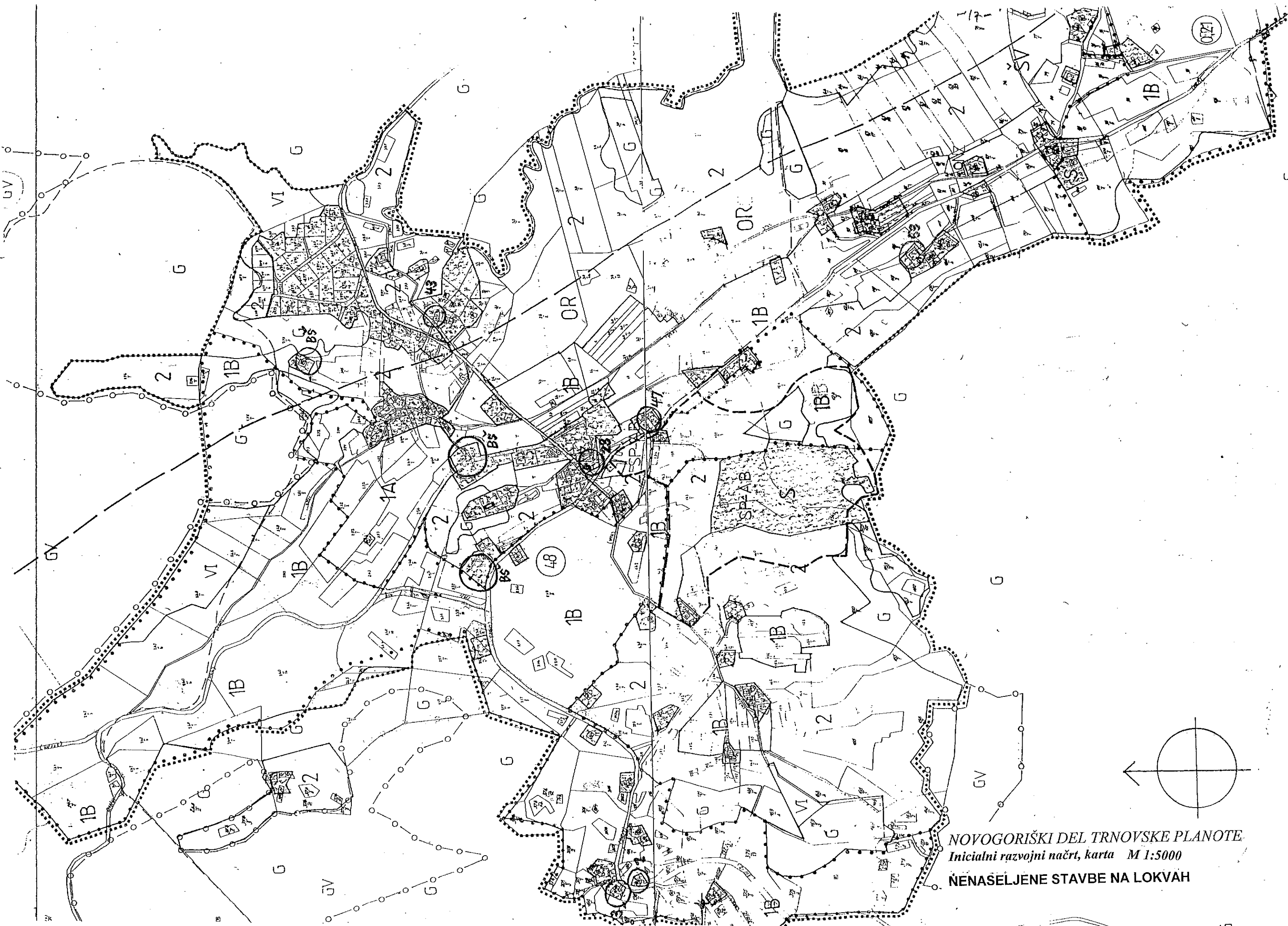
LA2
O 4

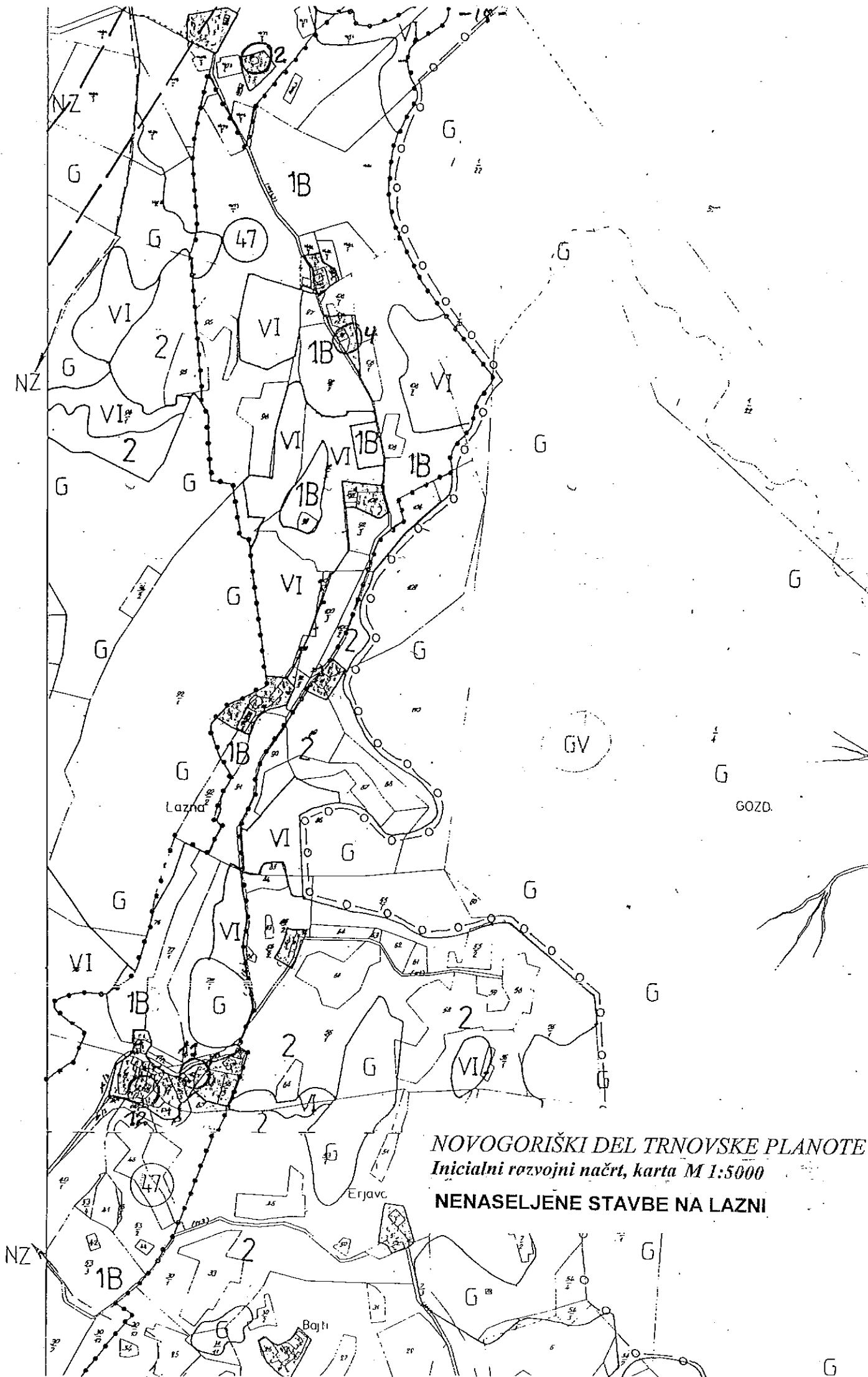
NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000

NENASELJENE STAVBE NA ZAVRHU

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
 Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
 NENAŠELJENE STAVBE NA LOKVAH

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
 Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
NENASELJENE STAVBE NA LAZNI

70	stanovanjska hiša	K+P	70	140
76	stanovanjska hiša	P+1	60	120
	gospodar. poslopje	P+1	130	260
83	stanovanjska hiša	K+P	50	100
84	stanovanjska hiša	K+P	60	90
85	stanovanjska hiša	P+1	40	80
	gospodar. poslopje	P+1	30	60
92	stanovanjska hiša	P+1	70	140
	gospodar. poslopje	P+1	35	70

m2 1195 4165

Voglarji:

15					
16	stanovanjska hiša	P+1	50	100	v obnavljanju
23	stanovanjska hiša	K, P+1	80	180	v obnavljanju
	gospodar. poslopje	P+1	60	120	
30	stanovanjska hiša	P+1	60	120	
	gospodar. poslopje	P+M	40	60	
36	stanovanjska hiša	P+M	80	120	
37	stanovanjska hiša	K, P+M	80	200	
	gospodar. poslopje	K+P	50	100	ruševina
38	stanovanjska hiša	P+1	60	120	ruševina
39	stanovanjska hiša	P+1	70	140	v obnavljanju
46	stanovanjska hiša	P+1	70	140	

m2 700 1400

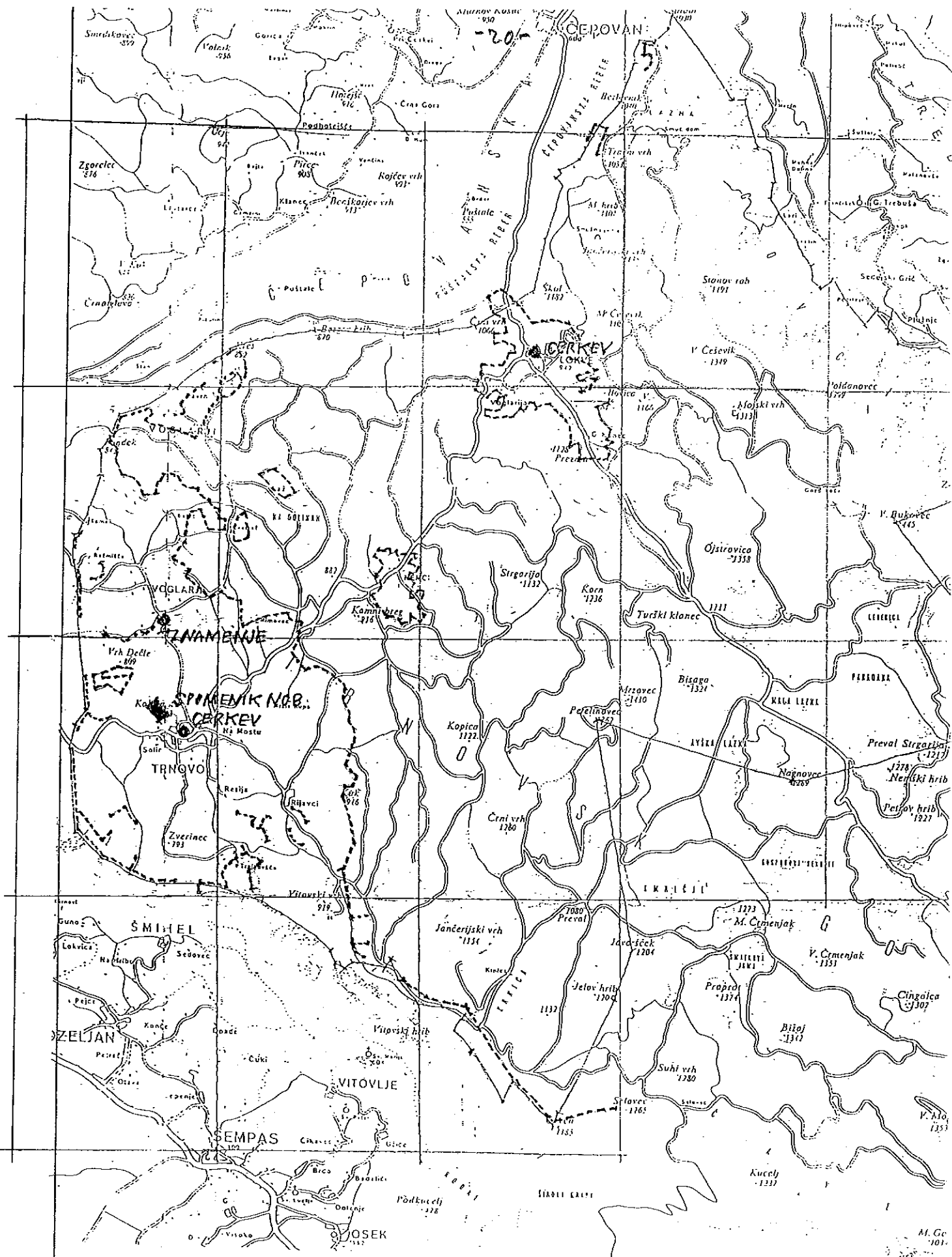
Zavrh:

53	stanovanjska hiša	P+1	80	160
57	stanovanjska hiša	K+P	70	140
58	stanovanjska hiša	P+M	90	145
	gospodar. poslopje	P	40	40

m2 280 485

Lokve:

BŠ	gospodar. poslopje	P+1	25	50	ruševina
3	stanovanjska hiša	P+1	50	100	
	gospodar. poslopje	P+1	45	90	
BŠ	škafarski dom	P+1	150	300	
	gospodar. poslopje	P+M	30	45	
BŠ	hotel Poldanovec	P+2+M	300	1050	
	prizidek	P	180	180	
	gospodar. poslopje	P+1	75	150	
	garaža	P	50	50	
23	zadružni dom	P+1	120	240	
		P+2	50	150	
42	stanovanjska hiša	P+M	60	90	
45	stanovanjska hiša	P+1	70	150	
47	stanovanjska hiša	P+M	40	60	
53	stanovanjska hiša	K, P+M	100	200	

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Initialni razvojni načrt, karta M 1:cca 55.500

SPOMENIKI IN KULTURNA DEDIŠČINA

- objekti kulturne dediščine
- - - ograjni zid okrog Trnovskega gozda

M. Ge 101

			m2 1345	2905	
Lazna:					
2	stanovanjska hiša	P+M	50	70	
4	stanovanjska hiša	P+M	40	60	
11	stanovanjska hiša	P+M	35	50	ruševina
12	stanovanjska hiša	K, P+M	50	125	
	gospodar. poslopje	P	20	20	ruševina
			m2 195	325	
Skupaj			m2 3815	9280	

Od drugih grajenih struktur na obravnavanem območju si - poleg infrastrukture, ki je obravnavana ločeno - zaslužita omembo dve gradnji in sicer **ograjni zidovi**, ki so bili zgrajeni zaradi ločitve gozdnih od pašnih površin oz. ločitve državnega od drugih gozdov, ter **spomenik padlim borcem** na Trnovem. Prva od teh gradenj, ki predstavlja (skupaj z mejniki med posameznimi gozdnimi oddelki) pomembno kulturno dediščino, je kamniti zid na suho, ki poteka ponekod po jugozahodni meji območja, nato skoraj še povsem sklenjeno prečno čez planoto od njenega roba s Čepovanskim dolom pri Fondoku do njenega roba z Vipavsko dolino pri Vitovskem vrhu (v dolžini kakih 8 km!) ter, ki bolj ali manj še sklenjeno obdaja vse naseljene gozdne jase na planoti severozahodno od prej navedenega zidu po meji državnega gozda (Cvetrež, Laz, Kolenc, Nemci, Lokve). Vseh teh zidov je nad 60 km!. Druga od teh gradenj (s statusom kulturne dediščine po registru kulturnih spomenikov) pa je v naših krajih eden najbolj obsežnih memorialnih spomenikov s površino skoraj 1 ha na hribu Kobilnik na severnem robu trnovega. Obe gradnji sta turistično zanimiva objekta.

2.3. Infrastruktura:

A. Cestno omrežje:

Območje ima, ne glede na svoj gorski značaj in redko naseljenost, izredno razvejano cestnoprometno omrežje, v katerem nastopajo javne ceste, gozdne ceste in vlake.

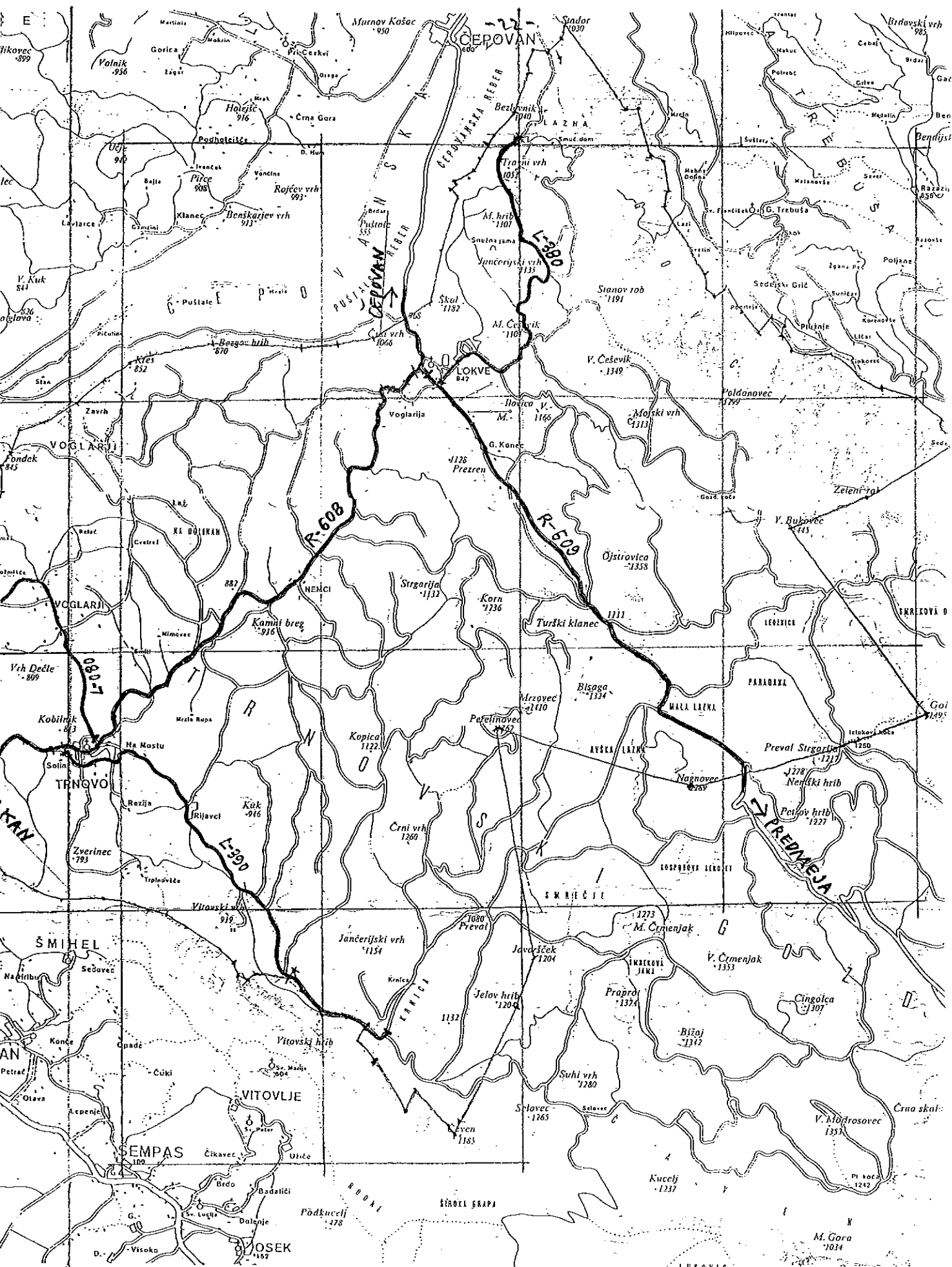
Območje povezujejo naslednje javne ceste:

a) regionalne ceste III. reda:

- od Solkana do Lokvi in naprej v Čepovan (R-608, do Lokvi v asfaltbetonu, km, naprej km makadam),
- od Ajdovščine preko Predmeje do Lokvi (R-609, v asfaltbetonu skozi naselje Lokve, km, sicer km makadam),

b) lokalne ceste (po predlogu strokovne službe Mestne občine Nova Gorica):

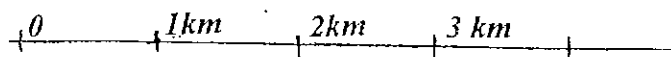
- Trnovo - Rijavci - Kopitnik - koča na Krnici (LC 284 390, 6.90 km, do Rijavcev v asfaltbetonu) ter Lokve - Lazna (LC 284 380, 5.05 km, v asfaltbetonu cca 3.6 km, dokončano letos),

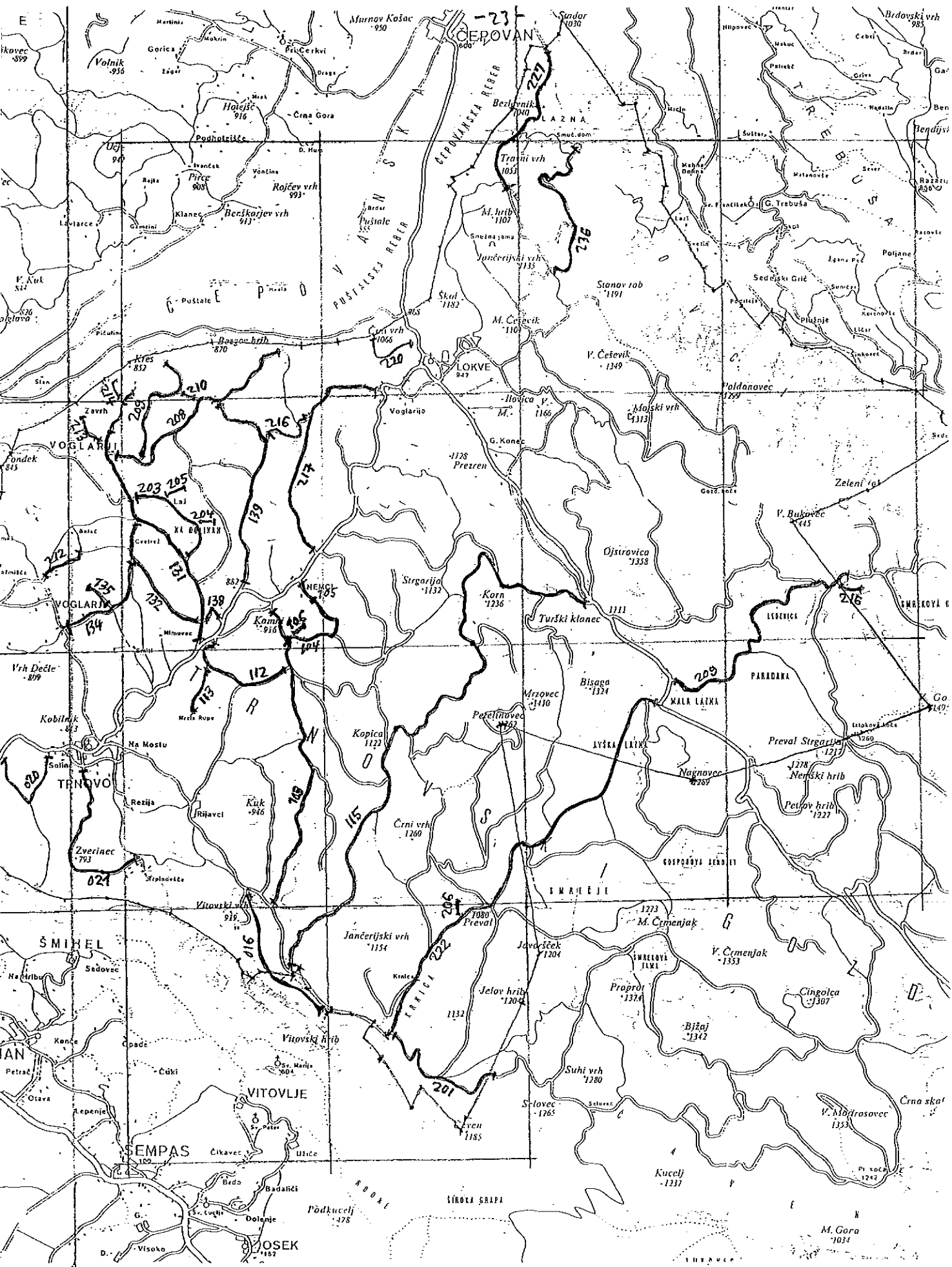

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Inicialni razvojni načrt, karta M 1:cca 55.500

JAVNE CESTE

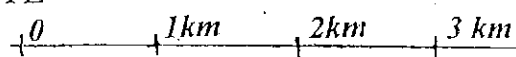

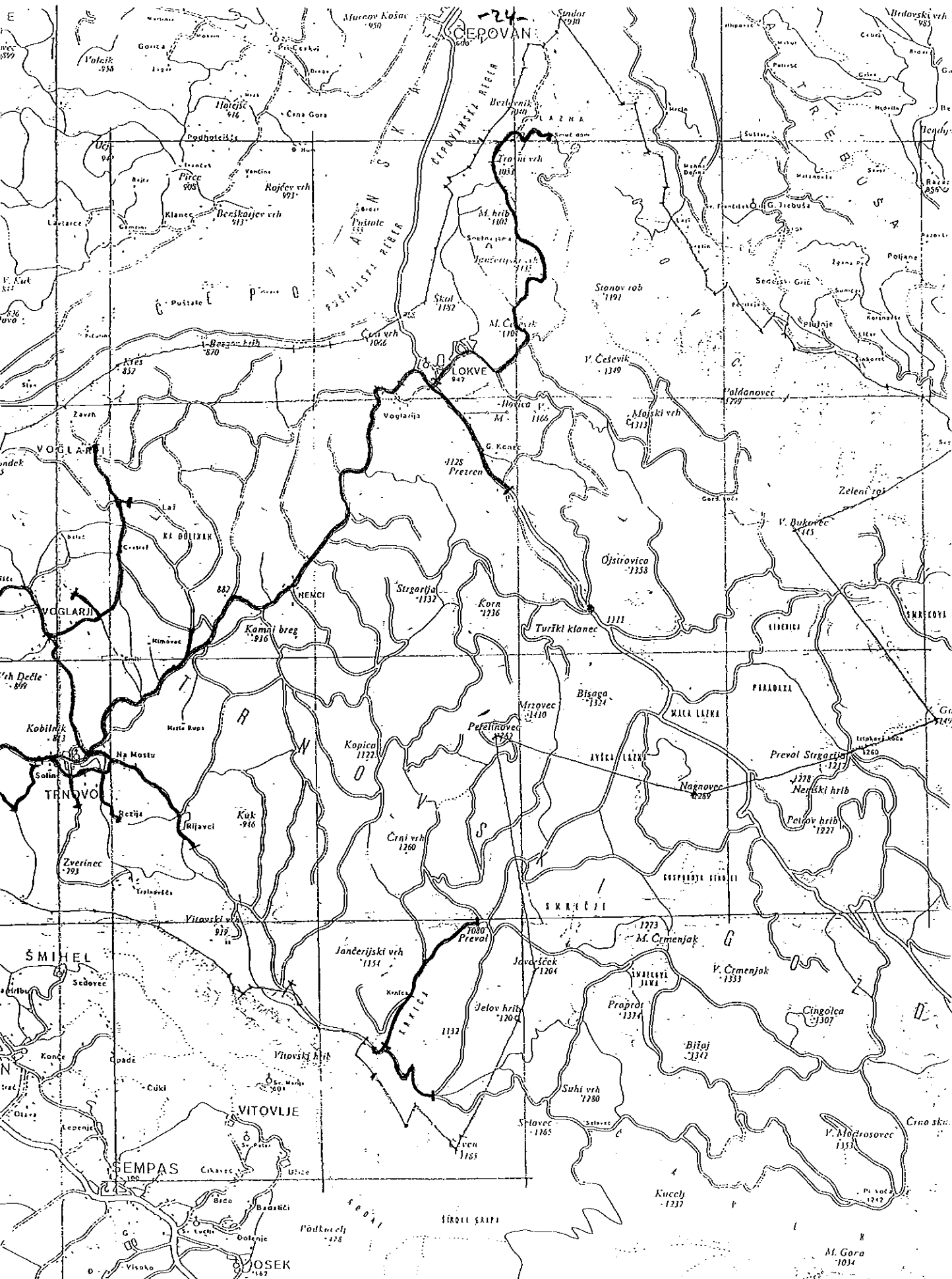

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Inicialni razvojni načrt, karta M 1:cca 55.500

GOZDNE CESTE V JAVNI UPORABI (PREDLOG)

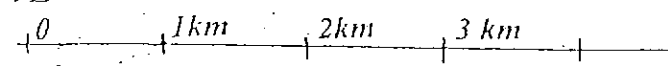

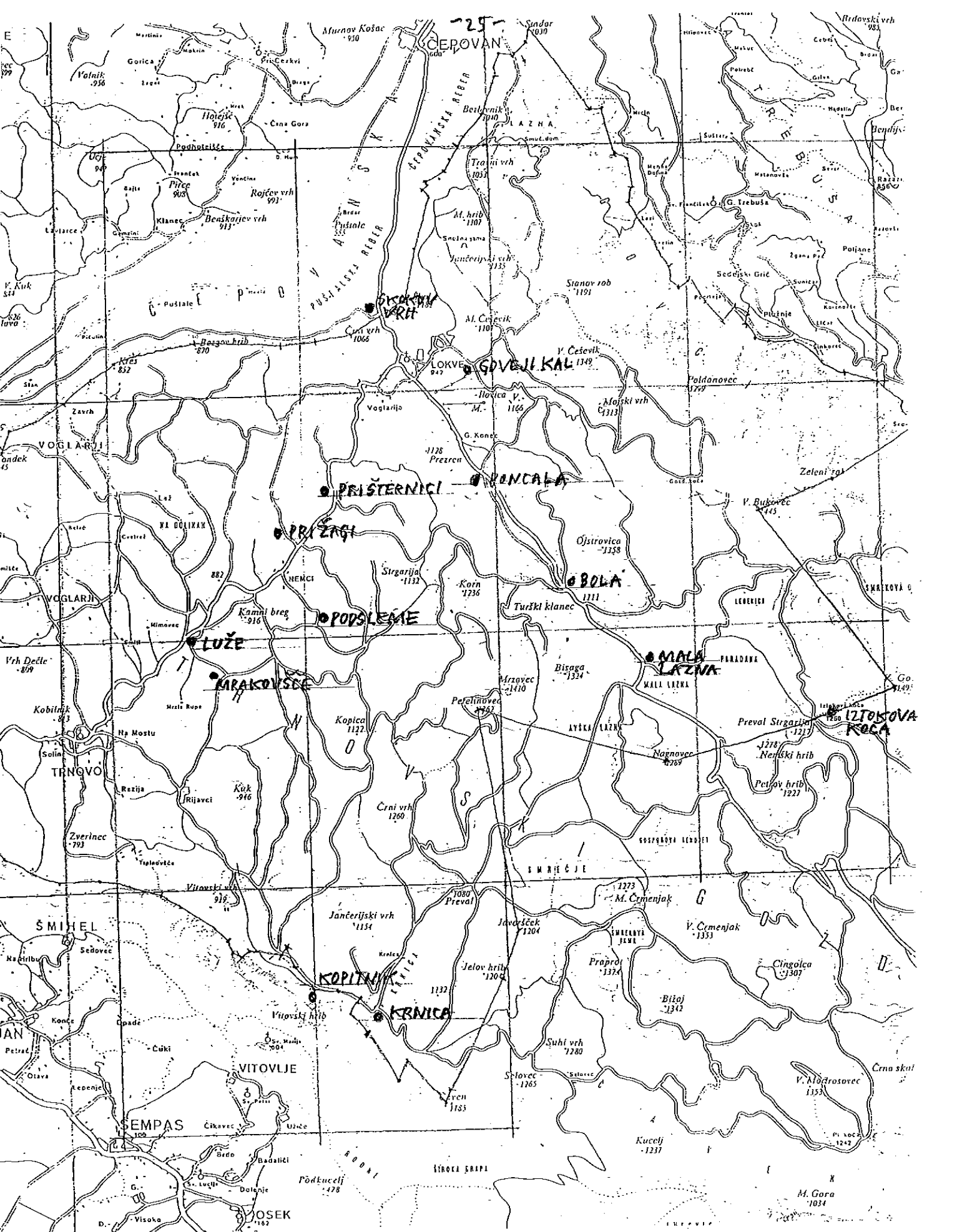

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Initialni razvojni načrt, karta M 1:cca 55.500

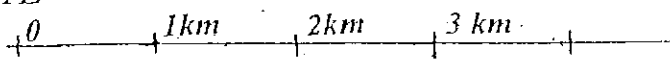
CESTE Z ASFALTIRANIM VOZIŠČEM

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Inicialni razvojni načrt, karta M 1:cca 55.500

UREDITVE ZA PIKNIK

c) *krajevne poti* na območju KS Trnovo (v naseljih Trnovo, Voglarji, Rijavci, Nemci) in KS Lokve - Lazna.

Razvejano omrežje gozdnih cest in vlak je namenjeno prvenstveno gospodarjenju z gozdovi, vendar pa je večina teh cest in vlak (zaenkrat) bolj ali manj odprta tudi za javni promet. Zaradi gospodarskih in drugih razlogov (zmanjšanja stroškov vzdrževanja, preprečevanja vznemirjanja divjadi ...) gozdno gospodarstvo pripravlja predlog zapore prometa po vseh gozdnih vlakah ter po določenih gozdnih cestah tako, da bi javni promet v bodoče smel uporabljati le še naslednje ceste:

1. *na območju krajevne enote Nova Gorica:*

- Vitovski vrh - Kopitnik (84.016, 1.60 km, makadam)
- Ovčarjev ovinek - žaga (84.020, 1.27 km, makadam)
- Trnovo - Zverinec (84.021, 1.75 km, od tega 0.5 km asfaltbeton, ostalo makadam)

2. *na območju krajevne enote Trnovo:*

- Nemci - Jelov hrib - Korenina (019.103, 3.90 km)
 - Nemci - Mrakovšče (019.104 in 0.19.105, 1.36 km)
 - odcep Podsleme (019.106, 0.15 km)
 - Beli kamen - Pri mravljah (019.112, 1.50 km)
 - odcep Mrzla rupa I (019.113, 0.20 km)
 - Turški klanec - Korenina (019.115, 8.3 km)
 - Medvedji vrh - Cvetrež - Mrakov hrib (019.131, 3.40 km)
 - Lužni hrib - Cvetrež (019.132, 1.70 km)
 - Voglarji - Cvetrež (019.134, 0.70 km)
 - odcep k Palirju (019.135, 0.30 km)
 - Medvedji vrh - Kamni breg (019.138, 0.30 km)
 - Špikov hrib - pri Kaliču (019.139, 2.80 km)
 - Lužni hrib - Laz (019.203, 1.50 km)
 - odcep Laz I in Laz II (019.204 in 019.205, 0.25 km)
 - Dolina - Pri Kaliču - Hv. drča (019.208, 2.80 km)
 - Iličje - Kolenc - oddelek 43 B (019.209, 1.60 km)
 - odcep pri Kaliču (019.210, 0.25 km)
 - Voglarji - strelišče (019.212, 0.60 km)
 - Dolina - Zavrh (019.213, 0.40 km)
 - K Šulgu (019.214, 0.30 km)
 - odcep Spletni vrh (019.216, 0.90 km)
 - Nemci - Spletni vrh - Lokve (019.217, 2.80 km)
 - Črni vrh (oddajnik) (019.220, 0.80 km)
 - Lazna (019.227, 2.40 km)
 - Jančerijski vrh - Gramoznica (019.236, 2.20 km)
- (skupaj 41.32 km, v asfaltbetonu cesti od Voglarjev do Mrakovega hriba in odcep k Palirju v dolžini cca 1.60 km, sicer v makadamu)

3. na območju krajevne enote Predmeja pa:

- Krnica - Njivice (017.201, 1.64 km)
 - oddelek 63 c (017.206, 0.22 km)
 - Mala Lazna - Smrekova draga (017.209, 3.38 km)
 - oddelek 107 (017.216, 0.20 km)
 - Kopitnik - Krnica - Mala Lazna (017.222, 4.94 km)
- (skupaj 9.88 km, v asfaltbetonu odseki od Krnice do Smrečja in do Njivic v skupni dolžini 2.70 km, sicer v makadamu).

Po tem predlogu bo zaporo doživelo 57.21 km gozdnih cest na območju enote Trnovo in 15.88 km cest na območju krajevne enote Predmeja (ter seveda vse gozdne vlake). Ta predlog nadalje predvideva, da naj bi lokalne skupnosti (to je krajevne skupnosti) prevzele v svoje upravljanje tudi nekatere od tistih prej navedenih cest, ki služijo bolj dostopnosti do naselitve kot gospodarjenju z gozdovi in sicer cesto od Voglarjev preko Cvetreža do Doline in Mrakovega hriba (3.20 km) ter cesto od Belega kamna do Doline (1.95 km).

S tako cestno mrežo, ki je gostejša na (naseljenem) severozahodnem delu obravnavanega območja, je omogočena ne samo primerna dostopnost do naselitve na tem območju, ampak (po dveh trasah) tudi prehod čez vzhodno polovico območja, ki je sicer brez naselitve, vendar pa zaradi naravnih znamenitosti in dediščine bolj slikovito.

S cestnim prometom najbolj obremenjene prometnice na območju (to je regionalne ceste) so potrebne posodobitve, bodisi z utrditvijo cestišča (na odseku Lokve - Čepovan in Lokve - občinska meja proti Predmeji), bodisi z razširitvijo cestišča na širino 6 m (posamezni odseki ceste iz Solkana do Lokvi).

Zaradi težjih pogojev vzdrževanja in zaradi izboljšanja dostopnosti obrobni delov območja pa si posodobitev vozišča zaslužijo tudi neutrjeni odseki cest lokalnega značaja (kot na primer odsek ceste Trnovo - Krnica jugovzhodno od Rijavcev ...).

B. Vodovodna oskrba:

Naselja na osrednjem delu planote (v osi Lokve - Nemci - Trnovo - Rijavci) oskrbuje z vodo čepovanski vodovod in sicer preko črpališča oz. rezervarja (prostornine 300 m³) v Puštalah, ki polni rezervarje Lokve (200 m³), Nemci (50 m³) in Rijavci (200 m³). Črpališče v Puštalah dobiva - po podatkih, ki jih imajo na razpolago Goriški vodovodi - vodo iz izvirov Močil in Studenec v Čepovanskem dolu z izdatnostjo od nekaj nad 5 l/sek (v sušnem obdobju) pa do čez 500 l/sek. Iz teh izvirov se oskrbuje vsa naselitev v Čepovanskem dolu (od Čepovana do Puštal), pa tudi naselitev na Srednjem Lokovcu. Na Trnovski planoti doslej ni bilo moč najti večjih vodnih virov za ureditev lokalne oskrbe.

Ne glede na to, da je zaradi lokalnega upravljanja vodovodne oskrbe na območju Čepovana in Puštal poraba vode iz prej navedenih virov nenormalno velika (odvzem vode je brez vodomernih števcov), pa so v črpališču Puštale, v vodovodnem omrežju po planoti in v prej navedenih rezervarjih po planoti dokajšnje rezerve vode za normalno oskrbo tudi v sušnih obdobjih. Vodovodno omrežje zato ne bo predstavljalo omejitvenega dejavnika razvoja.

C. Elektroenergetska oskrba:

Območje v obravnavi dobiva elektroenergijo iz razklopne postaje Grgar (le-ta pa iz RTP Kromberk) in sicer po dveh daljnovodnih vejah napetosti 20 KV: ena (proti vzhodu preko Ravnice) oskrbuje Trnovo in (z odcepom) Voglarje ter Podgozd (s transformatorji Trnovo - Žaga, Trnovo 1, 2 in 3, Rijavci ter Voglarji), druga (proti severovzhodu po Čepovanskem dolu) pa s tremi odcepi proti jugovzhodu Zavrh in Nemce, Lokve in Lazno (s transformacijami Zavrh, Nemci, Lokve 1 in 2 ter Lazna). Vsa ta daljnovodna mreža je - razen povezave med TF Lokve 1 in TF Lokve 2 - prostoizračna, prav tako tudi skoraj celotno naročniško omrežje (razen na Trnovem v novem naselju).

Na tem omrežju se izvaja obnova tistega dela daljnovodnega odcepa, ki vodi preko Zavrha do Nemcev.

D. Telekomunikacijska oskrba:

Naročniška telekomunikacijska mreža na planoti (v glavnem iz samonosilnih kablov po zraku) izhaja danes iz dveh končnih avtomatskih central in sicer iz centrale Trnovo s 240 številkami za naselja Trnovo, Voglarji, Zavrh in Nemci ter iz centrale Čepovan s 240 številkami za naselje Lokve (do Lazne omrežje še ni prišlo). Trnovska centrala je navezana direktno na glavno centralo v Novi Gorici, druga pa je na to centralo navezana preko končne centrale v Grgarju.

Ta mreža bo kmalu doživela spremembo v napajanju Lokvi, saj se na Lokvah že gradi končna centrala za naročniško mrežo Lokvi in Lazne s 120 priključki, ki bo navezana (tako kot centrala v Čepovanu) na končno centralo v Grgarju (dovodni kablovod bo v glavnem po zraku, na območju naselja pa pod zemljo).

C. Druga komunalna oskrba:

Naselja na območju so (skoraj še) brez kakršnekoli kanalizacije, saj je le-ta za odvod površinskih in fekalnih voda zgrajena le v novem naselju enostanovanjskih hiš, ki se gradi na zahodnem robu naselja Trnovo.

Pač pa so vsa naselja na planoti vključena v občinski sistem zbiranja in odvažanja komunalnih odpadkov.

2.4. Prebivalstvo in delovna mesta:

Na območju v obravnavi je naselitev razporejena med pet naselij, od katerih so Trnovo, Voglarji in Nemci združeni v krajevno skupnost Trnovo, Lokve in Lazna pa v krajevno skupnost Lokve - Lazna.

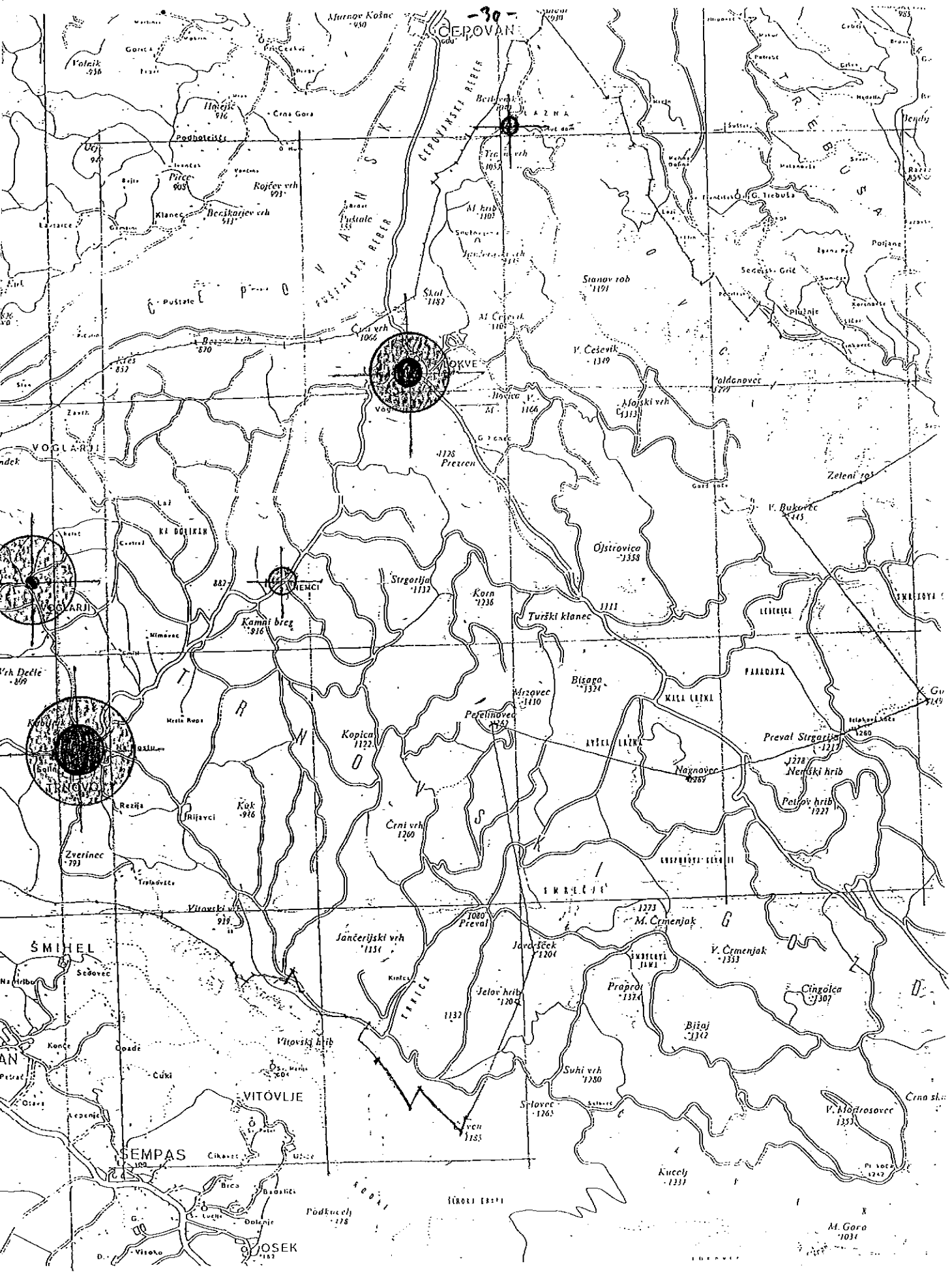
Statistični podatki dajejo za stanje prebivalstva v teh skupnostih ter na območju mestne občine Nova Gorica za zadnjih 30 let naslednjo sliko:

Prebivalstvo po krajevnih skupnostih v obdobju 1971 - 1999:

starostna skupina	leta:				deleži
	1971	1981	1991	1999	
KS Lokve:					
0 - 14 let	30	20	17	9	6.5
16 - 64 let	164	120	93	77	62.1
65 let in več	48	53	46	39	31.4
skupaj	242	193	156	124	100 %
index	100	79.8	64.5	51.2	
KS Trnovo:					
0 - 14 let	112	97	68	51	10.9
16 - 64 let	394	359	316	304	65.5
65 let in več	97	116	99	110	23.6
skupaj	603	572	483	465	100 %
index	100	94.9	80.1	77.1	
Skupaj obe KS:					
0 - 14 let	142	117	85	59	10.0
16 - 64 let	558	479	409	381	64.7
65 let in več	145	169	145	149	25.3
skupaj	845	765	639	589	100 %
index	100	90.5	75.6	69.7	

Prebivalstvo po naseljih in v Mestni občini Nova Gorica leta 1999:

starostne skupine	naselja oz. občina:					skupaj	občina	delež
	Lazna	Lokve	Nemci	Voglarji	Trnovo			
0 - 14 let	0	8	2	10	39	59	7067	19.9
15 - 64 let	5	72	19	72	213	381	22839	64.2
65 let in več	5	34	7	39	64	149	5636	15.9
	10	114	28	121	316	589	35542	100.0

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
 Inicialni razvojni načrt, karta M 1:cca 55.500
 PREBIVALSTVO IN DELOVNA MESTA

- prebivalstvo
- delovna mesta

0 1km 2km 3km

Iz teh tabel izhaja, da je število prebivalstva na planoti vseskozi (konstantno) v upadanju in da se je zaradi tega populacija v zadnjih 30-ih letih zmanjšala za 30% (oz. za 250 oseb), pri čemer je bila najbolj prizadeta KS Lokve - Lazna, kjer se je število prebivalstva skoraj razpolovilo (oz. kjer je skupnost izgubila 120 članov). Na območju tako danes prebiva samo še 589 oseb, predvsem v okviru krajevne skupnosti Trnovo (79%) oz. v naselju Trnovo (ki je s 316 prebivalci največje naselje na tem območju).

Po teh podatkih ima starostna skupina prebivalstva do 14 let v povprečju manj kot 10%-ni delež, kar je komaj polovica v primerjavi z deležem, ki ga ima ta starostna kategorija prebivalstva v celotni Mestni občini Nova Gorica, medtem ko ima starostna skupina nad 65 let 25.3%-ni delež, kar je za dobrih 9 odstotnih točk (oz. 63%) več kot znaša delež tega segmenta za Mestno občino Nova Gorica (deleža prebivalstva v starosti od 15 do 64 let na območju in v občini sta si podobna in znašata cca 64% od celotnega števila prebivalstva). Iz te primerjave izhaja, da je prebivalstvo na planoti močno postarano, saj je starostna skupina nad 65 let povečala svoj delež na račun starostne skupine do 14 let. Trend upadanja prebivalstva na planoti se bo torej nadaljeval, saj je le-to zaradi svoje neugodne starostne strukture obsojeno na nadaljnje izumiranje, pri čemer bo najbolj ogrožena krajevna skupnost Lokve - Lazna, kjer je delež otrok do 14 let komaj 7%-ni, delež ostarelih pa že nad 31%-ni!

Iz prej navedenih podatkov je moč sklepati, da je na tem območju okrog 360 delovno sposobnih prebivalcev (moških od 15-ega do 64-ega leta, žensk pa od 15-ega do 59-ega leta; v KS Lokve - Lazna okrog 70, v KS Trnovo pa 290 oseb), ki so soočeni z dejstvom, da je na planoti (po oceni krajevnih skupnosti) le kakih 110 delovnih mest (na Lokvah in Lazni le kakih 25, na Trnovem 80 ...), pa še ta niso vsa na razpolago domačinom. Delovna mesta so še vedno predvsem v proizvodnji in proizvodni obrti (na Trnovem), v kmetijstvu in gozdarstvu, nato v storitvenih dejavnostih (gostinstvo, turizem, trgovina, obrt ..), nekaj tudi v javnem sektorju (šola, vrtec).

Zaradi takega nesorazmerja med potrebami in ponudbo delovnih mest (več kot 3 proti 1) je seveda veliko prebivalcev planote prisiljenih dnevno migrirati v dolino (zlasti s Trnovega).

Podatki tudi kažejo, da se je v zadnjem desetletju število delovno sposobnih ljudi na območju zmanjšalo za kakih 50 oseb, medtem ko je število delovnih mest približno enako. Kaže, da v tem času potreb po novih delovnih mestih na območju, ki so bile predstavljene v razvojnem programu za demografsko ogrožena območja v občini Nova Gorica iz decembra 1991 in ki naj bi vsaj delno odpravila dnevno migracijo v dolino (zlasti tisto na dolge razdalje), ni bilo moč odpraviti.

2.5. Zaključek:

Na osnovi povedanega izhaja, da je moč pri načrtovanju razvoja turizma na obravnavanem območju izhajati iz določenih prednosti in potencialov, ki jih območje ima v svojih naravnih pogojih, strukturah ter prebivalstvu in sicer:

- območje ima dokaj ugodno lego v prostoru zahodne Slovenije, saj leži blizu novogoriškega prometnega vozlišča, v katerem se križata smer vzhod - zahod s smerjo sever - jug in na katerega se - preko mednarodnih in drugih mejnih prehodov - navezuje tudi promet, ki prihaja iz čezmejnega prostora. Območje je temu gosto naseljenemu in gospodarsko zelo aktivnemu prostoru najbližje izmed kraških sredogorskih planot v tem delu Slovenije,
- območje razpolaga nasploh z ugodnimi naravnimi pogoji. V prednosti je predvsem pri tistih pogojih, ki pomenijo drugačnost v primerjavi z značilnostmi, ki veljajo za območje, s katerega je pričakovati turistični priliv. Ta drugačnost se najbolj kaže v klimatskih razmerah (s snegom pozimi in svežino poleti), v razgibanem reliefu (z rbovi in vrhovi), v zanimivih kraških pojavih (breznih ...) ter v poraslosti z gozdovi. Nasploh torej s slikovito sredogorsko krajino, ki ima zaradi redke naselitve velik rekreacijski potencial. Pomanjkljivost takega tipa krajine je v odsotnosti kakršnekoli površinske vode,
- manj potenciala je v grajenih strukturah, med katerimi ima le nekaj objektov (cerkve, spominski park) omembe vredne pričevalne vrednote. Svojevrstni potencial na področju zazidave so številne prazne hiše,
- na področju infrastrukture so prednosti območja predvsem v izredno razvejanem cestnem omrežju, ki omogoča sicer dobro dostopnost, zlasti njegove zahodne polovice (ne pa povsod tudi ustrezne varnosti, na primer na posameznih zoženih odsekih regionalne ceste od Prevala do Lokvi). V opremljenosti naselitvenega prostora planote z vodovodnim elektroenergetskim in telefonskim omrežjem (slednja dva v dograjevanju) se skrivajo še dokajšnje rezerve njihovih zmogljivosti,
- ne glede na to, da se je človeški potencial območja že dokaj skrčil (zlasti na račun prebivalstva v manjših in od Nove Gorice bolj oddaljenih naseljih) in da se je hkrati s tem zmanjšalo tudi število delovnih mest na planoti v storitvenem sektorju, je kader, ki lahko deluje v turizmu, na območju še ostal (vsi gostinsko-nastanitveni obrati na Lokvah imajo naslednike...). Poleg tega se je na območju ohranila tudi velika pripravljenost prebivalstva za skupno delovanje (preko krajevne skupnosti ali raznih društev) v korist kraja, pa čeprav je z volonterskim načinom delovanja v tržnih pogojih gospodarjenja vedno težje dosežati zadovoljive uspehe.

3. TURISTIČNA PONUDBA DANES

3.1. Dosedanji razvoj:

Začetki turizma na Trnovski planoti segajo na prehod v to stoletje, ko se je zaradi ugodne klime tega območja začel na zgornjem delu planote pojavljati obisk Goričanov in Tržačanov. Kot odziv na ta obisk na planoti je bil na Lokvah zgrajen penzion (Albergo Winkler), na Laznah pa urejeno smučišče z gostiščem (Kafehaus nad Mrzlo Drago).

Te vzpodbudne začetke v izrabi možnosti, ki so se se tu ponujale za razvoj turizma, je prekinila I. svetovna vojna (v kateri so Lokve imele vlogo zaledne baze) ter gospodarska stagnacija, ki je nastopila po njej. V krizi, ki je bolj ali manj trajala celotno medvojno obdobje, je tudi turizem lahko bolj ali manj le živel.

Lokve so bile v II. svetovni vojni v celoti požgane. Naselje je bilo nato sicer kmalu obnovljeno, vendar pa so se v novem družbenopolitičnem sistemu ugodne razmere za obnovo nekdanjih turističnih objektov in ureditev začele kazati šele v 60-ih letih in sicer potem, ko je bila zgrajena prva vlečnica oz. ko je bila asfaltirana cesta iz Nove Gorice na Lokve. Na Lokvah je kmalu nato zrasel hotel Poldanovec (na ruševinah nekdanjega penziona Winkler) ter nova restavracija (prislonjena na zadružni dom) ob izteku smučišča s prvo smučarsko vlečnico. Proti koncu 60-ih let je začelo rasti naselje weekend hiš z nad 40 enotami, na smučišču pod Ilovico, ki se je širilo vse bolj proti vzhodu, sta bili postavljeni še e novi vlečnici, urejeno je bilo igrišče za mini golf. Tak, zelo hiter razvoj turizma, se je odrazil tudi v ustanovitvi lokalnega turističnega društva (1965).

Vse večji obisk motoriziranih turistov na Lokvah, pa tudi na planoti, je v začetku 70-ih let vzpodbudil gozdno gospodarstvo, da je (na osnovi študije dr. Viktorja Klanjščka, gozdarskega strokovnjaka in turističnega delavca) ob vseh pomembnejših cestah uredilo počivališča z ureditvami za piknike (po študiji naj bi jih zgradili 16 za kapaciteto 1050 obiskovalcev). V širitev turistične ponudbe na planoti se je vključila tudi Lazna s smučiščem, vlečnico in planinskim domom.

Zaradi vse večjega obiska planote v drugi polovici 70-ih let, ki so ga pospeševale tudi dobro organizirane prireditve (za katerimi so stala večja podjetja in družbenopolitične organizacije v občini), je v turistično ponudbo območja začela postopno vstopati tudi zasebna ponudba s turističnimi sobami in gostinskimi obrati.

Lokve so tako vstopile v 80-eta leta z dokaj dobro ponudbo ureditev za zimske športe, prenočitvenih in gostinskih zmogljivosti, pa tudi prireditev ter z dobro organiziranostjo, v kateri so z roko v roki delovali Avtopromet Gorica kot "nosilec" turističnega razvoja na Lokvah, turistično društvo, gozdno gospodarstvo in drugi dejavniki turističnih dejavnosti. Tako stanje pa je dokaj na hitro prekinila kriza, ki je tedaj nastopila v državi in ki se je kazala v oblikah, ki so bile še zlasti za turizem

izrazito neprijazne (omejitev prometa z osebnimi vozili, omejitev čezmejnega prometa ...). Upad obiska na planoti je večjim obratom postopoma odvzemal sapo (Avtopromet je tako hotel Poldanovec oddal v najem zasebniku, žičnice v upravljanje Soškemu gozdnemu gospodarstvu ...), manjše prisilil v životarjenje. (V tej krizi so se razkrili tudi notranji, domači razlogi za slabo odpornost na hitro zrasle ponudbe in sicer dejstvo, da Lokve niso imele vodovodne mreže, da so bili nosilci turistične dejavnosti in - pogosto tudi - organizatorji prireditve od drugod ..., zaradi česar je to krizno obdobje pustilo hujše posledice, kot bi jih sicer).

To nazadovanje je koncem 80-ih let poskusila zaustaviti občina Nova Gorica tako s prizadevanjem po sistemskem reševanju turističnega razvoja kot s povsem konkretnimi posegi in ukrepi, med katerimi je bil najpomembnejši izgradnja vodovoda, ki je vodo iz Čepovana pripeljal na Lokve in Trnovo. V okviru organizacijskih ukrepov je bila leta 1989 izdelana krajinska zasnova Trnovskega gozda s predlogom sprememb občinskih planskih dokumentov (UI SRS, Ljubljana), hkrati z njo pa tudi zasnova dolgoročnega razvoja turizma v občini, s posebnim poudarkom na območju Trnovske planote (UI SRS in IER EF, Ljubljana).

Do konkretiziranja (kaj šele do uresničevanja) usmeritev in predlogov iz teh študij pa ni prišlo, saj je prizadevanja, kako pripeljati Lokve (oz. planoto nasploh) iz krize zavrl neugoden splet okoliščin v začetku 90-ih let, v katerem sta pomembno vlogo igrala negotovost ob spreminjanju družbenega sistema ter pojav "zelenih zim" (zime brez snega). V takih razmerah večina tedanje turistične ponudbe ni imela nobenih možnosti nadaljnjega preživetja in je morala dokončno zapreti vrata.

V novem tržno naravnem družbenem sistemu po letu 1990 je zasebna pobuda na Lokvah že kmalu pokazala prve rezultate in sicer pri gradnji oz. preurejanju nastanitveno-gostinskih objektov (kar je sicer razumljivo): Temu pa žal niso pravočasno sledili pozitivni premiki pri urejanju tistih elementov turistične ponudbe, ki so kot infrastruktura te dejavnosti manj komercialni. S tem so seveda nastala vse večja neskladja med posameznimi kategorijami turistične ponudbe, ki grozijo, da bo tudi bolj komercialni del te ponudbe - ob spoznanju, da obisk ni motiviran samo z nastanitveno in prehransko ponudbo - začel izgubljati na svoji vitalnosti.

3.2. Stanje v turistični ponudbi:

Turistično ponudbo planote sestavljajo turizmu namenjeni objekti z ureditvami, prireditve in organiziranost ponudbe.

Na območju so po podatkih Turističnega društva Lokve turistom na razpolago naslednji objekti in ureditve:

KS			
naselja	obrati (objekti)	funkcija in kapacitete	
<i>KS LOKVE - LAZNA</i>			
<i>Lokve</i>	<i>hoteli Winkler</i>	hotel	75 ležišč
		jedilnica	200 sedežev
		vrt	40 sedežev
		savna	
		frizerski salon	
		tenis igrišča	2
	<i>otroški smučarski poligon z vlečnico (v urejevanju)</i>	vlečnica	400 oseb/h
		smučišče	0.7 ha
	<i>restavracija Paradiso</i>	jedilnica	200 sedežev
		vrt	200 sedežev
		prenočišča	17 ležišč
		savna	
		mini golf	
	<i>bar LO-KO</i>	bar	30 sedežev
		vrt	70 sedežev
		izposojevalnica	športne opreme
	<i>dom KB Koper turistične sobe piknik prostori:</i>	prenočišča	25 ležišč
		prenočišča	30 ležišč
	- Goveji kal		
	- Skokov vrh		
	- Poncala		
	- Bola		
	- Mala Lazna		
	<i>označene planinske poti:</i>		
	- Lokve - Poldanovec - Lazna- Lokve (1)		
	- Lokve - Ojstrovica (2)		
	- Lokve - Mrzovec (3)		
	- Lokve - Mali Golak (4)		
	<i>označene kolesarske poti:</i>		
	- Lokve - Lazna (1)		
	- Lokve - Nemci - Krnica - Mala Lazna - Lokve (2)		
	- Lokve - Dolina - Voglarji - Trnovo - Nemci - Lokve (3)		
	- Lokve - Mala Lazna - Ledecnica - Strgarija - Lokve (4)		
<i>Golaki</i>	<i>Iztokova koč</i>	zavetišče	12 ležišč
		jedilnica	20 sedežev
		vrt	30 sedežev
<i>Lazna</i>	<i>planinski dom</i>	prenočišče	30 ležišč
		jedilnica	50 sedežev
		vrt	40 sedežev

KS TRNOVO:

<i>Trnovo</i>	<i>gostilna Pri ovčarju</i>	<i>jedilnica</i>	<i>40 sedežev</i>
	<i>bife Trnovo</i>	<i>vrt</i>	<i>10 sedežev</i>
	<i>vzletišče Lijak (v urejevanju)</i>	<i>točilnica</i>	<i>? sedežev</i>
	<i>večnamensko igrišče (v urejevanju)</i>		
<i>Voglarji</i>	<i>strelišče glinastih golobov (v urejevanju)</i>		
<i>Rijavci</i>	<i>piknik prostori:</i>		
	- Krnica		
	- Kopitnik		
<i>Nemci</i>	<i>piknik prostori:</i>		
	- Luže		
	- Makovšče		
	- Podsleme		
	- Pri žagi		
	- Pri šternici		

planota: informacijske table ob naravnih znamenitostih:

- Golaki
 - Smrečje
 - Smrekova draga
 - Ledenica
 - južni obronki Trnovske planote
-

Iz teh podatkov izhaja, da so na planoti na razpolago predvsem prenočitvene in gostinske kapacitete (kakih 150 - 160 ležišč, 500 sedežev znotraj in še enkrat toliko zunaj ...), medtem ko je drugih ureditev (za pokritje športnih, rekreativnih, informativnih ali izobraževalnih potreb obiskovalcev) še zelo malo (pa še večina teh je v urejanju).

V turistični ponudbi tega območja so bile v zadnjem desetletju organizirane naslednje prireditve:

<i>vrsta in datum prireditve</i>	<i>naslov in program prireditve</i>	<i>lokacija</i>	<i>organizator pokrovitelj</i>	<i>čas trajanja</i>	<i>leto nastanka</i>	<i>leto izvedbe</i>	<i>obisk</i>
KS LOKVE - LAZNA:							
a) zabavne:							
september	praznik piva (zabavna glasba)	Lokve (šotor)	TD Lokve in pivov. Laško	2 dni	1998	98	1000
september	tekmov. harmonikarjev	Lokve - Paradiso	GYPSY d.o.o.	1 dan	1993	?	1000
koncem avg.	praznik malin	Lokve	LO - KO	2 dni	1995	95-97	800
?	tombola	Lokve	TD Lokve	1 dan	1985	85 - 94	1200
29.september	Glasba po željah	Lokve (šotor)	Radio Koper	1 dan	1998	98	200 ?
?	oslovske dirke	Lokve	TD Lokve	1 dan	1983	83 - 85	3000
?	"igre brez meja" (tek v vrečah)	Lokve	TD Lokve	1 dan	1986	86 - 88	2000 in več

30. april	"Iokovška furenga" kresovanje	Lokve - Ljubljana Lokve	TD Lokovec TD Lokve	1/2 dn. 1 večer	1998 1999	98 99	? 300
b) športne:							
februar	tek na smučeh	Poncala	SK Lokve	1 dan	1970	70 - 99	100
2.ned.v septem.	"juriš na Lokve"	NG - Lokve	SK Lokve	1 dan	1981	81 - 99	80
februar	pohod na Poldanovec	Lokve-Poldanovec	PD N.Gorica	1 dan	1979	79 - 99	50
1.ned. v juliju	lokvarski tek *	Lokve	SK Lokve	1 dan	1993	93 - 99	100
zad. ned.v maju	vzpon na Golake	Lokve - Golaki	TD Lokve	1 dan	1997	97 - 99	50
c) društvene:							
začetek avgusta	gozdarske tekme tekmovanje psov	Mala Lazna Lokve	SGG Tolmin LZ N. Gorica	1 dan 1 dan	1997 1997	97 97 - 98	1000 80
d) druge:							
?	razstava metaljev	Lokve, OŠ	KZS	1 teden	1993	93	5000
julij	razstava razglednic	Lokve	LO- KO	2 tedna	1999	99	?
KS TRNOVO:							
a) zabavne:							
sredina oktobra	Polharska noč (+ razstava)	Trnovo (dvorana)	RIHOR d.o.o. pivov. Laško	1 večer	?	95 - 97	300
b) športne:							
stredina avg.	pohod po Trn. gozdu *	Trnovo	ŠD Trnovo	1 dan	1994	94 - 99	100-150
?	kolesarske tekme	Trnovo	ŠD Trnovo	1 dan	1996	96 - 97	?
koncem maja	tek za pokal S. Primor.	Trnovo	ŠD Trnovo	1 dan	1995	96 - 97	?
c) društvene:							
začetek avgusta	lovski piknik	Krnica	LD Trnovo	1 dan	1970	70-98	500
sredi novembra	skupni lov	Trnovo	"	1 dan	?	?	50
sredi decembra	"	"	"				40
d) druge:							
?	razstava psov		LZ	1 dan	1981	81 - 98	?
?	kuhanje oglja	Luže	KS Trnovo + TD Trnovo	10 dni	1998	98	?

Legenda (organizatorji):

LD = lovska družina

LZ = lovska zveza

SK = smučarski klub

TD = turistično društvo

ŠD = športno društvo

PD = planinsko društvo

* organizirano v okviru akcije "S Triglavom do zdravja"

Po podatkih iz tega seznama so največji obisk doživljale zabavne prireditve, ki jih je sredi poletja v drugi polovici 80-ih let in na začetku 90-ih let organiziralo Turistično društvo Lokve. Teh prireditev danes skorajda ni več, pa čeprav so nekatere od njih vzdržale skoraj celo desetletje.

Organizator turističnega življenja na Lokvah je predvsem Turistično društvo Lokve (od leta 1965) v sodelovanju z nosilci gostinske ponudbe, na Trnovem pa Turistično društvo Trnovo (od leta 1996). Organizator (ne samo zimskih) športnih prireditev na

Lokvah je Smučarski klub Lokve (od leta), na Trnovem pa Športno društvo Trnovo (od leta 1993).

Na planoti poleg tega delujeta še Lovska družina Trnovo (od leta) in Jamarski klub Lokve (od leta 1990).

Društva, ki imajo svoj sedež na planoti, so vključena v zveze na občinskem nivoju in sicer:

- Turistični društvi Lokve in Trnovo v Občinsko turistično zvezo Nova Gorica,
- Smučarski klub Lokve in Športno društvo Trnovo v Občinsko športno zvezo Nova Gorica,
- Lovska družina Trnovo v Lovsko zvezo Nova Gorica,
- Jamarski klub Lokve pa v Občinsko zvezo za tehnično kulturo Nova Gorica.

3.3. Projekti v pripravi in izvajanju:

Na področju gradenj ali urejanja naprav za turizem sta v pripravi 2 projekta in sicer za:

- legalizacijo otroškega smučišča s površino 0.8 ha z vlečnico dolžine 225 m, z višinsko razliko 30 m, z zmogljivostjo 400 oseb/uro, vključno z vodovodno napeljavo za umetno zasneževanje in elektro napeljavo za razsvetljavo: projekt je v postopku pridobivanja pravic za uporabo zemljišč ter postopku za izdajo dovoljenj, investitor je Zavod za šport Nova Gorica,
- ureditev vzletne točke nad Lijakom za polete jadralnih padal do pristajalnega mesta na Livešču (Ajševica) na višinski razliki cca 560 m: projekt je še v postopku priprave idejne dokumentacije; investitor še ni znan.

Na področju organiziranja prireditev pa so prireditve, ki bodo še letos izpeljane, navedene v seznamu dosedanjih in letošnjih prireditev.

Na področju organizacije turistične dejavnosti na planoti se vzpostavljanje organiziranosti po določilih Zakona o pospeševanju turizma (UL RS 57/98), ki predvideva ustanovitev lokalne turistične organizacije in turistično informativnega centra, pridobitev statusa zaokroženega turističnega območja ..., do sredine poletja 1999 še ni resno pričelo.

3.4. Zaključek:

Dosedanji turistični razvoj na območju, ki se je začel pred sto leti in je svoj višek doživel v poznih 70-ih letih, je temeljil na ponudbi ureditev za zimske športe na severozahodnem, zgornjem delu planote ter na pogojih za poletno izletništvo oz. nasploh na uživanju gozdne svežine, pa še na organiziranju velikih prireditev. Ta razvoj je v začetku 80-ih let doživel prvo krizo zaradi turizmu neprijazne državne politike (ki je omejila promet z osebnimi vozili in čezmejni promet), naslednjo pa na prehodu v 90-eta leta, ko je zaradi sistemskih sprememb propadla dotedanja

organiziranost turistične ponudbe in turističnega trga nasploh. Poslovna vpetost obratov na Lokvah s podjetji od drugod oz. njihova odvisnost od teh podjetij se je v tem prehodnem obdobju izkazala za usodno, ne samo za te obrate, pač pa tudi za naprave in prireditve, ki so živele od obiska na osnovi te organiziranosti. Vzpostavljanje novih odnosov v turizmu na osnovi zasebne pobude in kapitala, do katerega je prišlo v začetku 90-ih let, je v premagovanju teh težav doslej pripeljalo le do oživitve ponudbe gostinskih in prenočitvenih storitev in - ob neutrudnih prizadevanjih lokalnih društev, ki delujejo na področju turizma - do začetnih korakov pri vzpostavljanju turistične infrastrukture, kar pa - kot je pokazala letošnja poletna turistična sezona - še zdaleč ni dovolj za doseganje praga zadostne privlačnosti kraja in planote za ustrezen obisk.

V objektih in ureditvah, ki so v tem razvoju nastale (oz. še ostale v svoji funkciji), je tako na območju na razpolago

- 90 ležišč v hotelih in penzionih ter 70 ležišč v turističnih sobah in domovih,
- 500 sedežev v gostinskih lokalih (različnih vrst), še dodatnih 350 sedežev na gostinskih vrtovih teh lokalov ter
- nekaj možnosti za športnorekreativne dejavnosti (2 tenis igrišči, igrišče za mini golf, izposojevalnica koles in druge športne opreme ...).

Poleg tega pa ima območje že tudi nekaj turistične infrastrukture, to je ureditev za nekomercialno rabo, ki jih predstavljajo označbe pohodniških in kolesarskih poti v skupni dolžini km, 12 počivališč (takoimenovanih piknik prostorov) in nekaj (morda 6) informativnih tabel ob naravnih in drugih znamenitostih.

V tej ponudbi žal ni več nobenega smučišča (od nekdanj štirih).

Tako stanje v razpolaganju z objekti, napravami in ureditvami za turistične namene in rekreativno rabo lahko pričakuje skorajšnje izboljšanje le na področju športnorekreativskih ureditev, saj sta v pripravi na izvedbo dva projekta in sicer sanacija otroškega smučišča na Lokvah ter vzletišča za jadralne padalce na robu planote nad Lijakom.

4. ZASNOVA TURISTIČNEGA RAZVOJA

V zasnovi turističnega razvoja so na osnovi možnosti, ki jih območje ponuja za turistično izrabo ter na osnovi opredelitve ciljev, ki naj jih ta izraba zasleduje, predlagani ukrepi, s katerimi bi te možnosti izkoristili za razvoj turizma. Ker so neizkoriščene možnosti oz. potenciali za ta razvoj predvsem v naravnih pogojih, to je v značilnostih fizičnega prostora, je večina predlaganih ukrepov prostorsko pogojenih in ima zato značaj (investicijskih) posegov v obravnavani prostor.

4.1. *Turistični obisk danes:*

Po dosedanjih spremljanjih turističnega prometa na planoti (predvsem na Lokvah) ima le-ta naslednje značilnosti:

- planota doživlja največji obisk poleti, predvsem julija in avgusta. V tem obisku je dvoje vrst udeležencev: nekaj stacionarnih (in v veliki meri tudi rednih) gostov, ki preživljajo kratke (nekajdnevne do enotedenske) počitnice na Lokvah predvsem zato, da se tu v prijetno svežem okolju izognejo obremenitvi, ki jo povzroča vročina v dolini, še več pa izletnikov, ki - z istim namenom - preživijo pol dneva ali cel dan v senci gozdov na zgornjem (višjem) delu planote ali pa, ki pridejo na planoto zaradi obiska prireditev,
- planota lahko doživi tudi pozimi zelo velik obisk, vendar le takrat, ko je na Lokvah snežna odeja (obseg tega obiska je zelo odvisen od tega, ali vlečnica obratuje ali ne). V tem obisku, ki lahko doseže tudi letno špico obiska na Lokvah, prevladujejo enodnevni izletniki kot individualni obiskovalci in kot obiskovalci v skupinah (predvsem skupine šolske mladine). Zaradi smučarskih tečajev (pa tudi sicer zaradi snega) je - predvsem v času šolskih počitnic - na Lokvah tudi nekaj stacionarnih gostov,
- v vsem ostalem delu leta dobiva planota skoraj izključno izletniški obisk, v katerem so udeleženi tako posamezniki (predvsem na nedeljskih izletih) kot skupine (šolska mladina na izobraževalnih in športnih dnevih ..., občasno tudi društva na strokovnih ekskurzijah gozdarjev, botanikov in drugih naravoslovcev, navadno med tednom). Nekaj obiska v pozni pomladi (maja) gre tudi na račun prireditev. V zadnjem času vse pogostejši obisk vzletišča za jadralne padalce nad Lijakom ne zaide na ostali, višji del planote.

O obsegu tega obiska žal ni dovolj verodostojnih podatkov oz. podatki, ki se zbirajo za potrebe statistike, niso dostopni.

Med obiskovalci planote prevladujejo torej predvsem izletniki, ki pridejo nanjo neorganizirano, spontano. Po raziskavah, ki jih je izvedlo Društvo inženirjev in tehnikov gozdarske stroke sredi leta 1995, med njimi prevladujejo domačini (iz Nove Gorice in njene okolice: 65%) pred zamejci (iz obmejnega pasu od Gorice do Trsta: 35%). Vplivno območje planote za tak obisk sicer sega do 80 km daleč. Med obiskovalci imajo družine daleč večji delež od posameznikov (78% proti 22%).

Večina obiskovalcev pride na planoto z avtomobilom (95%, po 2.6 osebe / vozilo) in zato seveda obiše predvsem kraje (lokacije) ob "glavni" cesti čez planoto (Trnovo - Lokve - Mala Lazna - Golaki - Predmeja). Ti gostje pridejo na planoto predvsem zaradi sprehodov po gozdu (60%), nato zaradi piknikov, nabiranja gozdnih sadežev ..., vendar navajajo, da leži glavni razlog za njihov obisk v ugodni klimi. Želijo si izboljšanja v označbah peš poti, tudi več informacijskih tabel o zanimivostih na planoti, naravoslovno učno pot, strokovna vodenja po planoti ... Subjektivni razlogi za ta obisk ležijo tudi v dostopnosti planote, v dejstvu, da tak obisk ne zahteva večjih izdatkov oz. da okolje na planoti ne sili k nastajanju stroškov.

Podobne rezultate bi gotovo dala tudi raziskava o obisku Lokvi (in Lazne) pozimi in sicer glede strukture obiskovalcev (domačini in zamejci), organiziranosti prihoda (spontano), trajanja obiska (enodnevno), načina prihoda (z osebnim avtomobilom) in razlogov za obisk (objektivno in subjektivno tako kot pri poletnem obisku)... Razlika v primerjavi s poletnim obiskom je le v drugačnih oblikah preživljanja obiska (smučanje ...), ki je v vsakem primeru motiviran z rekreacijo.

Po starosti je med tistimi obiskovalci planote, ki nanjo prihajajo kot posamezniki, največ starejših ljudi (ljudi v zrelih letih in upokojencev), z lastnimi otroki in vnuki, po socialnem statusu pa ljudi, ki ne stojijo visoko na družbeni lestvici in zato tudi nimajo velikih zahtev glede načina preživljanja obiska. Skupine, ki prihajajo na planoto na obisk, pa so sestavljene predvsem iz šolske mladine (bolj učenci kot dijaki), nato iz članstva raznih društev. Naključno organiziranih skupin izletnikov skorajda ni več.

Obisk planote kot prostora za bolj ali manj ekstenzivno rekreacijo (bolj torej na način relaksacije kot izvajanja napornih fizičnih, športnih aktivnosti) je pogojen z njegovimi naravnimi značilnostmi, od njih

- najprej s klimo, ki "daje" sneg pozimi in svežino poleti,
- nato z gozdom, ki daje senco, estetsko ugodje, gozdne sadeže, tudi habitat divjadi
- ...,
- nato z naravnimi znamenitostmi (brezna, flora),
- nato s prireditvami (tečaji, športne tekme v tekih, pohodih ...),
- pa še z drugimi razlogi (gostinska ponudba ...).

S čim drugim pravzaprav tudi ne more biti, saj današnja ponudba planote obsega komaj kaj več kot naravo. Vsak lahko tu najde svoj mir in svežino, vendar pa ne veliko več od tega.

4.2. Turistični image planote:

Planota je v turističnih prospektih, v (naročenih ali pa tudi ne) časopisnih reportažah in nasploh v "uradnih" predstavitev predstavljena kot območje neokrnjene kraške

krajine, porasle z gozdovi, ki so - z razvejanim omrežjem gozdnih cest in počivališč - na razpolago za sprehode, pohode, kolesarjenje, srečanja ob piknikih ... V teh predstavitev planota nastopa kot idila zelenja in miru oz. kraj, ki nudi vse pogoje za počitek, za obnovo duševnega in telesnega zdravja, ne pa tudi - z izjemo možnosti za alternativno letenje z južnega roba planote - možnosti za doživetja oz. aktivno preživljanje obiska. Ta značilnost tega turističnega prostora in sicer dejstvo namreč, da na planoti nasploh ni ustreznih atrakcij, ki bi obisk privlačile oz. ga bogatile, pa izstopa iz pogovorov z nekaterimi turističnimi delavci v novogoriških turističnih organizacijah, za katere je planota prostor, ki je - zaradi (relativno) nevarne dostopne ceste - daleč ("bogu za hrbtom"), kjer se nič ne dogaja, kjer ni dovolj ali pa ni takih znamenitosti, ki bi upravičile pripravo programa turističnih izletov. Zato v njihovi ponudbi takih izletov tudi še ni.

Posledica tega je, da se planota ponuja oz. se lahko ponuja le na splošni, informativni ravni, ne pa tudi konkretno kot izletniška destinacija.

Turistična podoba planote seveda ni samo tisto, kar prospekti reklamirajo in tudi ne tisto, kar agencijski delavci (ki so zaradi narave svojega poslovanja zainteresirani predvsem za organizacijo izletov v druge slovenske kraje, še bolj pa na tuje) - pa tudi drugi Novogoričani - mislijo in ocenjujejo, pač pa je sestavljena iz obeh gledanj na ta prostor. Na tej podobi zato nastopa prijetna sredogorska krajina kot všečen okvir, sredi katerega pa še ni zanimive vsebine, to je vsebine, ki bi privlačila pogled. Tu je torej okolje, ki ponuja dokaj dobre splošne pogoje za prijetno turistično počutje, ne pa tudi tiste vsebine, ki bi temu počutju vzpodbudila utrip. V času, ko se v turistični ponudbi (oz. na turističnem trgu) vse bolj uveljavljajo doživljajske oblike izletništva in počitnikovanja, ki obsegajo od ogledov kulturnih dobrin (razstav, spomenikov, drugih prireditev ...) do ekstremnih ("adrenalinskih") športnih udejstvovanj, planota lahko ponuja bolj ali manj samo tisto, za kar je mati narava poskrbela, pa še to v glavnem brez ustrezne priredbe za turistični konzum. Planota je v svoji ponudbi zaostala v koraku s časom, saj je ostala le na ponujanju rekreativnih možnosti, ne pa tudi "produktov" za intenzivno, bolj zahtevno (in zato tudi bolj donosno) preživljanje prostega časa.

4.3. Cilji turističnega razvoja planote:

Na osnovi predhodnih ugotovitev oz. ocen možnosti za turistično izrabo naravnih in drugih pogojev na planoti ter stanja v turističnem dogajanju na tem območju izhaja, da to stanje še zdaleč ne ustreza možnostim, ki se tu ponujajo, da ima nadalje turizem v teh pogojih primerjalne prednosti razvoja pred drugimi dejavnostmi in da bi zato potenciale v naravnih pogojih in drugih strukturah na planoti lahko bolj izkoriščali prav z razvijanjem turistične ponudbe. Primarni cilj turističnega razvoja planote je torej v čim širšem in bolj smotrnem izkoriščanju njenih primerjalnih prednosti za doseganje vsesplošnega družbenega napredka tega območja in blagostanja njegovega prebivalstva. Razvoj turizma bo namreč pozitivno deloval

tudi na komplementarne gospodarske panoge, zlasti v storitvenem sektorju (pa tudi v kmetijstvu). Z razvojem turizma na planoti se bo torej krepila njena gospodarska moč (to je moč tistih gospodarskih subjektov, ki so tu doma), s tem pa bo njeno prebivalstvo dobivalo vse večjo priložnost zaposlitve na planoti. Turizem naj bi torej pomagal h gospodarskemu in socialnemu osamosvajanju planote.

Z uresničitvijo tega cilja, ki zasleduje koristi domačinov (pravnih in fizičnih oseb), pa bo ta razvoj prinesel tudi nekaj drugih učinkov širšemu okolju in sicer:

- z razširjeno ponudbo turistične infrastrukture na planoti se bodo izboljšale možnosti za rekreacijo (in^{za} druge aktivnosti prostega časa) prebivalstva Mestne občine Nova Gorica, zlasti pa še prebivalstva mesta Nova Gorica, ki so najbolj številni obiskovalci tega območja, s tem pa tudi njihova kvaliteta življenja,
- Mestna občina Nova Gorica bo (z odpravljanjem nerazvitosti na tem območju) postajala gospodarsko bolj homogena, hkrati pa se bo krepil tudi njen image (podoba) turistično razvite občine. Napredek v razvoju turizma na planoti bo gotovo prispeval tudi k delovanju turističnih dejavnosti (agencijskih in drugih) v samem mestu Nova Gorica.

4.4. Zasnova turističnega razvoja:

Za uresničitev v prejšnji točki postavljenih ciljev turističnega razvoja na planoti je potrebno najprej izboljšati ponudbo ureditev za preživljanje prostega časa in ponudbo turističnih storitev in sicer tako s posegi in ukrepi, ki bodo sedanji obisk okrepili, kot tudi s posegi, ki bodo vzpodbudili nov obisk. Ciljna publika je pri tem predvsem mladina oz. kategorija aktivnega prebivalstva v mlajših letih.

Za krepitev tiste vrste obiska, ki je danes za območje najbolj značilen in ima značaj (nedeljskega) izleta v naravo, bo potrebno območje sistematično opremiti z informacijskimi tablami in kažipoti ne samo z namenom, da se s tem izboljšajo možnosti spoznavanja naravnih in drugih znamenitosti območja (in njegove gostinske in druge poslovne ponudbe), pač pa tudi zato, da se s tem ustvarja predstava o planoti, ki ni zgolj kakršnakoli krajina, pač pa urejen, organiziran rekreacijski prostor. V to vrsto ukrepov spada tudi postavitve označb za nove (dodatne) sprehajalne ali kolesarske poti, pa tudi ponudba storitev, ki bodo ta obisk omogočale in bogatile kot na primer izposoja koles, organizirani skupinski ogledi planote s kolesi, razglednim avtobusom ali drugimi prevoznimi sredstvi Med posegi, ki bodo tovrstnemu obisku služili, pa so predvsem ureditev novih sprehajalnih poti (po razglednih trasah ali do razglednih točk), počivališča na razglediščih in podobno.

Uvajanje nove ponudbe ureditev in storitev na planoti mora odpreti možnosti za razvoj športnega (zlasti zimskošportnega), izobraževalnega, tudi (določenih oblik) kongresnega turizma, s čimer bo planota (posebno pa Lokve) lahko vabila na obisk predvsem mladino (šolsko in odraščajočo) in ljudi v aktivnem starostnem obdobju.

Osnovo za tako naravnani obisk bodo predstavljale naprave za zimske športe (smučanje in drsanje), za letne športe (igrišča za skupinske igre z žogo), tematske razstave o naravni in kulturni dediščini območja ter prostori za srečanja in prireditve.

Programska naravnost teh naprav (pa tudi njihova velikost) mora izkoristiti primerjalne prednosti planote v naravnih pogojih (na primer klimatske razmere za zimske športe, višinsko razliko proti dolini za alternativno letenje, razsežnost prostora za strelske športe in igre ...), v njeni kulturni dediščini (tradiciji in izkušnjah), pri čemer mora biti usmerjena tudi v zapolnitev tržnih niš na vplivnem območju planote (to je na območju, iz katerega se generira obisk na planoto). Tako (programsko in sicer) zasnovano turistično infrastrukturo bodo morale dopolnjevati po svojem imenu, vsebini in uvrstitvi v koledar razpoznavne prireditve.

S tako dopolnitvijo turistične ponudbe planote bo le-ta sposobna pritegniti in gostiti v vsakem letnem času tako obiskovalce posameznike kot tudi obiskovalce v skupinah. Najprej sicer kot izletnike, nato pa - zaradi živahnejšega utripa ter bolj bogate in raznovrstne ponudbe - tudi turiste, ki bodo tu počitnikovali.

4.5. Osnove programa turistične ponudbe:

A. Povzetek dosedanjih zamisli:

Objekti in ureditve ter njihove lokacije po predlagateljih:

Krajinska zasnova Trnovski gozd - Lokve, Urbanistični inštitut SRS, Ljubljana, VI/1989:

- smučišče s sedežnico Poncala-Bajta in napravo za umetno zasneževanje in za razsvetljavo spodnjega dela smučišča	Ojstrica
- smučišče z vlečnicami	obstoječe
- smučišče s sankiško progo in s sedežnico	Prezren
- tekaške steze (po gozdnih poteh)	Lokve - Mala Lazna
- skakalnica (za celoletno uporabo)	Lokve
- planinske poti izven gozdnih z zavetišči	severni in južni rob z vrhovi
- počivališča / razgledišča	severni in južni rob z vrhovi
- sprehajalne poti z razglednim stolpom na vrhu hriba	Prezren
- večnamenski objekt za servis / izposojajo smučarske opreme, z garderobami, s savno, pokritim bazenom in večsteznim kegljiščem	Lokve
- manjši kongresni center	Lokve
- krajevni muzej	Lokve
- prikaz glažutarstva	Mrzla draga
- prikaz oglarjenja	Voglarji
- piknik prostori s parkirišči, večkrat	ob javnih cestah
- prireditveni prostori s parkirišči	Dolinca na Lokvah, Skozna pod Trnovim in Rijavci na Voglarjih

- večnamenska igralna površina za igranje malega nogometa, košarke, odbojke Lokve
- igrišče za mini golf obstoječe
- tenis igrišča obstoječa
- trim steza pobočje Prezrena
- lokostrelsko strelišče Poncala ali Javorni dol
- strelišče na glinaste golobe Voglarji
- jahalna maneža z jahalnimi stezami (po gozdnih poteh) Podgozd
- zmajarsko oz. padalsko odletišče Kopitnik ali Skozno
- izposojevalnica koles (za vožnjo po gozdnih poteh) Lokve
- kamp Nemci
- penzioni Lokve
- počitniški dom Lokve

Zaščita in ureditev Trnovskega gozda v vzgojnoizobraževalne namene, DIT gozdarstvo Posočje, Tolmin, VII/1996:

- gozdarski muzej z glažuto Lokve
- sprehajalne poti, večkrat
- razgledišča
- piknik prostori, večkrat Travni vrh, Poldanovec, Kopitnik, Mali Golak, Mrzovec

Dopis na MO Nova Gorica, KS Lokve- Lazna 15.1.1999:

- smučišča za alpske športe z žičnico na Ojstrici Ojstrica in Bajta, Poncala

Predlog turistične ponudbe, Krajevna skupnost Lokve - Lazna, 18.3.1999:

- informacijsko središče Lokvarska hiša s sprejemno pisarno, turistično pisarno, razstavnim prostorom (in spremljajočimi prostori) Lokve
- razgledišča (robovi, vrhovi) severni in južni rob planote, Golaki, Poldanovec, Mrzovec
- naravne znamenitosti (brezna, jame, gozdni sestoji, geol. značilnosti) Paradana, Ledenica, Smrekova draga, Smrečje
- zgodovinski pomniki (glažute, cerkve ...) Lazna, Trnovo
- športni park za letne športe z igrišči za nogomet, košarko, odbojko in z objektom s spremljajočimi prostori Dolinca na Lokvah
- tenis igrišča obstoječa
- smučišče za alpske športe z žičnico na Ojstrico Ojstrica in Bajta
- smučišče za nordijske športe Mrzovec
- športna dvorana Turški klanec - Mala Lazna
- pokriti bazen Lokve
- zmajarsko in padalsko odletišče Lokve
- kamp Skozno nad Lijakom Poncala na Lokvah

Idejni osnutek smučišča z umetnim zasneževanjem na Lokvah, GYPSY d.o.o., Lokve, III/1999:

- smučišče s prenosno vlečnico in napravami za umetno zasneževanje z vodo iz lastnega bazena Lokve

Idejni osnutek terarija za metulje na Lokvah, GYPSY d.o.o., Lokve, III/1999:

- terarij za metulje (in druge male eksotične živali) Lokve

Dopis Hoteli Winkler Lokve, 18.3.1999:

- tenis igrišča obstoječa
- nogometno igrišče Lokve
- javne sanitarije za paraplegike Lokve
- (nastanitveni?) objekti za mladinski turizem Lokve
- turistična cesta Lokve - Lazna

Razmišljanje o razvoju turizma, LO-KO s.p. Lokve, 18.3.1999:

- otroško smučišče s prenosno vlečnico in napravo za umetno zasnežev. obstoječa
- smučišče z začasno ureditvijo Lazna
- tekaška proga od Poncale proti vzhodu Lokve
- smučišče Bajta Lokve
- nogometno igrišče Lokve

Prireditve po lokacijah in po predlagateljih:

Krajinska zasnova Trnovski gozd - Lokve, Urbanistični institut SRS, Ljubljana, VI/1989:

- tekaška šola Lokve, Ponacala
- lokostrelska šola " "
- zmajarska šola Kopitnik
- fotosafari gozd

Vizija razvoja TD Lokve 2000, Štefan Winkler, I/1999:

- "lokvarska noč", 10-dnevna poletna prireditve s športnimi tekmovanji (kolesarske tekme ...), konjskimi igrami, pastirsko igro "pandolo", kresnimi in tabornimi ognji, nočnim pohodom z baklami, kinopredstavami na prostem, srečelovi, zabavnim programom na zaključku prireditve Lokve
- zimske športne igre s poudarkom na nordijskih športih (tek ponoči ...) Trnovska planota

B. Pregled poletne poslovne turistične ponudbe manjših mest in podeželja v Franciji

kot izhaja iz prospektov, ki so na razpolago v turističnih uradih (*)

Ogledi (individualni ali skupinski, brez ali z vodstvom):

a) naravnih posebnosti:

- naravnih parkov (vulkansko hribovje, močvirja, kanjoni ...) **

Opomba:

pogostost pojavljanja: od* do*****

- brezen in kraških jam *****
- razgledišč (vključno z ogledom tematske razstave) *
- b) *grajenih struktur:*
 - predzgodovinskih bivališč (s tematsko razstavo) ***
 - utrdb (citadel) ****
 - gradov ali dvorcev vključno z opremo, parki in / ali tematskimi razstavami (orožja, tapiserij, slik, posodja, arheoloških najdb ...) *****
 - palač vključno z ***
 - cerkva vključno z ****
 - samostanov vključno z *****
- c) *parkovnih ureditev:*
 - parkov ali vrtov s historično zasnovo *****
 - parkov ali vrtov s sodobno zasnovo ****
 - parkov s posebno zasnovo **
 - botaničnih vrtov ali poti **
- d) *opuščenih delovišč:*
 - kovačij in mlinov s pogonom na vodo **
 - mlinov na veter *
 - rudnikov in solin ***
- e) *aktivnih delovišč:*
 - vinskih kleti *****
 - pivovarn ****
 - destilacij ***
 - čebelarn **
 - sirarn ***
 - gojišč gob *
 - drevesnic za sadno drevje *
 - lončarn ***
 - delavnic za posode iz bakra **
 - emajlirnic *
 - steklopihaških delavnic *
 - delavnic za rezalce poldragih kamnov *
 - delavnic vitražev *
 - nožarn *
 - podzemnih kamnolomov **
 - hidrocentral *
- f) *domov slavnih oseb z memorialno razstavo ****
- g) *muzejskih zbirk o človekovem delovanju:*
 - s področja likovne umetnosti (= galerij) ***
 - o zgodovinskem razvoju *****
 - tematskih s področja tehnike ****
 - tematskih s področja etnologije ***
 - tematskih o posameznih predmetih*
- h) *"naravnih" parkov oz. tematskih živalskih vrtov za:*
 - bizone *
 - volkove *
 - polarne pse *
 - kopitarje (srne, jelene ...) **
 - svizce *
 - lokalno favno **

- eksotične živali (kenguruje, krokodile ...) **
- ptiče *
- vodne živali (v akvarijih) ****
- insekte (v terarijih) *
- i) naravoslovne muzejske zbirke:*
 - paleontološke (s fosili) **
 - tematske s področja rastlinstva ali živalstva ***
 - tematske o posebnih naravnih pojavih (vulkanih, streli ...) *
- j) inscenacije zgodovinskih pojavov:*
 - življenja v predzgodovinski dobi ***
 - življenja v srednjem veku (v gradovih) ****
- k) objektov s posebno namembnostjo:*
 - planetarija *
 - meteorološke opazovalnice *
 - vulkanološkega centra *
 - raketnega izstrelišča (= "vesoljskega mesta") *

Vožnje (potovanja) z:

- vlakom na parno vleko ***
- turističnim vlakcem **
- turistično ladjo (historične ali sodobne oblike) **
- helikopterjem *
- žičnico *
- balonom **
- gumenjakom (rafting) ***

Izposoja:

- kajakov in kanujev za spust po reki ****
- koles za krožno vožnjo ***

Obisk prireditve:

- festivalov (tematskih ali splošnih, večdnevnih)
- koncertov različne glasbe
- nastopov folklornih skupin
- gledaliških predstav ali spektaklov
- inscenacij zgodovinskih dogodkov (= spektaklov)
- cirkuških predstav
- "son et lumiere" (zrak in svetloba) prireditve
- razstav likovne umetnosti (slikarstva, kiparstva in oblikovanja, fotografije)

*Ogled in obisk zabaviščnih parkov z napravami za adrenalinska doživetja, tematskimi razstavami, kulinarično ponudbo ****

4. 6. Predlog programa turistične ponudbe:

Objekti in ureditve:

a) za informativne namene:

(ob predpostavki, da bi območje občine Nova Gorica dobilo status zaokroženega turističnega območja in da bo turistično-informativni center tega območja imel svoj sedež v Novi Gorici)

- informativna tabla v Solkanu ob začetku regionalne ceste na Lokve
- informacijska pisarna na počivališču na Ovčarjevi gmajni (vzhodno od Trnovega) ob vstopu na planoto (v okviru centra za alternativno letenje)
- informacijska pisarna na Lokvah (v okviru turističnega centra)
- meteorološka opazovalnica na Lokvah (hišica z instrumenti za javnost in oprema za strokovno delo)
- informacijske table ob naravnih znamenitostih, spomenikih in objektih naravne in kulturne dediščine (poleg obstoječih še naslednje):
 - ograjni zid okrog državnega gozda pri Nemcih (tudi mejniki)
 - ...
- vedutne table na glavnih razglediščih:
 - Mali Golak
 - Poldanovec
 - Mrakov hrib (Lazna)
 - Skozno
 - Kopitnik

b) za izobraževalne in kulturne namene:

- razstavni prostor (v okviru turističnega centra)
- lokalni muzej na Lokvah (v okviru turističnega centra) z naslednjo vsebino ("Živeli smo od gozda"):
 - gozdarstvo in lesarstvo (škafarstvo)
 - oglarjenje
 - furmanstvo
 - glažutarstvo
- lovski muzej na Lokvah (v okviru lovskega doma) z naslednjo vsebino:
 - favna Trnovskega gozda
 - orožje in orodja
 - slikarska galerija (lovski motivi, divjad)
- botanični vrt na Lokvah z naslednjo vsebino:
 - floristični vrt
 - arboretum gozdnega drevja
- terarij na Lokvah z naslednjo vsebino:
 - metulji in insekti
 - plazilci

c) za športne namene:

Zimsko-športne naprave:

- smučišče Ilovica na Lokvah z vlečnico, napravami za zasneževanje in osvetlitev (v urejanju)

- smučišče Ojstrica ali Na bajti na Lokvah z vlečnico ...
- tekaška proga Poncala - Mala Lazna na Lokvah (tudi sankališče)
- drsališče (velikosti hokejskega igrišča) na Lokvah
- skakalnica na Lokvah (prenova obstoječe)
- smučišče z vlečnico na Lazni (prenova obstoječih naprav)

Naprave za nezimske športe:

- nogometno igrišče na Lokvah
- večnamensko igrišče na Lokvah
- lokostrelski poligon (strelišče) na Lokvah
- bazen (100 m²) v okviru kampa na Lokvah
- športna (oz. prireditvena) dvorana na Lokvah (z avtomatskim kegliščem)
- balinišče na Lokvah
- večnamensko igrišče na Trnovem (doureditev obstoječega)
- športno strelišče na Voglarjih (doureditev obstoječega)
- poligon za strelske igre na Voglarjih
- vzletišče za alternativno letenje nad Lijakom (doureditev obstoječega)
- vzletišče za zmajarje na Kopitniku (doureditev obstoječega)

d) za prireditvene namene:

- prireditvena površina na Lokvah
- javne sanitarije na Lokvah
- kongresna dvorana oz. prostor na Lokvah (v okviru turističnega centra)
- prireditvena površina na Trnovem
- šotor za poletne prireditve na planoti

e) za servisne namene:

- bencinski servis z minimarketom na Lokvah
- prodajalna spominkov, športne opreme na Lokvah
- poštni urad na Lokvah
- splošna ambulanta na Lokvah
- razstavno-prodajni salon opreme za alternativno letenje na Ovčarjevi gmajni (v okviru centra)
- vprežna vozila za razgledovalne vožnje na Lokvah
- odprti avtobus za razgledovalne vožnje na Lokvah
- balon za ogled iz zraka na planoti

f) za nastanitvene namene:

- hotel na Lokvah (vključno s prostorom za fitness)
- mladinski dom na Lokvah
- apartmajska hiša na Lokvah
- turistične sobe na Lokvah
- kamp na Lokvah
- penzion na Trnovem (prenova gozdarskega doma)

- turistične sobe na Voglarjih
- kamp na Ovčarjevi gmajni (v okviru centra za alternativno letenje)
- penzion za konje na Lokvah (z manežo)

g) za gostinske namene:

- slaščičarna / kavarna na Lokvah
- gostinski lokal na Ovčarjevi gmajni pred Trnovim (v okviru centra za alternativno letenje)

h) za prometne in komunalne namene:

Javne ceste:

- rekonstrukcija določenih odsekov regionalne ceste Solkan - Lokve
- asfaltiranje lokalne ceste z Lazne proti Predmeji in proti Čepovanu
- bus postajališča:
 - na Ovčarjevi gmajni pred Trnovim
 - na Lokvah
- razgledišča s parkirišči za osebna vozila:
 - Ovčarjeva gmajna
 - Kopitnik
- omrežje sprehajalnih poti na Lokvah

Kanalizacija:

- kanalizacijska mreža za fekalne vode s čistilno napravo:
 - na Lokvah
 - na Trnovem

Prireditve:

a) zabavne (oz. družabne):

- prireditve ob krajevnih praznikih ("šagre" oz. sejmi) na Lokvah in Trnovem
- ciklus večdnevni prireditve čez poletje pod naslovom Poletje v gozdu ali Poletje v senci z naslednjo vsebino (glej tudi druge prireditve):
 - glasbeni nastopi
 - nastopi folklornih ali podobnih skupin
 - srečelovi ali kontaktne prireditve (karaoke, tekmovanja ...)
 - kulinarične posebnosti

b) doživljajske:

- razgledovalne vožnje po planoti ali posameznih naseljih:
 - z odprtim avtobusom
 - z rent-a-bike kolesi (skupinsko)
 - z vprežnim vozilom (kočijo)
 - s konji (skupinsko)
 - z balonom

c) športne:

- prireditve, ki so na območju že uveljavljene in ki se izvajajo na - bolj ali manj - celotni planoti, kot so na primer:
 - smučarski teki
 - teki, vzponi, pohodi
 - kolesarske tekme
- tečaji za posamezne športne panoge, kot so na primer:
 - smučarski
 - drsalni
 - teniški
- turnirji v posameznih panogah, kot so na primer:
 - v streljanju
 - v tenisu

d) društvene:

- prireditve lovske družine in sicer:
 - lovski piknik s srečelovom na Krnici
 - lovski dan (sprejem novih članov v družino ...)
- konvencije (srečanja) drugih društev z naslednjo vsebino:
 - zbor društev (in njihovih organov)
 - družabni program s tekmovanji
- društvena nastopanja s tekmovalnim značajem:
 - ex-tempore
- ogled nekaterih podzemnih jam skupaj z jamarji

e) vzgojne:

- delovni tabori
- poletne šole

f) druge (v okviru ciklusa Poletje v gozdu):

- tematske razstave (izmenjevalne, izposojene, organizirane s strani zbirateljev ali avtorjev, društev ...) z naslednjim značajem:
 - narodopisnim (etnološkim)
 - prirodoslovnim
 - turistično-informativnim
 - zbirateljskim
 - likovnim ...
- marketinški nastopi (modne revije, predstavitve blaga ali storitev, akcijske prodaje ...)
- radijske ali TV javne oddaje

Organiziranost:

(ob predpostavki, da bo za območje Mestne občine Nova Gorica ustanovljena lokalna turistična organizacija s turistično-informativnim centrom)

- sekcija za Trnovsko planoto, v katero so vključeni vse tiste pravne in fizične osebe, katerih dejavnost je neposredno povezana s turizmom; turistične pisarne na Lokvah in Trnovem (Ovčarjeva gmajna),

- Turistični društvi Lokve in Trnovo s statusom društev, ki delujejo v javnem interesu na področju pospeševanja turizma.

Ta program se lahko realizira z naslednjimi **projekti** (z izvedbo po etapah):

projekti

značaj investicije *

A. Objekti in ureditve:

Na planoti oz. za celotno planoto:

- 1. postavitve informativne table v Solkanu na začetku ceste na Lokve J
- 2. ureditev meteorološke opazovalnice na Lokvah (hišica z instrumenti za javnost in oprema za strokovno delo) J
- 3. postavitve informativnih tabel ob naravnih spomenikih in objektih naravne in kulturne dediščine..... J
 - ograjni zid okrog državnega gozda pri Nemcih (tudi mejniki) -
- 4. postavitve vedutnih tabel na razglediščih:..... J
 - Mali Golak
 - Poldanovec
 - Mrakov hrib (Lazna)
- 5. izposoja šotora za poletne prireditve..... Jz
- 6. rekonstrukcija določenih odsekov regionalne ceste Solkan - Lokve..... J
- 7. asfaltacija regionalne ceste iz Lokvi proti Predmeji in proti ČepovanuJ

Na Lokvah:

- 1. izgradnja turistično-informativnega centra z naslednjo vsebino:
 - turistična pisarna J
 - hall z razstavnim prostorom J
 - prodajalna spominkov, športne opreme Z
 - lokalni muzej J
 - "kongresna" dvorana oz. prostor J
 - poštni urad..... J
 - javne sanitarije..... J

* Opombe:

Značaj investicije:

J- iz javnih sredstev

Jz- iz javnih sredstev z udeležbo zasebnih

Zj - iz zasebnih sredstev z udeležbo javnih

Z- iz zasebnih sredstev

- bus postajališča	J
- parkirišče.....	J
2. ureditev botaničnega vrta	J.
3. ureditev lovskega muzeja (v okviru lovskega doma).....	Jz
4. izgradnja in ureditev terarija.....	Zj
5. doureditev smučišča Ilovica.....	J
6. ureditev smučišča Ojstrica ali Na bajti	Jz
7. izgradnja drsališča.....	Zj
8. obnova obstoječe smučarske skakalnice.....	J
9. izgradnja športnega parka z naslednjo vsebino:	
- nogometno igrišče s prireditveno površino.....	J
- večnamensko igrišče.....	J
- športna dvorana z avtomatskim kegljiščem.....	Jz
10. ureditev trim steze.....	J
11. izgradnja kampa z bazenom.....	Zj
12. gradnja bencinskega servisa z mini marketom.....	Z
13. ureditev prostorov za prvo pomoč (oz. splošno ambulanto).....	J
14. nabava odprtega avtobusa za razgledovalne vožnje.....	Jz
15. nabava balona za ogled iz zraka (varianta: na Trnovem).....	Jz
16. izgradnja hotela (s prostorom za fitness).....	Z
17. izgradnja / ureditev mladinskega doma.....	Jz
18. izgradnja apartmajske hiše.....	Z
19. ureditev turističnih sob (varianta: s penzionom za konje ...)	Z
20. izgradnja penziona za konje z manežo (za jahalno šolo) in nabava vprežnih vozil (kočij), (varianta: drug kraj v bližini Lokvi).....	Z
21. ureditev slaščičarne / kavarne (in drugih gostinskih lokalov).....	Z
22. ureditev drugih osebnih obratov (prodajnih, gostinskih, obrtnostoritvenih, agencijskih).....	Z
23. izgradnja kanalizacijske mreže s čistilno napravo na Lokvah.....	J

Na Lazni:

1. obnova smučišča in vlečnice.....	J
-------------------------------------	---

Na Trnovem:

1. izgradnja centra za alternativno letenje z naslednjo vsebino (zgrajeno po etapah):	
- turistična pisarna	J
- razgledna ploščad	J
- razstavno-prodajni salon za opremo	Z
- gostinski lokal	Z.
- kamp	Z
- bus postajališče	J
- parkirišče (vse to na Ovčarjevi gmajni)	J
- dostopna / sprehajalna pot do vzletišča in do Skoznega	J
- vzletišče za jadrnalna padala (nad Lijakom)	Z
- razgledna ploščad	Z
- razgledna ploščad z vedutno tablo na Skoznem	J
- pristajalno mesto za jadrnalna padala (na Ajševici).....	Z
- parkirišče.....	Z
- gostinski lokal.....	Z
2. prenova gozdarskega doma v penzion.....	Zj

- 3. doureditev večnamenskega igrišča s prireditveno površino..... J
- 4. ureditev vzletišča za zmajarje na Kopitniku z naslednjo vsebino: Z
 - vzletišče..... J
 - razgledna ploščad z vedutno tablo..... J
 - parkirišče J
- 5. izgradnja kanalizacijske mreže s čistilno napravo na Trnovem..... J

Na Voglarjih:

- 1. doureditev športnega strelišča Jz
- 2. ureditev poligona za strelske igre..... Zj

B. Prireditve:

(samo za prireditve, ki se lahko izvedejo v obstoječih objektih oz. na obstoječih ureditvah)

Na Lokvah:

- 1. vaški praznik (konec maja) z dosedanjim programom
- 2. ciklus prireditev Poletje v gozdu:
 - pohodniški weekend (z vodstvom)
 - kolesarski weekend (z vodstvom in s kolesi naokrog)
 - jamarski weekend (ogled jamarske opreme in jam)
 - malinov weekend (ponudba jedi iz malin)
- 3. športne prireditve na snegu:
 - smučarski tečaji za šolsko mladino
 - smučarski tek
- 4. teniške prireditve:
 - turnir
 - teniški tečaji
- 5. društvene prireditve
- 6. delovni tabori

Na Trnovem:

- 1. vaški praznik (sredi avgusta) z naslednjim programom:
 - nastop glasbenih skupin ali posameznih izvajalcev
 - športno-rekreacijska tekmovanja
- 2. prireditve lovske družine:
 - lovski piknik
 - lovski zbor
 -

C. Organiziranost:

- 1. ustanovitev sekcije za Trnovsko planoto v lokalni turistični organizaciji Mestne občine Nova Gorica,
 - 2. pridobitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu, za Turistično društvo Lokve in Turistično društvo Trnovo.
-

V izvajanju tega programa imajo **prednost** tisti projekti,

- a) ki pomagajo dokončati ali usposobiti obstoječe objekte in naprave za namensko uporabo,
- b) s katerimi bo dosežen velik animacijski učinek za obisk planote,
- c) katerih izvedba ni pogojena s pridobitvijo zemljišča (in zaradi tega tudi s spremembo planskih dokumentov),
- d) pri katerih bo v prevladujoči meri udeležen zasebni kapital (oz. zasebni interes),
- e) ki ne zahtevajo velikih investicijskih sredstev,
- f) ki jih je moč izvajati po etapah ...

Po teh merilih si prej predlagani program objektov in ureditev na planoti prisluži naslednje ocene:

projekt	merila za prioriteto izvedbe					
	a	b	c	d	e	f
A. Objekti in ureditve:						
Na celotni planoti:						
1. tabla v Solkanu.....		x			x	
2. meteorološka opazovalnica Lokve.....	x		x		x	
3. informativne table ob spomenikih.....	x	x	x		x	x
4. vedutne table na razglediščih.....		x	x		x	x
5. šotor za poletne prireditve.....		x	x			
6. rekonstrukcija ceste na Lokve.....	x		x			x
7. asfaltiranje ceste na Predmejo in v Čepovan.....			x			x
Na Lokvah:						
1. turistični center.....		x				x
2. botanični vrt.....					x	x
3. lovski muzej.....						x
4. terarij.....			x	x		
5. smučišče Ilovica.....	x		x		x	
6. smučišče Ojstrica.....				x		
7. drsališče.....	x		x		x	
8. skakalnica.....						x
9. športni park.....					x	
10. trim steza.....				x		x
11. kamp z bazenom.....				x		
12. bencinski servis z mini marketom.....				x		
13. prostor za prvo pomoč.....		x	x		x	
14. odprti avtobus.....		x	x			
15. balon.....					x	
16. hotel s fitnessom.....					x	
17. mladinski dom.....						
18. apartmaji (v nenaseljenih hišah).....	x		x	x		x
19. turistične sobe.....					x	x
20. konjarna.....					x	
21. slaščičarna.....					x	
22. drugi obrati.....					x	
23. kanalizacijska mreža.....						

Na Trnovem:

1. vzletišče.....	x	x	x	
drugo.....				x
2. prenočišče.....	x	x	x	
3. večnamensko igrišče in prireditveni prostor.....	x	x		
4. vzletišče Kopitnik.....	x			x
5. kanalizacijska mreža.....				

Na Voglarjih:

1. športno strelišče.....	x			x
2. poligon za športne igre.....			x	x

B. Prireditve:..... x x x x

C. Organiziranost..... x x x

S takšnim načinom ocenitve so si prednost pri izvedbi zaslužili predvsem projekti, ki se jih da izvesti brez zahtevnih upravno-pravnih postopkov (in zato navadno tudi niso investicijsko zahtevni). V ožji krog projektov, ki jih je moč kmalu izvesti, tako sodijo najprej tisti projekti v zvezi z gradnjo ali urejanjem objektov in naprav, ki so že v izvajanju, kot so na primer:

- legalizacija smučišča Ilovica in
- doureditev vzletišča Lijak,

nato projekti z informacijsko funkcijo kot na primer:

- usposobitev meteorološke opazovalnice na Lokvah (dopolnitev opreme, postavitve hišice z instrumenti za javnost),
- postavitve informativnih tabel ...,

nato projekti, ki omogočajo izvedbo prireditev in ogledov krajine, kot so

- izposoja šotora za poletne prireditve,
- nabava avtobusa za ogledovalne vožnje,
- nabava balona za razgledovalne dvige

ter celoten program prireditev, še zlasti tistih, ki imajo na območju že nekaj tradicije.

5. VLOGA, ZMOGLJIVOSTI IN POTREBE PROSTORSKOEKSTENZIVNIH PROJEKTOV PO PROSTORU

Uvod:

To poglavje inicialnega razvojnega načrta za novogoriški del Trnovske planote je nastalo po vmesni obravnavi predhodnega dela, ki se je zaključil s predlogom programa turistične ponudbe. V tej obravnavi, ki je bila opravljena v okviru projektne skupine pri Mestni občini Nova Gorica za spremljanje izdelave te naloge ter v krogu predstavnikov Krajevnih skupnosti Trnovo in Lokve - Lazna, je bil predlog programa načeloma potrjen ob naslednjih pomislekih, pripombah, poudarkih in priporočilih (nekaj teh je tudi iz neformalnih pogovorov z udeleženci teh obravnav):

- lovski muzej je lahko tudi na Trnovem,
- preveriti je možnost ureditve muzeja I.svetovne vojne na osnovi zbirke predmetov iz tega dogajanja, ki jo ima zasebnik na Trnovem,
- lokostrelski poligon je z Lokvi "preseliti" na Voglarje in ga priključiti centru za strelske športe,
- zaradi kratke poletne sezone je predlog graditve odprtega bazena na Lokvah vprašljiv,
- predlagani objekti za servisne namene na Lokvah (mini market, poštni urad, ambulanta ..) ne smejo predstavljati podvojevanja objektov, ki so že na Trnovem, ampak so to lahko le prostori za občasne ali sezonske storitve,
- na Lokvah je predvideti omrežje sprehajalnih poti,
- sprehajalno pot je predvideti tudi po južnem robu Trnovske planote (od Skoznega proti Kosirišču) in sicer ne samo zaradi rekreacijskih namenov, pač pa tudi zaradi terapevtskih (za krepitev organizma obolelih na dihalih),
- glede organiziranosti na področju turizma se kaže potreba po ustanovitvi poslovne skupnosti.

Vsi ti prispevki k predlaganemu programu turistične ponudbe so v tem poglavju upoštevani. Sicer pa so tu podrobneje obdelani tisti elementi tega programa, ki za svojo uresničitev potrebujejo ustrezno zemljišče, pri čemer je ustreznost lahko pogojena z naravnimi razmerami, prometno lego, lego v odnosu na obstoječe strukture, komunalno opremljenostjo, planskimi opredelitvami in še s čim. Iskanje zemljišča, ki ga ti projekti potrebujejo oz. postavljanje teh projektov v prostor Trnovske planote, se zato začne z določanjem ali ugotavljanjem njihove prostorske razsežnosti in drugih značilnosti v odnosu do prostora.

Z ozirom na takšno opredelitev naloge je iz predlaganega programa turistične ponudbe potrebno določiti potrebo po prostoru za naslednje projekte:

Informativno kulturna ponudba:

Turistično informativni center na Lokvah:

Zaključeno turistično območje ne more brez objekta, v katerem bi predstavljalo poleg svoje zgodovinske poti in naravnih značilnosti tudi vso svojo turistično ponudbo in kjer bi pod eno streho domoval tudi turistični servis. Tu bi torej moral - po vzoru podobnih centrov v tujini in že tudi pri nas, na primer v Trenti - postopno nastati objekt z informativno in kulturno funkcijo (lokalni muzej, razstavni prostor, predavalnica) ter z vlogo, ki je namenjena pospeševanju turizma (sedež lokalnega turističnega društva in sekcije občinske turistične organizacije, posredovalnica turističnih in drugih storitev, izposoja opreme, poštna in finančne storitve ..). Objekt s koristno površino 500 - 600 m² bi potreboval še bus postajališče ter parkirišče za vsaj 10 vozil. Za tak program je potrebno vsaj 0.2 ha zemljišča. Lokacijo tega centra je potrebno zagotoviti v središču naselja.

Lovski muzej:

Za ureditev lovskega muzeja (v povezavi z lovskim domom) na Lokvah (ali na Trnovem) kot pomembnega člana turistične ponudbe s predstavitveno funkcijo, govorijo številni razlogi in sicer:

- lovstvo je dejavnost, ki ima na planoti močno tradicijo in je zato za planoto ena od najbolj reprezentativnih etnoloških značilnosti,
- lovski muzej ponuja na ogled hkrati tudi bogato lokalno favno in zato tak muzej služi tudi naravoslovni predstavitvi planote,
- v Sloveniji še ni posebnega tematskega muzeja o lovstvu (v tehničnem muzeju v Bistri je le oddelek, podobno tudi v nekaterih drugih regionalnih muzejih), medtem ko je v sosednjih državah, zlasti v alpskem okolju ta tema doživela številne muzejske predstavitve. Lovski muzeji spadajo med najbolj slikovite in bogate tematske muzeje,
- v času, ko lovstvo zaradi spreminjajočega se odnosa do narave izgublja na svojem prvotnem namenu in pomenu, bi bilo neodgovorno podobo lovstva iz prejšnjih časov zapuščati oz. zapustiti pozabi,
- pri urejanju takega muzeja je moč računati na pripravljenost lovske bratovščine z Goriškega, zlasti pri pridobivanju eksponatov (z izposajo ali donacijo) ...,
- lovski muzej ima zaradi vsega tega veliko simbolno funkcijo in zato lahko opravlja veliko vlogo v oblikovanju in utrjevanju identitete kraja, v katerem bo urejen.

Lovski muzej na planoti bi moral služiti v glavnem predstavljanju in sicer pogojev in zgodovinskega razvoja lovstva na planoti. Tako vlogo bi opravljal predvsem s stalnim prikazom lokalne divjadi (in trofej), lovskega orožja in druge opreme, lovskih običajev in statusnih značilnosti lovstva skozi zgodovino, lahko pa tudi z občasnimi tematskimi razstavami (likovnih del z lovskimi motivi, razstav s področja varovanja gozda ...) ali prireditvami (kinološke razstave in tekmovanja...)

Potrebe po prostoru za tak muzej (v katerem bi razstavní prostor moral obsegati vsaj 300 m² površin) so lahko zelo različne, saj so odvisne od tega ali bo muzej urejen v "svojem" objektu ali pa bo "priključen" kaki drugi gradnji (na primer turistično informativnemu centru ali - predvidenemu - lovskega domu), ali bo nadalje izkoristil enega od praznih objektov na planoti ali pa bo zgrajen na novo .. Vsekakor pa na manj od 0.15 ha zemljišča ni moč računati.

Od teh okoliščin (kdo bo investitor, ali bo moč uporabiti eno od praznih hiš ..) je odvisna tudi njegova okvirna lokacija, ki pa ne sme biti daleč od središča Lokvi (ali Trnovega).

Muzej predmetov iz I.svetovne vojne:

Številne zasebne zbirke predmetov iz I.svetovne vojne, ki kar "kličejo" po strokovni ureditvi in predstavitvi javnosti ter - po drugi strani - velik interes, ki se v naši in zamejski javnosti ohranja do vsega tistega, kar izhaja iz fenomena I.svetovne vojne

na naših tleh, sta razloga, ki govorita za to, da bi iz zbranega gradiva in spoznanj o tej temi lahko uredili tematski muzej o tem, kaj se je med Soško fronto dogajalo na planoti. Predstavitev zgodovinske dediščine iz tega območja bi služila spoznavanju enega najbolj zanimivih obdobj v njegovi preteklosti in s tem krepitvi njegove identitete. V ta namen bi tak muzej poleg razstave predmetov iz obdobja, ki ga obravnava, moral obsegati tudi opise in ponazoritve vojnega dogajanja na planoti, da bi s tem podal dovolj nazorni prikaz "udeležbe" tega območja v vojni vihri izpred 85-ih let. Muzej s tako vsebinsko naravnostjo bi zahteval vsaj 200 m² pokritih razstavnih površin (morda pa tudi površine za razstavo na prostem).

Z ozirom na to, da je na območju veliko število praznih hiš, bi kazalo rešitev prostorskega vidika tega projekta iskati najprej v tej smeri. V ožji izbor takih objektov gotovo sodijo - zaradi dostopnosti - najprej tisti, ki stojijo ob regionalni cesti Solkan - Lokve. Taki objekti so predvsem na Trnovem in zato se kot najbolj verjetna okvirna lokacija te ustanove kaže ena od praznih hiš ob cesti skozi to naselje (morda števil. 1 na začetku naselja ali števil. 39 vi-a-vis združnega doma ali pa kar združni dom).

Terarij na Lokvah:

Ureditev terarija na Lokvah z razstavo živih, domačih in eksotičnih metuljev in drugih insektov oz. živali nižjih vrst, je po eni strani najprej dopolnitev prikaza lokalnih naravnih značilnosti, po drugi pa je lahko - glede na to, da tako v Sloveniji kot v zamejstvu takega objekta še ni - tudi svojevrstna zanimivost.

Za izvedbo takega projekta, ki bi zahteval gradnjo posebnega objekta s površino cca 250 m², se zavzema zasebni podjetnik na Lokvah, ki je v ta namen pripravljen zagotoviti tudi ustrezno zemljišče (s površino cca 0.05 ha) in sicer na severovzhodni strani restavracije Paradiso.

Botanični vrt na Lokvah:

Trnovska planota, še zlasti nekatere gozdne jase (Mala Lazna), depresije (Paradana ...) in drugi predeli (Golaki), slovijo po raznovrstnem rastlinju, ki pa ga je v naravi ("in loco") težko primerno predstavljati, pa tudi ohranjati pred nekontroliranim obiskom. Botanična učna pot se zaradi razpršenosti značilnih rastišč po planoti zato kaže kot manj primerna oblika predstavljanja rastlinskega bogastva na planoti v primerjavi z botaničnim vrtom, v katerem bi - ne samo z vsebino, pač pa tudi z načinom predstavitve - lahko vzbujali pozornost in zanimanje za to bogastvo tudi pri takih obiskovalcih, ki ga sicer v naravi niso sposobni videti in občudovati (kar seveda pa ne izključuje ureditve botanične učne poti v naravi).

O tem, kakšno velikost (površino) naj ima tak vrt, ne govori noben predpis. Površina vrta je zato odvisna od avtorske zasnove take ureditve po vsebini in načinu ureditve oz. od potreb in možnosti, ki tej ureditvi botrujejo. Na strani potreb je najprej

informativna (predstavitvena) funkcija vrta, nato vzgojnoizobraževalna, nato tudi rekreativna (kot park, sprehajališče, srečevališče). Takšnim nalogam bi služil objekt, v katerem bi bila vsebina, ki je namenjena podrobnejšemu ogledu, ekstenzivno razporejena po parkovnem prostoru. V zasnovi takega vrta bi bil torej levji delež njegovih površin namenjen sprehajalni funkciji (s potmi in počivališči med travnatimi površinami), preostali pa vzgojnoizobraževalnim, lahko tudi raziskovalnim namenom.

Okvirno velikost vrta bo zato (ker zasnove še ni) potrebno določiti po primerjalni metodi. V pomoč je pri tem knjiga 37 botaničnih vrtov v Alpah in Apeninih (A. Bernini, E. Piaggi, 1997), v kateri je predstavljenih 37 vrtov na območju od slovenskega Krasa do Savojskih Alp in severozahodnega dela Apeninov. Velikost vrtov iz te knjige je med 0.1 in cca 10 ha, najbolj pogoste velikostne kategorije pa so 1.0 ha (30%), nato od 0.5 do 1.0 ha in 2.0 ha (po 15%) Največ vrtov je torej velikosti od 0.5 ha do vključno 2.0 ha (70%), preostalo so manjši od 0.5 ha (10%) in večji od 3.0 ha (20%).

Nam najbližji vrtovi po tej knjigi so Juliana v Trenti na višini cca 800 m in s površino 0.25 ha (ustanovljen leta 1926), Carsiana v Zgoniku pri Trstu na višini cca 250 m s površino 0.6 ha (ustanovljen leta 1964) in botanični vrt na Dobraču pri Beljaku na višini 1500 m in s površino 1.0 ha (iz leta 1973). Ostali vrtovi na oddaljenosti do 100 km so še v Sežani (s površino cca 1 ha, ustanovljen leta 1890) in v Ljubljani (s površino 0.5 ha).

Izhajajoč iz teh podatkov bi bilo botaničnemu vrtu na Lokvah potrebno nameniti vsaj 1.0 do 1.2 ha zemljišča z razgibano konfiguracijo terena. Zemljišče za tak vrt mora imeti sončno (prisojno) lego, z eno stranico se mora držati gozdnega roba (da se lahko iz vrta uredi gozdna učna pot v gozd), ne sme biti preveč oddaljeno od središča naselja ... Okvirna lokacija vrta po teh merilih bi lahko bila na jugozahodni, to je vstopni strani naselja.

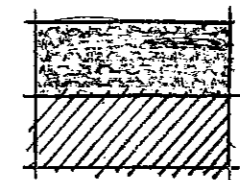
Zimsko športna ponudba:

Smučišča na Lokvah in Lazni:

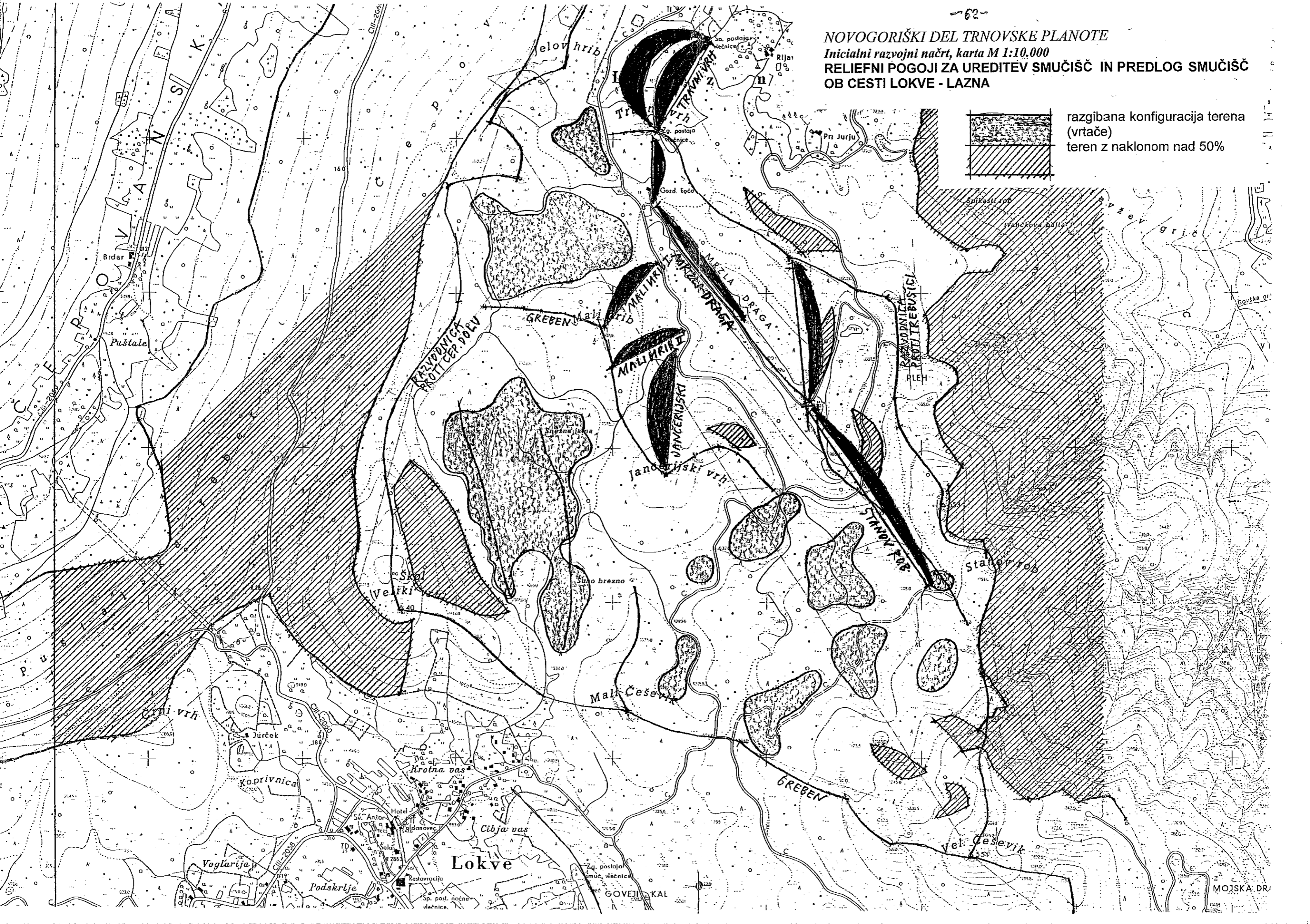
Trnovska planota ponuja prebivalstvu, ki živi na območju jugozahodno od Lokvi na oddaljenosti do 60 km, najbližje možnosti smučanja. Te možnosti so se do začetka 90-ih let izkoriščale na Lokvah in Lazni, kjer je bilo urejeno - v prvem primeru - smučišče na jugozahodnem pobočju Ilovice s tremi vlečnicami (dolžine 225, 410 oz. 500 m, ki so premagovale višinsko razliko 30, 125 oz. 145 m na terenu z naklonom cca 15, 30 oz. 29%), - v drugem pa - smučišče na severnem pobočju Travnega vrha z eno vlečnico (dolžine 330 m na terenu z naklonom cca 35%, ki daje višinsko razliko 125 m). Zmogljivost vlečnic na teh smučiščih je bila - v prvem primeru - kakih 1800 smučarjev na uro, v drugem pa kakih 500.

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Inicialni razvojni načrt, karta M 1:10.000
RELIEFNI POGOJI ZA UREDITEV SMUČIŠČ IN PREDLOG SMUČIŠČ
OB CESTI LOKVE - LAZNA

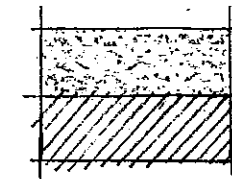
razgibana konfiguracija terena (vrtače)
teren z naklonom nad 50%

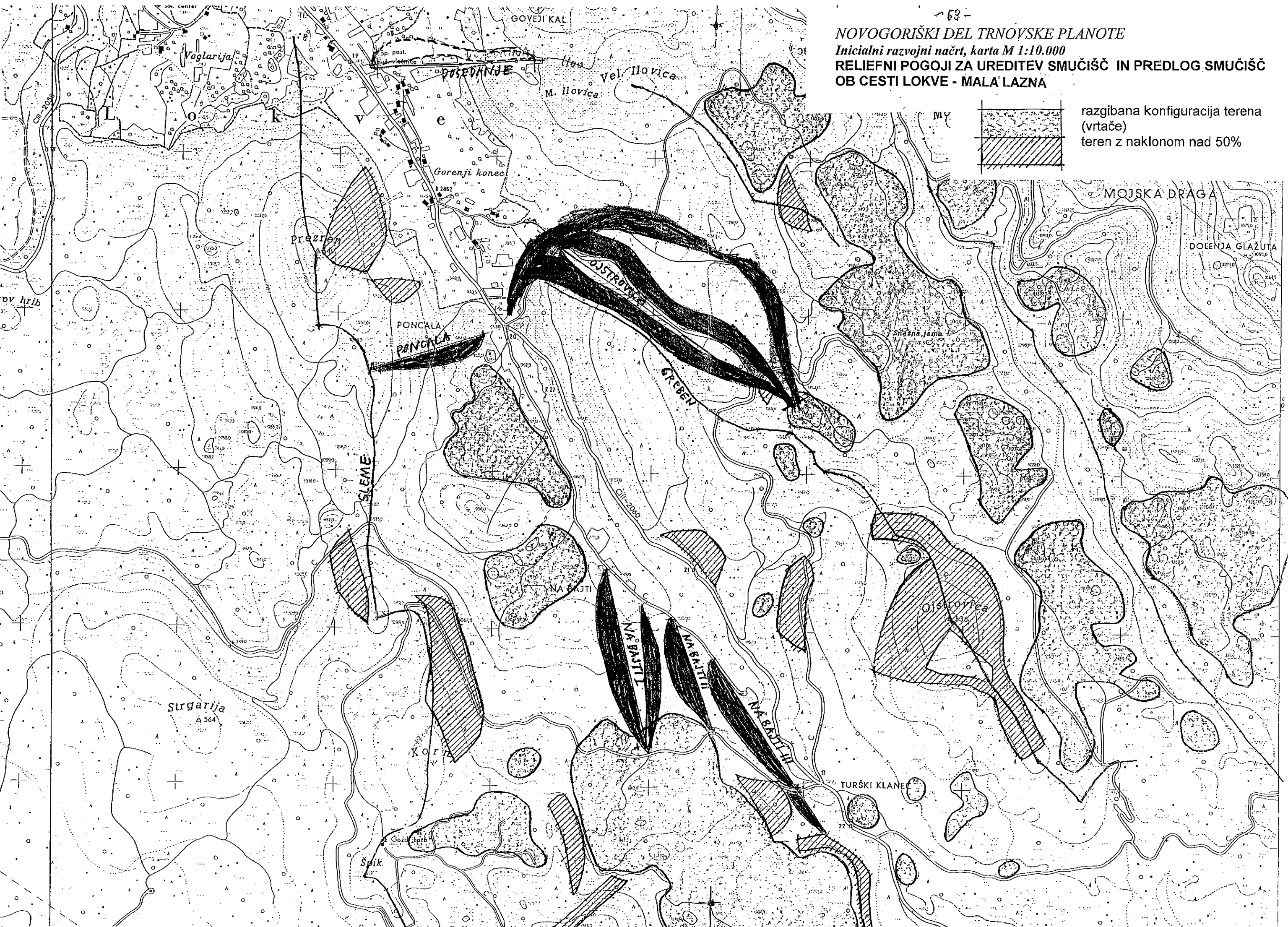
NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Inicialni razvojni načrt, karta M 1:10.000

RELIEFNI POGOJI ZA UREDITEV SMUČIŠČ IN PREDLOG SMUČIŠČ OB CESTI LOKVE - MALA LAZNA

razgibana konfiguracija terena
(vrtače)
teren z naklonom nad 50%

Vsa ta smučišča so bila - kot že rečeno - do sredine 90-ih let opuščena in sicer predvsem zaradi nekaj suhih zim, ki so "podrle" poslovne in organizacijske pogoje za obratovanje vlečnic oz. smučišč (prenehanju delovanja smučišč na Lazni so botrovali tudi prometni razlogi). Ta pojav nekaj zaporednih bolj ali manj suhih zim, to je zim brez snežnih padavin ali zim s premalo izdatnimi padavinami, da bi lahko nastala za smučanje dovolj dobra snežna odeja) je zato privedel do spoznanja, da bi bilo obnavljanje površin in naprav za smučanje pod Ilovico na Lokvah nasploh zelo tvegan projekt, saj - po opazovanjih v zadnjih sedmih letih - snežna odeja primerne debeline (nad 20 cm) tu traja v povprečju le 28 dni na sezono, kar je premalo ne samo za rentabilnost delovanja naprav, ampak tudi za poslovno organiziranost take ponudbe. Vzroki za to so neugodni pogoji za večjo izdatnost snežnih padavin oz. pogoji, ki pospešujejo kopnenje snežne odeje (južna ekspozicija smučišča, občutljivost območja na odjugo ..). Na tem spoznanju temelji odločitev, da se pod Ilovico ohranja le najkrajša vlečnica z najlažjo smučarsko progo, ki leži zahodno od nje ("otroški poligon") kot zimsko-športna ureditev, na kateri se da z napravo za umetno zasneževanje zmanjšati tveganost v obratovanju, medtem ko je treba za ostali del smučišča poiskati nadomestno lokacijo.

Vzroki za prenehanje delovanja smučišča pod Travnim vrhom na Laznah - kot že rečeno - niso bili v neugodnih naravnih pogojih (lega zemljišča po nadmorski višini in ekspoziciji ...), ampak v slabi dostopnosti tega smučišča zaradi neustrezno urejene in vzdrževane (neplužene) ceste, v pomanjkanju parkirnih površin ter organizacijskih težavah (neurejen odnos z lastniki zemljišč ...). Z odpravo teh problemov bi smučanje na Lazni lahko ponovno ponudili na nekdanjem smučišču pod Travnim vrhom.

Na Lokvah bo torej - zaradi prej povedanega - potrebno urediti nova smučišča in sicer na višjih, zavetnih in legah s pretežno severno ekspozicijo terena. Ker se po izkušnjah domačinov izdatnost snežnih padavin (in zato tudi trajanje snežne odeje) povečuje v smeri proti severu (Lazni) in jugozahodu (Mali Lazni) je možnost za ureditev novih smučišč iskati na severnih pobočjih hribov ob cesti na Lazno in proti Mali Lazni. Vendar pa takih možnosti zaradi kraške (vrtačaste) konfiguracije terena nasploh ni veliko. V prvem primeru bi se glede na reliefne razmere (na pobočjih z naklonom od 20 do 50%) dalo urediti nekaj krajših smučišč in sicer

- na severnih pobočjih Jančerijskega vrha in malega hriba smučišča dolžine 280 do 350 m z višinsko razliko 100 do 125 m in naklonom 36% ,
- na obeh koncih doline Mrzla draga in sicer proti Travnemu vrhu smučišče dolžine 450 + 200 m (v navezavi na obstoječe smučišče na Lazni) z višinsko rzliko komaj 100 m (in naklonom komaj dobrih 15%) ter proti Stanovemu robu ureditev dolžine 700 m z višinsko razliko 200 m (ob naklonu 29%),
- pa še na severnem pobočju Travnega vrha, kjer je že bilo smučišče Lazna dolžine 330 m, z višinsko razliko 115 m in naklonom 35%.

V drugem primeru pa se take možnosti kažejo večkrat in sicer:

- na vzhodnem pobočju Prezrena (s Poncale) smučišče dolžine 370 m z višinsko razliko 115 m in vzdolžnim naklonom 31%,
- na južnih obronkih Mrzovca oz. v dolini Na bajti vsaj trikrat in sicer smučišča dolžine do 500 m, z višinsko razliko do 150 m in naklonom cca 30% ter
- na severozahodnem pobočju Ojstrice smučišče dolžine do 1000 m z višinsko razliko 215 m in vzdolžnim naklonom cca 20%.

Od teh možnosti, ki ponujajo na relaciji Lokve - Lazna ureditev krajših (do 350 m), vendar težjih smučišč (z naklonom nad 35%, to je takih, ki spadajo po Pravilniku o tehničnih pogojih za obratovanje smučišč po Uradnem listu SRS 21/78 med srednje težavna smučišča), na relaciji Lokve - Mala Lazna pa ureditev daljših (do 800 m, v povprečju 500 m) in lažjih smučišč (z naklonom do 20 oz. največ 30%, kar pomeni zelo lahka ali lahka smučišča), je v absolutni prednosti tista na severozahodnem pobočju Ojstrice, to je na samem jugovzhodnem robu ureditvenega območja naselja, saj je tu moč urediti najbolj razsežno smučišče (več prog na dolžini do 1000 m z višinsko razliko nekaj nad 200 m), tu je nadalje moč smučišče najlažje opremiti s komunalno infrastrukturo (s cesto, vodovodom, elektroenergetskim vodom ...), pa tudi z ureditvami, ki zahtevajo primerno konfiguracijo terena (parkirišča, odprta akumulacija vode za desneževanje ..). Infrastruktura in druge ureditve za to smučišče ob njegovem izteku na Poncali bi služili tudi tekaški progi po cesti proti Mali Lazni.

Novo smučišče na Ojstrici bi po svoji razsežnosti (s površino 6 do 8 ha amučarskih prog) preseglo obstoječe pod Ilovico. Na njem bi lahko ob ustreznih vlečnih napravah z zmogljivostjo vsaj kakih 1200 oseb na uro udobno smučalo vsaj 500 do 600 oseb. Temu obisku bi bilo potrebno zagotoviti zadostne možnosti za parkiranje (s parkiriščem za vsaj 250 vozil vzdolž gozdne ceste na Poncali), smučišču pa tudi vir vode za desneževanje z odprtim zbiralnikom (v eni od vrtač na Poncali). Take potrebe zahtevajo zemljišče s površino do 1 ha.

Smučišču pod Travnim vrhom na Lazni pa bo treba zagotoviti - sedaj, ko je cesta do Lazne že v celoti asfaltirana in je eden od vzrokov za slabo dostopnost te naprave tako odpravljen - primerne površine za parkiranje vozil. Z ozirom na to, da bo tu lahko smučalo kakih 400 oseb, ki bodo sem prišli z vsaj 200 vozili, bo treba za njihovo parkiranje nameniti okrog 0.4 ha zemljišča.

Tekaška proga na Lokvah:

Tek na smučeh navadno ne zahteva posebej za to namenjenih in urejenih površin, ampak se v ta namen koristi kakršenkoli teren, ki je konfiguracijsko primeren (z naklonom pod 15%) in na katerem je moč na svežem snegu z račkom vtisniti smučine. Tekiško progo na Lokvah se tako trasira od Poncale naprej proti vzhodu po cestišču regionalne ceste proti Predmeji in sicer do Male Lazne (pa še naprej po eni od gozdnih cest ...). V kolikor se bo začelo regionalno cesto pljučiti, bo treba tekaško pot na relaciji Poncala - Mala Lazna prestaviti na gozdno cesto (oz. vzdolž te ceste) po dolini Na bajti do obračališča, od tu naprej do križišča Turški klanec (na

razdalji 370 m) pa ustrezno urediti teren. V ta namen bo treba zagotoviti 0.2 ha zemljišča.

Obnova skakalnice na Lokvah:

Smučarska skakalnica za skoke dolžine do 35 m na severnem pobočju Prezrena na Lokvah, ki je bila zgrajena kmalu po 2.svetovni vojni na dolžini 22 m in nato sredi 60-ih letih obnovljena po načrtih g. Stanka Bloudka, gotovo ne more in tudi ne bo več mogla - zaradi razvoja, ki ga je panoga smučarskih skokov in letov doživela v zadnjih nekaj desetletjih - opravljati tiste vloge, kakršno je ob svojem nastanku, saj se skakanja na napravi take velikostne kategorije danes ne da več organizirati kot športno ali tekmovalno prireditve, vendar bi jo kljub temu kazalo usposobiti za svojo funkcijo, saj bi poleg praktičnega pomena pri vzgoji mladih smučarjev skakalcev opravljala tudi pričevalno vlogo o zimskošportni tradiciji naselja. V tem smislu je ta naprava, na kateri se poleg šole skakanja lahko prirejajo tudi skakalni nastopi (ne pa tekmovanja!) in se na ta način ohranja tradicija skakalnega športa, eden od kamenčkov, ki ustvarjajo in krepijo razpoznavnost naselja kot turističnega kraja.

Za posodobitev (to je za izboljšanje izteka) te naprave bi potrebovali zemljišče v njenem izteku s površino cca 0.15 ha.

Dršališče na Lokvah:

Ureditev dršališča z naravnim in umetnim zaledovanjem na Lokvah je upravičena ne samo zaradi dopolnitve in kompletiranja ponudbe zimskošportnih naprav, ampak tudi zaradi dejstva, da na vplivnem območju Lokvi take naprave še ni (saj so najbližja šole na Bledu, v Ljubljani, Pian-cavallu ...). Upravičenost umestitve dršališča v zimskošportno ponudbo naselja se potrjuje tudi z značilnostmi njegove rabe, ki je manj občutljiva na neugodne vremenske razmere (v primeru višjih temperatur od normalnih za zimsko sezono ...) in ki je možna tudi izven zimske sezone (kot ploščad, za prireditve).

Za dršališče velikosti hokejskega igrišča (ki vključuje tudi servisne prostore ...) bo treba nameniti vsaj 0.4 ha zemljišča.

Letna športna ponudba:

Športni park na Lokvah:

Ena od možnosti eksploatacije naravnih pogojev Lokvi je tudi izraba ugodne klime v poletnem času za kondicijsko in tehnično pripravo športnikov na tekmovanja. Sama klima in naravno okolje za sprejem gostov take vrste seveda ni dovolj, saj - tako kot na Rogli - aktivnih priprav ni mogoče izvajati izven ustreznih igrišč. Privabljanje takih gostov zato zahteva ureditev športnega parka, v katerem bodo

- nogometno igrišče (s travnato površino) z atletsko stezo, dolžine vsaj 100 m,
- večnamensko igrišče (z utrjeno površino, za mali nogomet, rokomet, košarko),
- igrišče za odbojko ...

- pa še športna (in prireditvena) dvorana velikosti igrišča za rokomet.

Površina takega parka (z lastnim parkiriščem za nekaj deset vozil) znaša vsaj 1.5 ha, njegova okvirna lokacija pa je blizu središča Lokvi oz. blizu hotelske cone.

Večnamensko igrišče na Trnovem:

Nedokončano večnamensko igrišče v središču naselja lahko zaradi številnih razlogov (aktivnost lokalnega športnega društva, navezanost lokalne publike na športne prireditve ...) služi predvsem kot naprava za tekmovalne namene na področju skupinskih športnih iger (mali nogomet, rokomet, košarka, odbojka), lahko pa tudi - zaradi dejstva, da ima možnost ureditve tribun za gledalce - kot prostor za zabavne in družabne prireditve. V tem primeru pa to igrišče potrebuje še zemljišče za pripravo prireditev ter za parkiranje vozil obiskovalcev od drugod (saj teh možnosti v naselju še ni) s površino cca 0.5 ha.

Vzletna točka za jadralne padalce nad Lijakom:

Jadrarno padalstvo, ki se je zaradi izredno ugodnih naravnih pogojev na jugozahodnem robu Trnovske planote (višinska razlika okrog 500 m, klimatski pogoji za jadranje...) v zadnjem desetletju zelo razvilo, koristi travnato zemljišče s površino cca 0.8 ha nad šamim robom planote nad izvirov Lijaka (do katerega je dostop z ovinka regionalne ceste na Ovčarjevi gmajni zahodno od Trnovega po peš poti skozi gozd). Zemljišče, ki se uporablja za vzletanje, zadošča za dve vzletni stezi, kar je dovolj za predvideni obisk.

Vzletna točka za jadralne zmajarje na Kopitniku:

Podobne razmere kot v prejšnjem primeru ter možnost dostopa z osebnim vozilom (oz. dovoza opreme) so botrovale nastanku vzletišča za jadrarno zmajarstvo na Kopitniku in sicer na terasi med lokalno cesto iz Trnovega proti Krnici in robom planote. Ta terasa z višinsko koto cca 940 m omogoča spuste skoraj 850 m globoko v dolino (hkrati pa seveda tudi lep panoramski razgled). Za obstoj te dejavnosti zadošča zemljišče s površino cca 0.4 ha, ki ga zasedajo vzletna steza ("rampa"), počivališče in parkirališče.

Streliški park na Voglarjih:

Številnost lovske družine, ki deluje na planoti, vse številnejše zahteve o zaprtju strelišča Panovec v Novi Gorici (ki je edino strelišče v regiji z uporabnim dovoljenjem) in drugi razlogi govorijo za to, da se na zemljišču na zahodnem robu Voglarjev, kjer se občasno izvajajo preizkusi streljanja, uredi strelišče za športno streljanje ter za vadbo streljanja oz. za preizkušanje orožja. V programu takega strelišča je torej streljanje z obrambnim, lovskim in športnim orožjem (malokalibrsko in zračno orožje, pištole raznih vrst, lovska puška risanica ter šibrenica), ne pa tudi z vojaškim orožjem.

Tekmovalno streljanje s takim orožjem se po (mednarodnih UIT) pravilih izvaja v naslednjih disciplinah:

- streljanje s pištolo na 10 in 25 m (s precizno pištolo tudi na 50 m),
- streljanje z lovsko puško na premikajoči se cilj (bežečega merjasca ali na srnjaka) na 50 m ter
- streljanje na glinaste golobe na 35 m (=“trap” strelišče).

Strelišče na Voglarjih s tremi strelskimi polji s skupno površino cca 0.4 ha (in orientacijo proti severu) bi - glede na reliefne razmere v okolici, od katerih je odvisna velikost nevarnega območja - zahtevalo vsaj 1.0 ha zemljišča.

Tej ureditvi se lahko zaradi sorodnosti priključita še dve drugi in sicer lokostrelski poligon in poligon za taktične igre z orožjem na izstrelke z barvo (“paint ball shooting”).

Lokostrelsko strelišče na stabilne in premikajoče se tarče zahteva vsaj 0.5 ha bolj ali manj ravnega zemljišča.

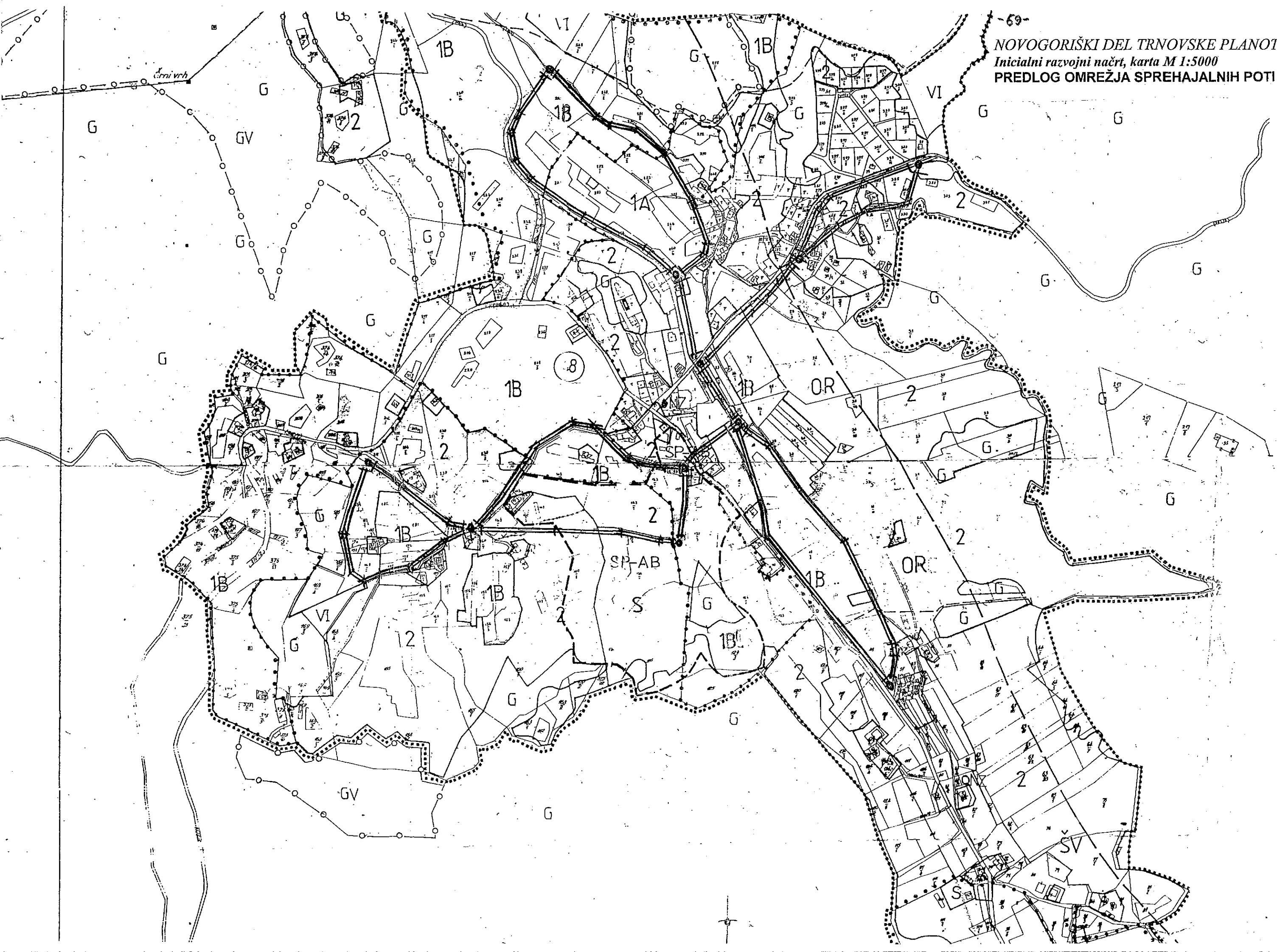
Poligon za taktične igre z orožjem na izstrelke, ki so napolnjeni z barvo zato, da se zadetki na nasprotniku poznajo, je namenjen rekreacijskim igram, v katerih nastopata dve (izjemoma tudi več) pet do šest-članski ekipi, ki imata za cilj “postreliti” ena drugo. Posamezna igra zato traja toliko časa, dokler ni ena od ekip v celoti “postreljena” oz. dokler ni postreljena zaloga izstrelkov, ki jih ekipa dobi na razpolago.

Take igre se kot športna disciplina še niso uveljavile in zato tudi še ni prišlo do pojava turnirske oblike tekmovanj. Predpisov oz. pravil, ki bi določala ureditev poligona za take igre, tudi še ni. Iz pogovora z enim od organizatorjev takih iger, ki ima že večletne izkušnje pri izvajanju te dejavnosti, izhaja, da se take igre lahko uspešno izvajajo na ograjenem zemljišču s površino cca 2.0 ha, ki je konfiguracijsko razgibano in poraslo s pasovi grmovja in drevja, kar omogoča zalezovanje nasprotnika oz. umikanje pred njim.

Rekreacijska ponudba:

Sprehajalne poti na Lokvah (s trim stezo):

Vse prometne površine na Lokvah so danes urejene le za cestni promet, pločnikov in peš poti tu še ni. Poleg potrebe po peš povezavah med posameznimi objekti turistične ponudbe pa se pojavlja tudi potreba po sprehajalnih poteh kot posebni prvini ponudbe, brez katere si turistični kraj, ki računa tudi na stacionarne goste (oz. goste, ki naj bi se tu zadrževali več časa), ne zasluži svojega imena. Ta potreba je na Lokvah že sedaj prisotna pri vseh tistih, ki jih obiščejo zaradi počitka in sprostitve (potrebo po tovrstnih ureditvah so postavili zelo visoko tudi udeleženci ankete o

obisku Trnovskega gozda, ki so jo opravili člani Društva gozdarjev Posočja leta 1995).

Sprehajalno funkcijo lahko najboljše opravljajo poti, ki potekajo bolj ali manj ločeno (raje bolj kot manj) od ostalih prometnic in sicer v mirnem okolju oz. po trasah, s katerih se odpirajo lepi in zanimivi pogledi ... Kvaliteta sprehajalnih poti se nadalje meri tudi po tem, ali imajo posamezne poti na svojem zaključku (na robu naselja) cilj, ki ga je vredno obiskati, ali so vključene v sistem pohodniških poti na daljših relacijah, ali omogočajo krožni promet (to je povratek po drugi poti ...). Od sistema (omrežja) teh poti pa se pričakuje predvsem to, da "pokriva" vse glavne prometne smeri v naselju in da povezuje vse glavne prvine turistične ponudbe.

Omrežje sprehajalnih poti naj bi po svojem obsegu omogočalo vsaj dnevni sprehod (oz. enourni na posamezni smeri), iz česar izhaja, da mora vsaka smer (v križu) imeti dolžino vsaj 1.5 km.

Po takih merilih bi bilo potrebno urediti omrežje sprehajalnih poti v obliki dveh prekrižanih osmic, od katerih bi ena segala od Voglarjev na jugozahodu naselja do Krotne vasi na severovzhodu, druga pa od Gorenjega konca na jugovzhodni strani naselja do severovzhodnega roba naselja. Prva od teh osmic meri po dolžini cca 1.2 km, druga pa cca 1.4 km. Na koncu teh poti se (lahko) začno pohodniške poti proti vrhovom v okolici naselja.

Trim steza, ki naj bi po mnenju športnih delavcev imela dolžino vsaj 1.5 km in 15 do 20 postaj z opremo za razgibalne vaje, bi lahko koristila del omrežja sprehajalnih poti ali pa bi se od tega omrežja odcepila v gozd in nato koristila eno od gozdnih cest. V takem primeru je okvirno lokacijo zanjo iskati na robu naselja.

Po taki zasnovi za trim stezo ni potrebno zagotavljati posebej zanjo namenjenega zemljišča.

Sprehajalna pot po robu planote na Trnovem:

Ena najlepših možnosti ureditve sprehajalne poti za doživljajsko bolj zahtevne sprehajalce se ponuja po jugozahodnem robu planote in sicer od vzletišča za jadrane padalce nad izvirov Lijaka proti vzhodu mimo Skozne do Trpinovšča (2 km) ali še naprej do Kopitnika (še 2.5 km). Na to pot, ki - v primerjavi s pohodniškimi v okolici Lokvi - višinsko ni preveč zahtevna, bi prišli zadovoljevat svoje potrebe po rekreaciji predvsem tisti sprehajalci, ki cenijo - poleg miru in svežine - tudi lep razgled. Prav zaradi slednjega se bo ta pot gotovo uvrstila med najbolj slikovite panoramske peš poti v regiji (kjer sta se doslej uveljavili predvsem "pot po Gori" od Predmeje do Sinjega vrha ter "Rilkejeva pot" od Devina do Sosljana).

Nastanitvena ponudba:

Hotel na Lokvah:

Predvideni program športne ponudbe na Lokvah (ne samo v obliki naprav, ampak tudi prireditve, ki se bodo na njih lahko izvajale, kot so na primer priprave na tekmovanja, tečaji, nastopanja ...) "kliče" po novem hotelu za goste, katerih obisk (oz. bivanje) na Lokvah bo motiviran s tako ali drugačno športno aktivnostjo ("šport hotel"). Pod streho takega hotela sodijo zato tudi prostori za spremljajočo športno ali rekreativno aktivnost kot na primer trim kabinet, avtomatsko kegljišče in podobno.

Tak hotel podobne zmogljivosti kot obstoječi hotel Winkler (do 80 ležišč), vendar s širšo ponudbo družabnih prostorov, bi zahteval zemljišče s površino vsaj 0.5 ha in sicer v bližini predvidenega športnega parka.

Apartmajska hiša na Lokvah:

Na tem segmentu nastanitvene ponudbe je težko reči kaj več od tega, da obstaja tako potreba oz. povpraševanje po nakupu in najemu takih enot kot tudi možnost njihove ureditve in sicer predvsem s preureditvijo praznih objektov na Lokvah (in v drugih naseljih na planoti), pa tudi z novogradnjo na tistih površinah v okviru ureditvenih območij naselij, ki so za gospodarsko rabo manj pomembne. V prvem primeru so na razpolago predvsem nekdanji hotel Poldanovec, nato takoimenovana "škafarski dom" in "zadružni dom" na Lokvah (in še bi se kaj našlo), kjer bi bilo moč pridobiti kakih 30 enot (v razširitvah teh objektov v okviru njihovega funkcionalnega zemljišča še nadaljnjih 20 enot), v drugem pa se ponuja predvsem gmajna med Voglarijo in Gorenjim koncem s površino 3.0 ha, kjer bi bilo moč ob gostoti 50 ležišč/ha zgraditi nadaljnjih 150 enot (v obliki objektov z manjšim številom enot).

Mladinski dom na Lokvah:

Velik del na novo predvidene turistične ponudbe planote, še posebej pa tistega dela, ki bo na Lokvah (in sicer s področja domo in naravoznanstva, športa in rekreacije), je poleg tiste ponudbe, za katero je poskrbela sama narava v obliki znamenitosti in drugih značilnosti, naravnani na mladinski turizem. Ta segment (navadno organiziranega) obiska pa potrebuje tudi ustrezen nastanitveni objekt z možnostjo izvajanja obšolskega izobraževanja in drugih vzgojno-izobraževalnih aktivnosti. Tako imenovani mladinski dom s površino kakih 400 m² bi - po vzoru številnih objektov, ki so nastali v zadnjem desetletju in ki delujejo v organizaciji Centra za obšolske dejavnosti pri Ministrstvu za šolstvo in šport - zato moral poleg prostorov za prenočevanje učencev in učiteljev (za 50 do 60 ležišč) obsegati tudi prostore za prehranjevanje (kuhinja z jedilnico) ter za pouk (eno ali dve naravoslovni učilnici s kabinetom). Tak objekt zato potrebuje vsaj 0.15 do 0.2 ha zemljišča kjerkoli v okviru naselja.

Objekt s tako namembnostjo bi med šolskim letom omogočal izvajanje posebnih oblik izobraževanja ("šola v naravi"), v času poletnih počitnic pa dopustovanje

mladine (posameznikov in skupin) iz Slovenije in tujine (v organizaciji Počitniške zveze Slovenije in drugih organizatorjev mladinskega turizma).

Kampi:

Pospeševanje turističnega obiska na planoti mora upoštevati različne možnosti in potrebe obiskovalcev po nastanitvi zato, da bo predlagana ponudba (oz. območje nasploh) dosegljivo takorekoč vsakomur. V sklop ponudbe za nastanitev obiskovalcev zato spadajo tudi kampi kot odgovor na vse pogostejši obisk turistov z avtodomi, na pričakovani obisk mladine in športnikov, pa tudi takih obiskovalcev, ki dajejo počitnikovanju v naravi prednost pred bivanjem v hotelu. Na osnovi takega razmišljanja bi planota potrebovala dva kampa in sicer enega na Lokvah - za obiskovalce osrednjega dela planote -, drugega pa na Ovčarjevi gmajni pred Trnovim (v okviru centra za alternativno letenje) in sicer za jadralne padalce in druge športnike, pa tudi za kakršnegakoli turista z ozirom na to, da na območju s polmerom 20 km sploh še ni kampa (najbližja sta v Kanalu in v Sesljanu) in bi bil le-ta goriškemu prometnemu vozlišču najbližji. Oba kampa bi morala sprejemati tako goste z avtodomom kot goste s šotori.

Kamp na Lokvah bi moral poleg površine za bivanje (za kakih 40 enot) obsegati tudi površino za družabne igre oz. društvene rituale (na primer skavtov ...), medtem ko bi ureditev kampa na Ovčarjevi gmajni (za kakih 25 - 30 enot) morala pokrivati samo potrebe po bivanju. Ob taki programski naravnosti bi kamp na Lokvah potreboval vsaj 0.35 ha zemljišča, kamp na Ovčarjevi gmajni pa 0.2 ha.

Okvirno lokacijo kampa na Lokvah je iskati na robu naselja in na primerni oddaljenosti od glavnih cest skozi naselje. Lokacija kampa na Ovčarjevi gmajni je v okviru centra za alternativno letenje.

Penzion za konje:

Možnosti razvoja različnih oblik rekreacije na osnovi konjeništv na planoti (pohodništvo, vožnja z vozili na konjsko vprego ...) zahtevajo tudi ureditev nastanitvene ponudbe za konje, bodisi v lasti domačinov ali nedomačinov. Na tej osnovi pa se nato odpira tudi možnost organizacije konjeniške rekreacije in športnih dejavnosti. Takoimenovani penzion za konje bi torej lahko bil jedro konjeniškega kluba.

Objekt s tako programsko naravnostjo bi ob hlevu za vsaj 10 konj (z možnostjo širitve) in remizi za vozila na konjsko vprego moral imeti tudi površino za tekališče (delovni manež) ter pašnik za živali (ki bi ga občasno lahko uporabili tudi za konjeniška tekmovanja ali nastope). Za take namene je potrebno vsaj 1.5 ha zemljišča. Okvirna lokacija takega objekta oz. ureditve je na obrobju Lokvi, lahko pa tudi v okviru ali bližini kakega drugega naselja na planoti.

Servisna ponudba:

Bencinski servis z minimarketom na Lokvah:

Naselje, ki naj bi na planoti dobilo osrednjo vlogo v turističnem razvoju, ne more brez objektov za osnovno preskrbo domačinov in obiskovalcev. Pomanjkanje takega objekta na Lokvah (po zaprtju bencinskega servisa in živilske trgovine sredi 90-ih let v centru naselja) bi odpravil bencinski servis (za dve ali tri vrste tekočega goriva) z mini marketom (za osnovno gospodinjsko oz. potrošno blago). Tak objekt bi zahteval cca 0.2 ha zemljišča ob regionalni cesti na robu naselja (na vstopni strani z goriške smeri).

Center za alternativno letenje na Ovčarjevi gmajni:

Možnosti razvoja alternativnega letenja (s padali, z zmaji) z roba Trnovske planote po eni strani, po drugi pa naravovarstvene omejitve pri posegih v ta prostor narekujejo ureditev gostinske, trgovske in druge oskrbe za ta namene v zaledju roba planote, to je v neposredni bližini regionalne ceste iz Solkana na planoto. Okvirna lokacija za center, ki bi združeval gostišče, prodajnorazstavni salon za letalno opremo (lahko tudi servisno delavnico), kamp (in še kaj komplementarnega) je na tistem mestu ob tej cesti, kjer se začinja peš pot proti vzletišču nad Lijakom, to je na Ovčarjevi gmajni. V ta namen bi bilo potrebno pridobiti vsaj 0.3 ha zemljišča (v česar niso vštete potrebe za ureditev kampa).

6. POSTAVITEV DOLOČENIH UREDITEV IN OBJEKTOV V PROSTOR

Pretežni del v prejšnjem poglavju opisanih projektov (oz. ureditev in objektov iz programa dodatne turistične ponudbe za novogoriški del Trnovske planote) zahteva novo lokacijo in zato tudi funkciji teh projektov primerno zemljišče ustrezne velikosti. Iskanje oz. določanje lokacije za predlagane ureditve in objekte mora upoštevati:

- naravne pogoje, zlasti relief in konfiguracijo terena,
- obstoječe strukture in sicer tako fizične (kot na primer opremljenost s komunalno infrastrukturo) kot socioekonomske (zlasti opremljenost prostora z elementi turistične ponudbe),
- planska določila oz. usmeritve in
- lastniške razmere oz. možnosti pridobitve zemljišča z nakupom.

Predlagane ureditve in objekti bodo izvedeni oz. zgrajeni na ureditvenem območju Lokvi, na zahodnem pobočju Ojstrice, na Lazni, na Voglarjih, na Ovčarjevi gmajni in nad izviro Lijaka.

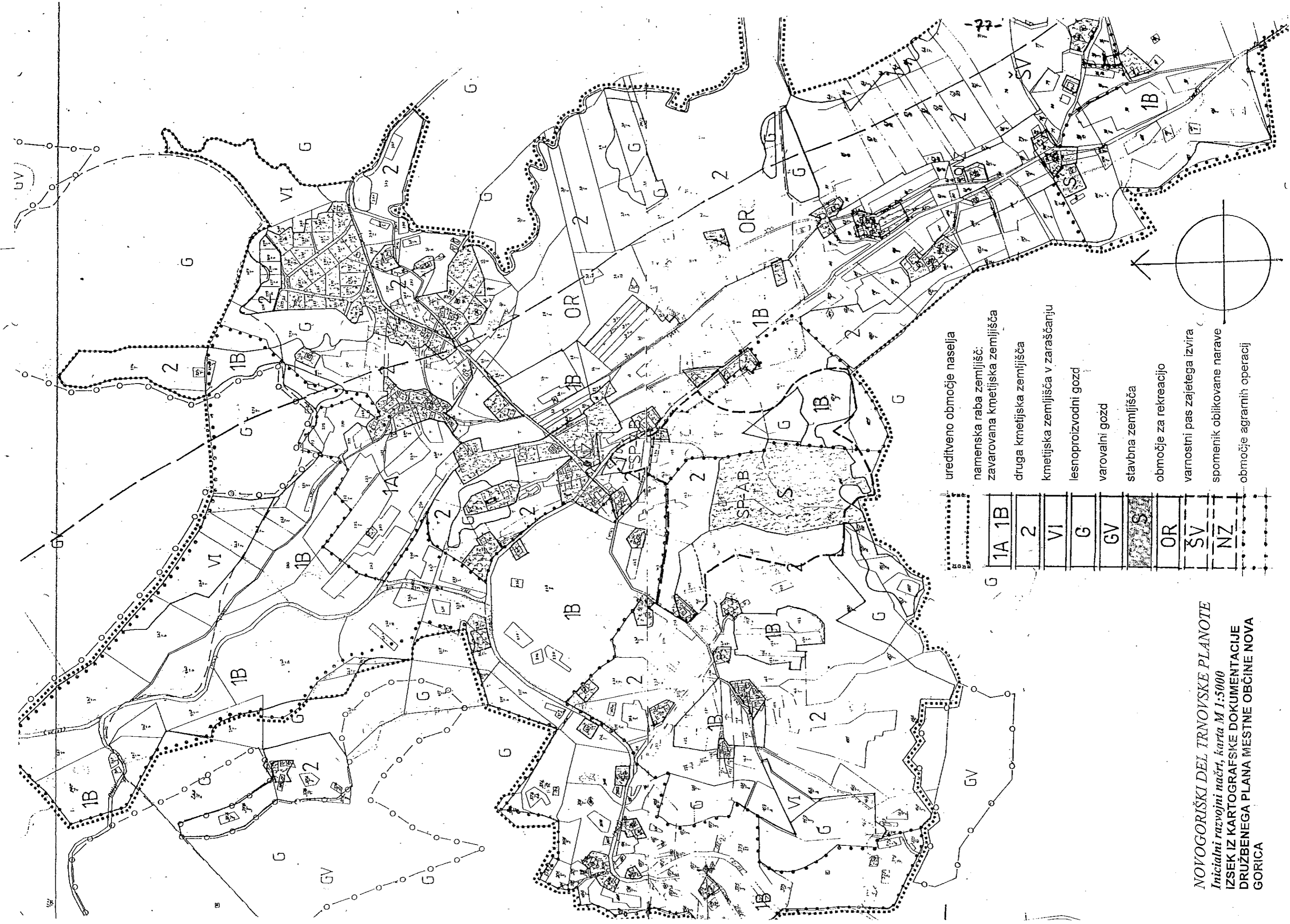
Na Lokvah:

a) Izhodišča:

Naravni pogoji:

Lokve zasedajo cca 2 km dolgo kraško dolino v smeri severozahod (smer Čepovan) - jugozahod (smer Mala Lazna oz. Predmeja) na koti cca 950 m, ki jo obdaja pet kopastih vrhov s kotami okrog 1100 m in sicer s severovzhodne smeri Škol (1182 m), Mali Čemšenik (1104 m) in Velika Ilovica (1166 m), z druge strani - na oddaljenosti cca 1 km od prejšnjih - pa Črni vrh (1066 m) in Prezren (1128 m). Skozi prehod med tema dvema slednjima, ki se razširja v kotanjo širine 0.5 km, prihaja na Lokve cesta iz Nove Gorice. V takih reliefnih razmerah ravnega sveta na dnu doline ne more biti veliko, še posebej zato, ker se kraški značaj območja kaže tudi v zelo razgibani konfiguraciji terena (s številnimi večjimi ali manjšimi vrtačami ...). Analiza naklonov terena na območju Lokvi zato pokaže, da zaseda kategorija terena z naklonom pod 10% le pas širine od 50 m (na sredini doline) do 200 oz. 250 m (na obeh koncih doline) in kotanjo, ki se na to dolino priključuje z jugozahodne strani v velikosti cca 400 x 250 m (Podskrlje, Voglarija), medtem ko preostali del tega območja zasedajo kategorije naklonov 10 do 20% (južna pobočja V. Ilovice in Črnega vrha) ter 20 do 30% (južna pobočja Škola, severna pobočja vseh ostalih vrhov).

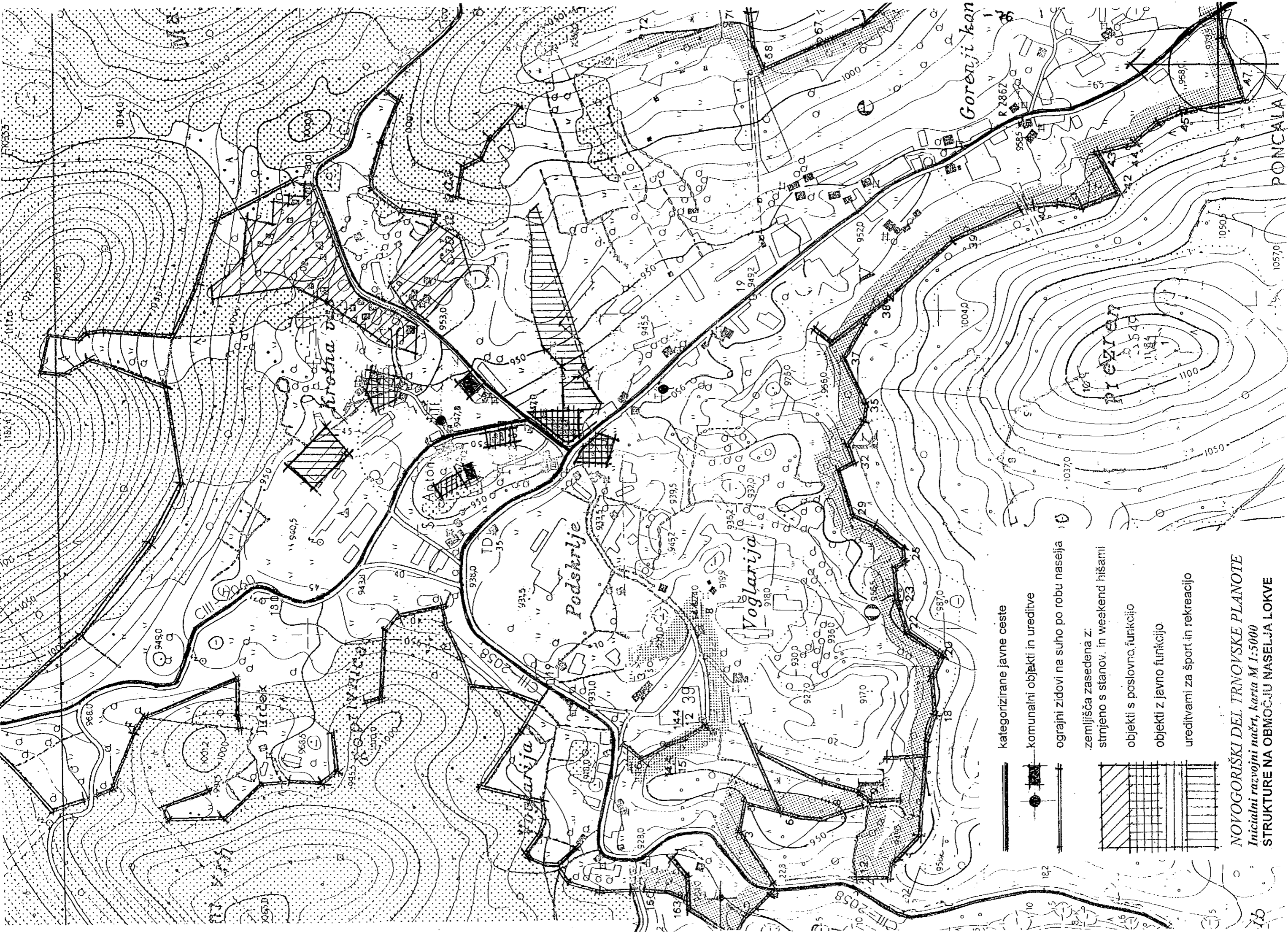
V takih terenskih razmerah se kot najboljša lokacija za letnošportni park (ki potrebuje vsaj 1.5 ha površin) kaže dokaj raven severozahodni del doline, medtem ko se ostali, prostorsko manj razsežni in zahtevni projekti lahko zadovoljijo tudi z bolj obrobniimi lokacijami kjer koli v tem prostoru.

- ureditveno območje naselja
- namenska raba zemljišč:
- zavarovana kmetijska zemljišča
- druga kmetijska zemljišča
- kmetijska zemljišča v zaraščanju
- lesnoproizvodni gozd
- varovalni gozd
- stavbna zemljišča
- območje za rekreacijo
- varnostni pas zajetega izvira
- spomenik oblikovane narave
- območje agrarnih operacij

1A	1B	2	VI	G	GV	S	OR	SV	NZ
----	----	---	----	---	----	---	----	----	----

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
 Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
 IZSEK IZ KARTOGRAFSKE DOKUMENTACIJE
 DRUŽBENEGA PLANA MESTNE OBČINE NOVA
 GORICA

kategorizirane javne ceste

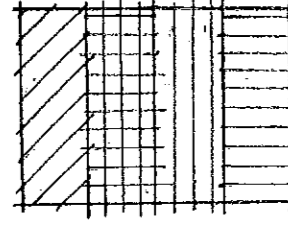
komunalni objekti in ureditve

ograjni zidovi na suho po robu naselja

zemljišča zasedena z:
strnjeno s stanov. in weekend hišami

objekti s poslovno funkcijo

objekti z javno funkcijo

ureditvami za šport in rekreacijo

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Initialni razvojni načrt, karta M 1:5000

STRUKTURE NA OBMOČJU NASELJA LOKVE

Strukture:

Naselitvene strukture so v prej opisanem prostoru izkoristile možnosti, ki jih dajejo reliefne razmere. To se kaže najprej pri omrežju kategoriziranih javnih cest, ki se drži dolinskega dna, nato pa še pri ostalih gradbenih strukturah, od katerih so najbolj značilne oz. najbolj pomembne osredotočene ob križišču teh cest. Tu sta poleg ključnih objektov za komunalno oskrbo naselja (2 trafopostaji, vodovodni rezervar, pokopališče, telefonska centrala) prav ob križišču oz. med njim in historičnim jedrom naselja v Krotni vasi tudi dva objekta javnega značaja (cerkev in nekdanja šola s prostori za organe krajevne skupnosti), pa še objekti s poslovno funkcijo (kar na Lokvah seveda pomeni turistično-gostinsko funkcijo) ter ureditve za šport in rekreacijo (igrišča za mini golf, smučišče z vlečnico v postopku legalizacije, dve tenis igrišči v postopku dograjevanja ..). Stanovanjske hiše (nekatero od njih še z gospodarskimi poslopiji za kmetijsko dejavnost, veliko od njih pa že v funkciji počitniških hiš oz. hiš za sekundarno bivanje) so bolj ali manj razpršene po celotnem naselitvenem prostoru naselja, ki še vedno predstavlja jaso sredi gozdov, skoraj v celoti ograjeno s kamnitim zidom na suho. Izjemo v takem načinu naselitve na Lokvah predstavlja le naselje počitniških hiš iz 70-ih let v zaledju Krotne vasi oz. levo in desno ob cesti proti Lazni, kjer je zazidava dokaj strnjena.

Iz tega opisa je razvidno, da je povojni razvoj naselja povzročil že dokajšnjo osredotočenje komunalnih in poslovnih struktur v okolici križišča regionalnih cest, s čimer je - hočeš nočeš - tu nastalo kristalizacijsko jedro, okrog katerega se bo bolj ali manj nabirala tudi vsa nadaljna turistična ponudba naselja. Tu namreč ni na razpolago samo najbolj ugodna možnost komunalne oskrbe, pač pa tudi - kar je še bolj pomembno v procesu nastajanja in razvijanja turističnega okolja - možnost vsakovrstnih povezav med obstoječimi in predvidenimi obrati in ureditvami. Velik del predvidene turistične ponudbe zato sodi prav v ta prostor (športni park, drsališče, dodatni nastanitveni in gostinski obrati ...).

Planske osnove:

Po kartografski dokumentaciji dolgoročnega plana razvoja Mestne občine Nova Gorica do leta 2000 je meja ureditvenega območja Lokvi določena z bolj ali manj še ohranjenim ograjnim kamnitim zidom na suho, ki je bil zgrajen na meji med pašnimi in gozdnimi površinami. Ta meja poteka na osojni strani pobočij dokaj nizko po obronkih hribovja okrog naselja, na prisojni strani (gre predvsem za Veliko Ilovico) pa bolj visoko, skoraj že po slemenu. Namenska (planska) raba površin v okviru teh meja odraža bolj zatečeno stanje v rabi površin kot predvidevanja in hotenja glede te rabe. Pretežni del površin na ureditvenem območju Lokvi je tako namenjen kmetijski rabi, pri čemer zavzema kategorija trajno zavarovanih kmetijskih zemljišč (1 A) sicer le površino v velikosti cca 150 / 250 m na severozahodnem delu doline, medtem ko kategorija zemljišč, ki se z agromelioriranjem lahko usposobijo za intenzivno kmetijsko proizvodnjo (1 B) - in so v ta namen v planu hkrati opredeljene kot območje agrarnih operacij - zaseda pretežni del ostalih, konfiguracijsko manj

razgibanih površin na dnu doline. Del teh kmetijskih površin je namenjen sekundarni (dodatni) rabi (za šport in rekreacijo, kar pomeni za smučanje) in sicer na jugozahodnem pobočju Ilovice (kjer so zemljišča opredeljena kot druga kmetijska zemljišča). Kategorija takih zemljišč je torej na zahodnem in vzhodnem delu ureditvenega območja naselja (Voglarija in pobočje Ilovice), na južnem obronku Škola pa je kategorija površin v zaraščanju. V tem okviru se lesnopredelovalni gozd ohranja na površinah, ki so z njim že poraščene in podobno velja tudi za površine za stavbno rabo, kateri so ji - z izjemo površine velikosti 130 x 250 m zahodno od ceste proti Predmeji (za 150 m) oz. južno od križišča regionalnih cest (za 200 m) - namenjena le zemljišča, ki so po katastrskih podatkih stavbišča in so torej že pozidana.

Po takem planu je za razvoj naselja kot turističnega kraja namenjeno le slabe 3 ha veliko zemljišče na severnem (osojnem!) vznožju Prezrena, ki je za dobrih 200 m oddaljeno od območja, na katerem se odvija turistična dejavnost naselja.

Lastninske razmere:

Nanos podatkov o lastništvu zemljišča na ureditvenem območju Lokvi na katastrski načrt je pokazal, da je tu zelo pestra lastniška struktura, v kateri kot lastniki nepremičnin prevladujejo fizične osebe. Pri tem se kažejo naslednje značilnosti:

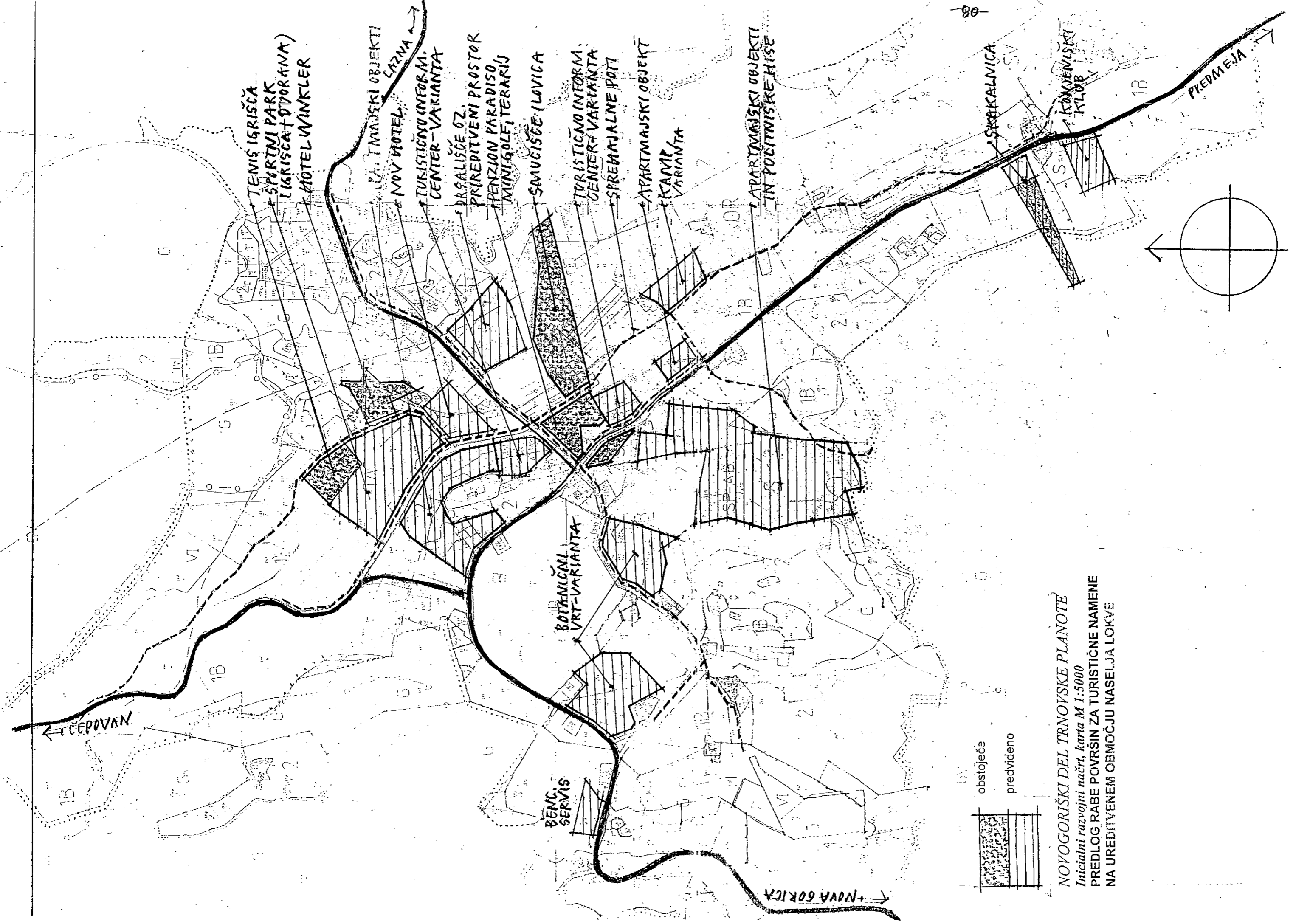
- med zasebnimi lastniki zemljišč so dokaj številni nedomaćini (kot edini lastniki ali kot solastniki), v lasti katerih je dobrih 20% površin,
- veliko zemljiških posesti (kakih 30 - 35%) je v lasti dveh ali več (celo do 10 !) solastnikov, večina katerih ne živi več na Lokvah,
- nekaj zemljiških parcel je celo v lasti oseb s tujim državljanstvom (zemljišča s takimi značilnostmi so predvsem na območju Voglarije, pa tudi sredi doline).

Dodatna značilnost zemljišč v zasebni lasti izhaja tudi iz dejstva, da dve ali tri kmetije na Lokvah izpolnjujejo pogoje za pridobitev statusa zaščitene kmetije, s čimer dobi njihova zemljiška posest posebno zaščito (nedeljivost ..). Njihova posest je na osrednjem in jugovzhodnem delu doline.

Med pravnimi osebami je daleč največji lastnik zemljišč na Lokvah država (predvsem preko Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov), sledijo ji gospodarske družbe, nato Mestna občina Nova Gorica. Taka zemljišča se nahajajo predvsem ob cestah (levo - desno) iz Lokvi proti Čepovanu in Lazni oz. prav na območju, ki velja za turistično cono.

(Podrobnejši podatki o zemljiški strukturi na ureditvenem območju Lokvi in prikazi prej navedenih pojavov so na razpolago pri avtorju tega načrta).

Možnosti pridobitve zemljišča za predvidene ureditve in objekte turističnega značaja na Lokvah zaradi opisanih razmer niso kdovekaj ugodne, saj ima Mestna občina

TENIS IGRISČA
 ŠPORTNI PARK
 (IGRISČA + DVORANA)
 HOTEL WINKLER

TRAJNI OBJEKTI
 NOVI HOTEL
 TURISTIČNO INFORM.
 CENTER - VARIANTA

TRAJNIŠČE OZ.
 PREDITVENI PROSTOR
 PENZION PARADISO
 MINIGOLF, TERENIJ

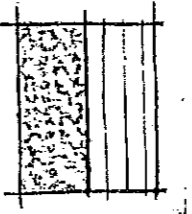
SMUČIŠČE (LOVICA)

TURISTIČNO INFORM.
 CENTER - VARIANTA
 SPREMAJALNE POTO

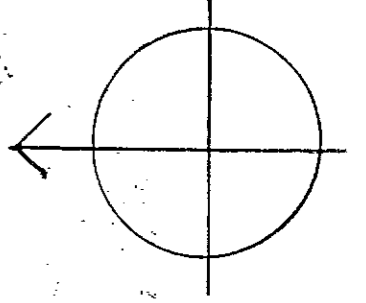
APARTMAJSKI OBJEKT
 KAMP
 VARIANTA

APARTMAJSKI OBJEKT
 IN POČITNIŠKEMISE

obstoječe
 predvideno

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
 Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
 PREDLOG RABE POVRŠIN ZA TURISTIČNE NAMENE
 NA UREDITVENEM OBMOČJU NASELJA LOKVE

Nova Gorica, ki je za predvideni razvoj naselja najbolj zainteresirana, v svoji lasti zelo malo zemlje.

b) Predlog postavitve predvidenih ureditev in objektov v prostor:

Predlog postavitve v prostor v prejšnjem poglavju predlaganih ureditev in objektov, ki izhajajo iz prej navedenih izhodišč, med katerimi ima prednost predvsem odnos do obstoječih struktur (zaradi ustvarjanja navezav in povezav predvidenega z obstoječim, s čimer prihaja do organske rasti jedra oz. cone s turističnim programom), predvideva naslednje:

- **turistično-informativni center** (skupaj s prostori za kulturno ponudbo) mora zavzeti strateško lokacijo ob vstopu v turistično cono (v nastajanju), to je lokacijo v bližini križišča regionalnih cest v naselju. Med dvema možnostima, ki se tu ponujata in sicer
 - ali opuščena stanovanjska hiša ob cesti proti Predmeji 100 m proč od križišča sredi zemljišča s površino 3000 m,
 - ali opuščeni bencinski servis ob cesti proti Lazni 50 m proč od križišča, ki skupaj z zemljiščem v svojem zaledju (parcela št. 240/3) daje površino cca 2400 m²,je prva zaradi večje razsežnosti, ugodnejše konfiguracije terena, vizuelne izpostavljenosti ... v prednosti pred drugo, katere prednost je predvsem v možnosti povezave z nekdanjo šolo, ki tudi opravlja javno funkcijo. V prvem primeru je zemljišče v zasebni lasti sedmih solastnikov (nedomačinov), v drugi pa v lasti dveh pravnih oseb s sedežem v Ljubljani,
- **terarij** je lastnik penziona Paradiso pripravljen postaviti na vzhodno stran tega penziona, to je na parcelo št. 10/1, s čimer bi upravljanje tega objekta lahko uskladil z delovanjem penziona,
- v okviru mikrolokacije za **botanični vrt** na zahodni, vstopni strani naselja (z goriške smeri) se za to ureditev, ki zahteva dober hektar zemljišča z razgibano konfiguracijo terena in dobrim dostopom iz turistične cone, kaže vsaj dve možnosti. Prva od njih v poraslem skalovitem zaledju nekdanjega gozdarskega doma sredi Voglarije na dveh zemljiških posestih, od katerih je večja v lasti države, manjša pa v lasti domačina, ki skupaj dosega površino cca 1.3 ha, prihaja v poštev zaradi dobre dostopnosti (s svojo severozahodno stranico se drži ceste iz Nove Gorice, s svojo jugozahodno pa poti mimo gozdarskega doma), ne prevelike oddaljenosti od turistične cone (400 m), izpostavljenosti turističnemu obisku (po cesti iz Nove Gorice), pa tudi povezanosti s takomenovanim gozdarskim domom, ki to sicer ni več, vendar pa bi lahko del tega objekta služil prezentaciji muzejske zbirke s področja gozdarstva. Na enem mestu torej gozdarska tradicija in okolje, iz katerega je ta tradicija nastala. Druga možnost je bližje križišču regionalnih cest v naselju in sicer jugovzhodno od poti, ki od tega križišča vodi proti prej omenjenemu "gozdarskemu domu". Ta lokacija s podobnimi značilnostmi terena kot prejšnja je iz turistične cone še bolj dostopna (ker je od križišča oddaljena le dobrih 100 m) in

“naslonjena” na zaledje (to je na obronke Prezrena), v katerega bi se dalo trasirati gozdno učno pot. Ta lokacija s površino slab hektar je sicer kot enovita posest v lasti domačinke. (Na tem jugozahodnem predelu naselja bi se lahko - zaradi posebnih okoliščin, kot je na primer možnost pridobitve zemljišča - lahko pokazala še kakšna lokacija za obravnavano ureditev, vendar slabša od opisanih),

- za *drsališče*, ki s svojo ploščadjo čez topli del leta lahko služi tudi raznim prireditvam in kotalkanju, se kot najbolj primerna lokacija kaže kratka dolina (pod imenom Dolinca) med cesto proti Lazni in smučiščem na severozahodnem pobočju Ilovice (v urejanju) prav zaradi povezav zimskošportnih naprav na tem delu naselja med sabo (skupna infrastruktura, upravljanje ..). Poleg tega se je ta lokacija že uveljavila kot prireditveni prostor v okviru turistične cone naselja. Zemljišče je tu pretežno v državni lasti,

- *športni park* (z igrišči za športne igre in športno dvorano na površini vsaj 1.5 ha) mora dobiti lokacijo, ki je blizu obstoječih in predvidenih nastanitvenih objektov (to je v okviru turistične cone). Taka lokacija je lahko samo ravnina ob cesti proti Čepovanu med nekdanjim hotelom Poldanovec in (sedanjim) hotelom Winkler, zahodno od katerega sta v ta prostor postavljeni že dve tenis igrišči (še vedno v urejevanju). Zemljišče, ki bi ga športni park potreboval, je pretežno v lasti države,

- tudi nov *hotel* (oz. hoteli) sodi v ta predel naselja zaradi povezav s predvidenim športnim parkom (in ostalimi nastanitvenimi objekti). Lokacija zanj je lahko zemljišče ob dostopni poti h hotelu Winkler, ki je do polovice v lasti gospodarske družbe, preostalo pa v lasti domačina (variantna možnost za nov hotel je lahko tudi kakšno drugo ustrezno zemljišče ob cesti proti Čepovanu ali Lazni),

- v urejanju oz. gradnji *apartmajskih enot* (predvsem najemnega značaja) bi bilo treba - kot je bilo že rečeno v prejšnjem poglavju - najprej izkoristiti možnosti, ki jih ponujajo prazni objekti. Teh je največ prav na osrednjem delu naselja, kjer se z dveh strani držijo vzpetine, na kateri je cerkev. Tu je torej moč za ta namen preurediti nekdanji hotel Poldanovec, “škafarski dom” in sosednje hiše ter na vmesnih zemljiščih med temi objekti zgraditi objekte z enako funkcijo (v obliki “venca”, ki bo s treh strani oklenil to vzpetino). Zemljišče, ki bi ga ta gradnja tu potrebovala, je v mešani lasti (največ v lasti gospodarskih družb, delno pa tudi v državni lasti in zasebni lasti nedomačinov). Na tak način - z adaptacijo in razširitvijo obstoječih stavb - bi apartmaji lahko zasedli tudi kakšno drugo lokacijo v naselju,

- *počitniške hiše in apartmajski objekti* (z enotami lastniškega značaja) pa lahko zasedejo tudi severni obronek Prezrena (ki sega pravzaprav skoraj do križišča regionalnih cest), to je zemljišče z izredno razgibano konfiguracijo terena, ki je bilo že po dolgoročnem planu (nekdanje) občine Nova Gorica namenjeno za te potrebe. Zemljišče je v celoti v zasebni lasti nedomačinov,

- **kamp** (velikosti do 30 enot s površino 0.4 ha) je moč urediti na kateremkoli zemljišču; ki je od regionalnih cest primerno oddaljeno, ki ni preveč oddaljeno od turistične cone v naselju, ki je ravno ali ga je moč terasirati, ki ga je moč komunalno opremiti ... Ena od takih lokacij je lahko tudi na vznožju Ilovice in sicer na izteku nekdanjega smučišča na pobočju tega hriba, ki je od ceste proti Predmeji odmaknjeno cca 100 m, od ceste proti Lazni pa cca 300 m. Tu je moč na dveh terasah urediti 2 x 15 kampirnih mest. Zemljišče je v zasebni lasti. (Alternativne lokacije kampa so lahko tudi na zahodnem delu naselja, to je zahodno od prej opisane lokacije za cono počitniških hiš),

- lokacija **penziona za konje z manežo** (tekališčem) sodi v jugozahodni del doline, to je v predel pod imenom Gorenji konec, ki ima (in bo tudi ohranil) bolj vaški značaj naselja. Tu bi lahko tak objekt oz. ureditev sprejela ena od ohranjenih kmetij (z razširitvijo ali preureditvijo obstoječih objektov),

- omrežje **sprehajalnih poti** mora imeti svoje vozlišče v turistični coni, posamezne poti pa morajo ali voditi do posameznih elementov turistične ponudbe ali pa se držati pohodniških smeri (ož. poti) v okolico Lokvi. To omrežje bi zatem moralo v čimvečji meri izkoristiti krajevne in poljske poti po naselju, zlasti še:

- pot po vznožju Škola in Ilovice, ki bi povezovala številne obstoječe in predvidene objekte turističnega značaja (športni park, hotele, smučišče, mini golf, igrišča, kamp ..) in ki bi - na odsekih izven turistične cone proti severozahodu in jugovzhodu - izkoristila traso in zemljišče obstoječih poljskih in dostopnih poti,

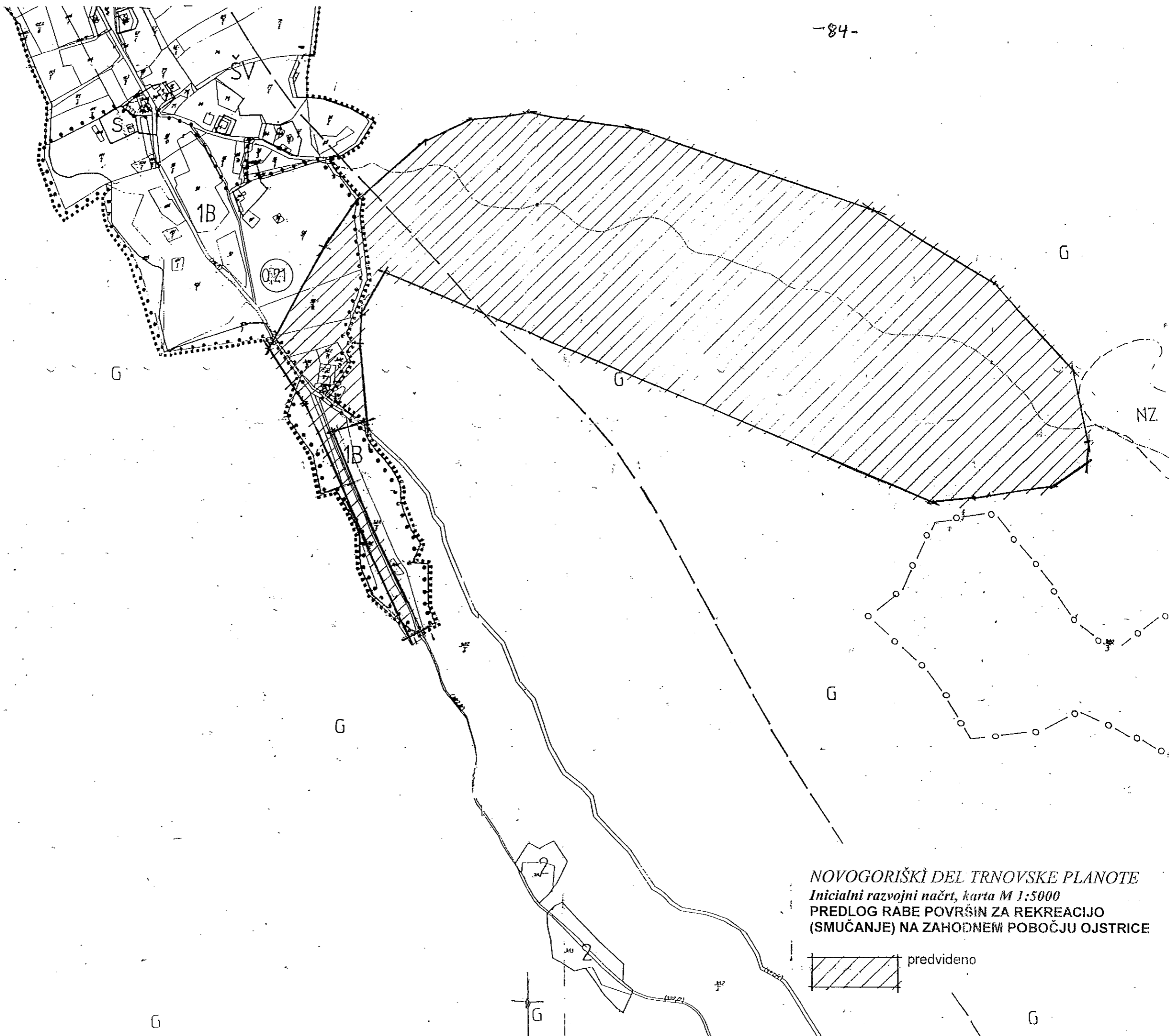
- pot proti Voglariji, ki bi vodila v cono manj intenzivne rabe zemljišč za turistične namene (botanični vrt, naselje počitniških hiš) in bi se v glavnem držala obstoječe dostopne poti za danes skoraj razpršeno zazidavo v tem predelu,...

Kjer pa to ni mogoče, bi to omrežje moralo dobiti posebne trase, bolj ali manj ločene od cest za motorni promet, ki bi se priključile ali se držale najbolj značilnih motivov te krajine kot na primer gozdnih robov, kamnitih zidov in podobno.

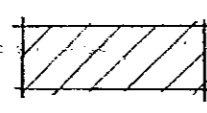
Po takem predlogu razmestitve ureditev in objektov za potrebe turizma po ureditvenem območju Lokvi bodo le-ti osredotočeni na osrednjem delu doline severno in južno od križišča regionalnih cest, pri čemer bodo

- površine severno od tega križišča, ki imajo najboljše gradbene (in druge) pogoje v naselju, zasedli taki objekti in ureditve, ki prostor izrabljajo bolj intenzivno (objekti turistične; športne in druge infrastrukture v sožitju z nastanitvenim in gostinskim oz. nasploh oskrbnim delom turistične ponudbe),

- medtem ko bodo površine južno od tega križišča (v podnožju Prezrena), kjer so zaradi bolj kraškega značaja terena gradbeni pogoji veliko manj ugodni, zasedli objekti in ureditve, ki prostor izkoriščajo bolj ekstenzivno (in se neugodnim pogojem lažje prilagodijo; na primer počitniške hiše, botanični vrt, druge ureditve za rekreacijo ...).

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
 Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
 PREDLOG RABE POVRŠIN ZA REKREACIJO
 (SMUČANJE) NA ZAHODNEM POBOČJU OJSTRICE

 predvideno

Te površine bodo na zemljiščih, ki so v prvem primeru deloma že pozidane, sicer pa po planski opredelitvi kmetijske (polovica kot zavarovane, polovica pa kot manj zavarovane), v drugem primeru pa so v dobrem delu namenjene stavbni rabi, na preostalem pa so manj zavarovane za kmetijsko rabo.

Po lastništvu pa so te površine v prvem primeru v pretežni meri v lasti državnih skladov, nato pravnih oseb poslovnega značaja, nekaj pa tudi v lasti fizičnih oseb, tako domačinov kot oseb, ki ne prebivajo na Lokvah, medtem ko so v drugem primeru skoraj v celoti v enoviti ali solastniški lasti fizičnih oseb.

Na zahodnem pobočju Ojstrice:

a) Izhodišča:

Kakor je bilo že v predhodnem poglavju navedeno, se za novo oz. nadomestno **smučišče** na Lokvah kaže kot najbolj primerna lokacija spodnji del severozahodnega pobočja Ojstrice in sicer takoj nad robom ureditvenega območja naselja na Poncali (na višini cca 970 m) do (bolj ali manj) gozdne ceste po sredini tega pobočja na nadmorski višini nekaj nad 1150 m na oz. na oddaljenosti cca 900 m od križišča regionalne z gozdnimi cestami na Poncali. Ta del pobočja Ojstrice s površino dobrih 40 ha ima dokaj enakomeren naklon cca 20% in - v glavnem - tudi zaobljeno površino terena. Območje ima dober dostop do svojega spodnjega in zgornjega roba. To območje je po planski opredelitvi skoraj v celoti namenjeno lesnopredelovalnemu gozdu (jasa ob gozdni cesti na Poncali pa manj intenzivni kmetijski rabi); zemljišča so tu skoraj v celoti v lasti države.

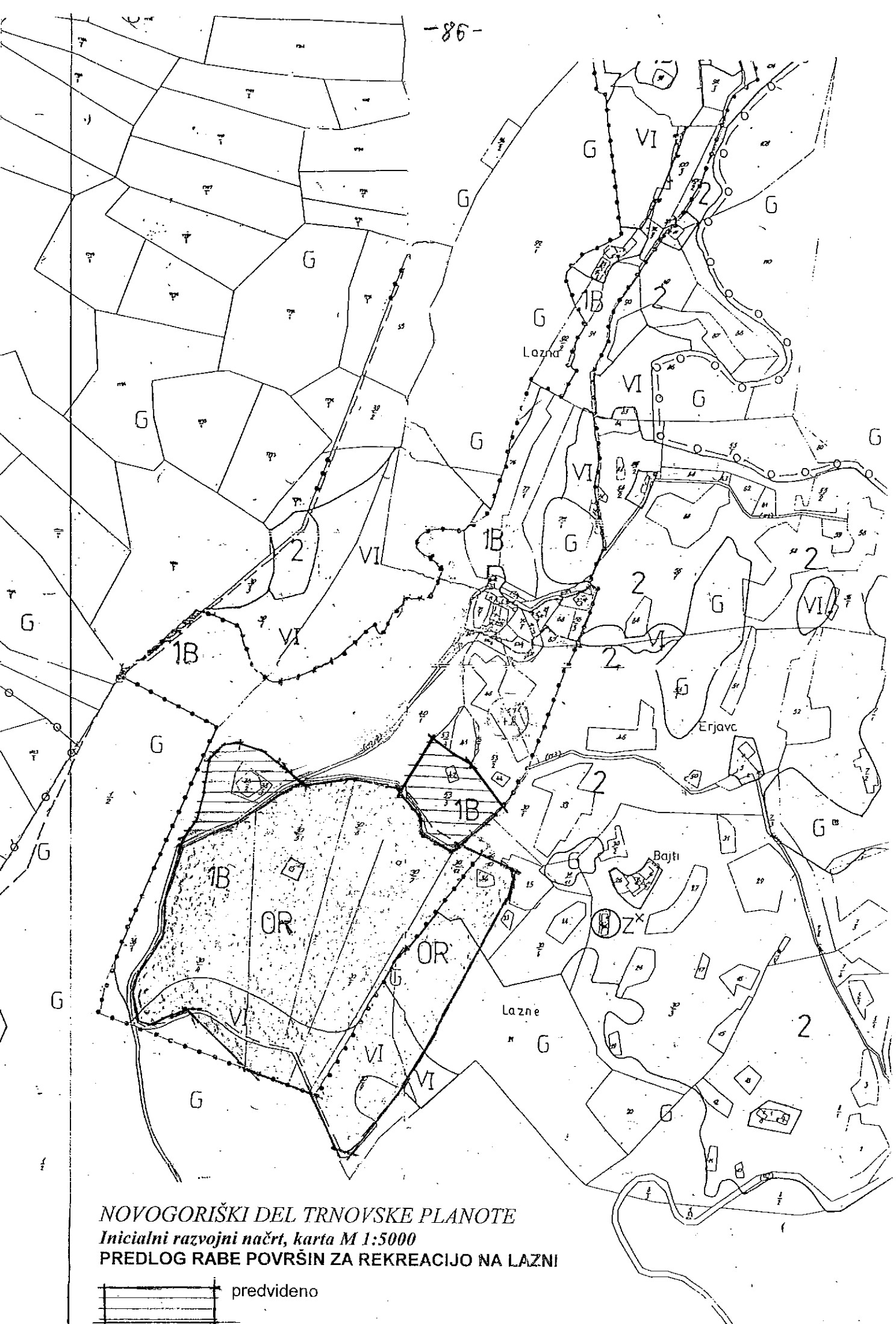
b) Zasnova postavitve novega smučišča v prostor:

Na tem območju bi bilo moč urediti vsaj dve smučarski progi s površino do 8 ha za kakih 400 do 500 oseb, na robu smučišča pa dve žičnici s skupno zmogljivostjo do 1200 oseb na uro; ena od teh - po severnem robu - bi premagovala celotno višinsko razliko smučišča, druga - po severnem robu - pa le dve tretjini te razlike, to je cca 130 m. Spodnja postaja prve naprave bi imela lokacijo prav ob križišču cest na Poncali, kjer bi se dalo na gozdni jasi urediti parkirišče, v eni od vrtač tu blizu pa odprti zbiralnik površinske vode (za dosneževanje smučišča). Spremljajoči (vzdrževalni, gostinski) program bi se navezal na spodnjo postajo prvoomenjene žičnice, s čimer bi služil tudi tekaški progi, ki bi imela tu svoj začetek.

Na Lazni:

a) Izhodišča (stanje):

Območje **smučišča** na severnem pobočju Travnega vrha na Lazni s površino cca 10 ha je na svoji zahodni strani omejeno z lokalno cesto na Lazno, na svoji severni s poljsko potjo, na ostalih dveh straneh pa nima fizično določljivih mej (po naravnih ali drugačnih ločnicah). Teren ima tu naklon cca 35%.

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
 Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
 PREDLOG RABE POVRŠIN ZA REKREACIJO NA LAZNI

 predvideno

Vlečnica, ki že nekaj let ne obratuje, je na vzhodnem delu smučišča napeta na dolžini 350 m med spodnjo postajo ob poljski poti in zgornjo na vrhu Travnega vrha.

Območje smučišča je v občinskem dolgoročnem planu opredeljeno v glavnem kot površina, ki je sicer namenjena intenzivni kmetijski proizvodnji (vendar jo bo treba za te namene še meliorirati) in hkrati tudi rekreaciji, delno pa tudi kot površina v zaraščanju (južni del) oz. površina pod lesnoproizvodnim gozdom (vzhodni del).

Po lastništvu je to območje v zasebni lasti domačinov (in njihovih sorodnikov v sosednjih krajih).

b) Zagotovitev prostorskih pogojev za delovanje smučišča:

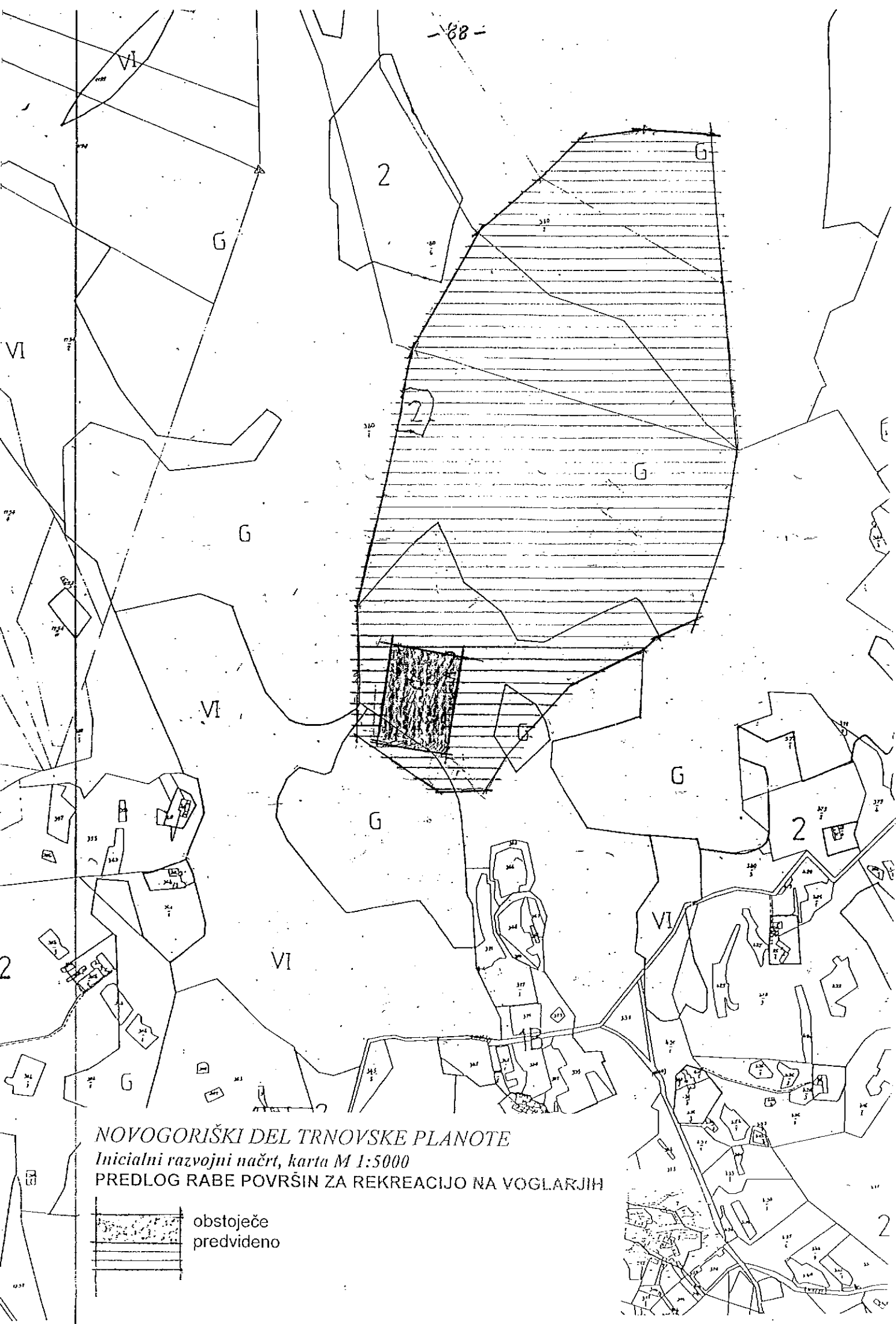
Smučišče, ki je prej opisano, izrablja celotno površino, ki je tu za smučanje primerna in ima zato kot ureditev v ožjem pomenu besede dovolj prostora na razpolago. Nima pa dovolj prostora kot ureditev v širšem pomenu besede, saj potrebuje zaradi velikega obiska z osebnimi vozili (računati je na vsaj 150 vozil) tudi ustrezne površine za parkiranje, pa tudi za oskrbo. Le-te bi bilo moč zagotoviti delno na njegovi severozahodni strani, to je na zahodni strani lokalne ceste, ki prihaja sem z Lokvi (z zasutjem vrtače na parcelah števil. 38/2 in 38/3 k.o. Lazna), delno pa na njegovi severni strani (na parcelah števil. 42, 53/3). V ta namen bi bilo potrebno območje smučišča ustrezno razširiti proti severozahodu in severu.

Zemljišče, ki bi prevzelo te potrebe, je po planski opredelitvi namenjeno kmetijstvu (to je 1 B), po lastništvu pa je tako kot na smučišču v celoti zasebno (v solastništvu več oseb).

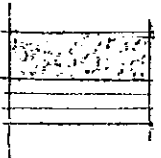
Na Voglarjih:

a) Izhodišča:

Izhodišče za postavitev **strelskega parka** s površino vsaj 2 ha v prostor na severnem robu naselja Voglarji predstavlja - tako kot v prejšnjem primeru - obstoječa ureditev (ki je sicer brez uporabnega dovoljenja in se zato uporablja le občasno) na majhni planjavi južno od vzpetine pod imenom Ledince. Na tem območju, ki je od krajevne poti po naselju oddaljeno dobrih 300 m (od najbližjih stanovanjskih hiš na zahodu 200 m, na vzhodu pa 400 m) in ima dostop s svoje jugovzhodne strani po (nekategorizirani) gozdni poti, je na razpolago ne samo površina v velikosti cca 30 x 100 m, ki se danes uporablja za streljanje, ampak tudi dolina vzhodno od nje dolžine cca 400 m med Ledincami in Frato (to je vzpetino podobne višine). To območje, ki je po rabi na svojem ravnem delu gmajna (= površina v zaraščanju), sicer (po pobočjih) pa gozd, je po dolgoročnem planu namenjeno predvsem gozdnogospodarski funkciji. Sicer pa je - z izjemo improviziranih ureditev na strelišču - brez kakršnihkoli struktur. Po lastništvu je del obsežne državne posesti gozdov na planoti.

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
PREDLOG RABE POVRŠIN ZA REKREACIJO NA VOGLARJIH

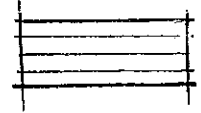
 obstoječe
predvideno

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE

Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000

**PREDLOG RABE POVRŠIN ZA REKREACIJO (IN DRUGE NAMENE)
NAD LIJAKOM IN NA OVČARJEVI GMAJNI**

 predvideno

b) Postavitev ureditve v prostor:

Pri postavljanju strelišča v prostor se morajo upoštevati ne samo potrebe po površinah za strelska polja, ampak tudi potrebe po varnosti in omejitvi vplivov te ureditve na okolje. Strelski park mora zato razpolagati z zemljiščem, na katerem bo moč ob streljanju zagotoviti ustrezno varnost in omejiti emisijo hrupa v okolje. Tem zahtevam je moč ugoditi najbolj v primeru, če so strelska polja obdana z naravnimi ovirami (reliefom in gozdom). V obravnavanem primeru lahko zato strelišče v ožjem pomenu besede zasede poleg površine, ki se v ta namen že uporablja, tudi spodnji del doline med Ledincami in Frato, v širšem pomenu besede pa prostor, ki je omejen z grebeni po teh dveh vzpetinah. Zemljišče, ki bo za to potrebno, spada po planski opredelitvi v glavnem med druga (manj kvalitetna) kmetijska zemljišča in je v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov.

Na Ovčarjevi gmajni:

a) Izhodišča:

Izjemne naravne (klimatske in reliefne) pogoje na južnem robu Trnovske planote za **alternativne oblike letenja** (z zmaji in jadralnimi padali) se dajo najboljše izrabljati s tiste točke na robu planote, ki je prav nad pečino nad izvirov Lijaka, saj je tu prelomnica med pobočjem in planoto najbolj izrazita, nad robom planote pa je tudi za vzletanje na razpolago do 50 m globoka, z gozdom skoraj neporaščena površina z bolj ali manj pravilnim naklonom do 20% proti jugozahodu. Z nadmorsko višino cca 580 m je ta površina dobrih 500 m višje ležeča od polja ob Lijaku, na katerega se je moč spuščati. Dostop do te površine je po (neurejeni) gozdni stezi od (tudi neurejenega) parkirišča ob regionalni cesti iz Solkana na Lokve na Ovčarjevi gmajni, to je na predelu, ki se nahaja cca 1.5 km zahodno od Trnovega. Območje tega parkirišča je gozdnata površina v naklonu cca 30% proti jugozahodu.

Razen improviziranih ureditev za dostop do površine, ki se uporablja za vzletanje jadralnih padal, na tem območju še ni nobenih struktur. Sicer pa je le-to po dolgoročnem planu v celoti namenjeno lesnopredelovalnemu gozdu; tisti del, na katerem se nahaja površina za vzletanje, pa je tudi pod varovalnim režimom obrobja Trnovske planote in pečine nad izvirov Lijaka. Po lastništvu je na tem območju nekaj zemljišča v občinski, nekaj pa v zasebni lasti.

b) Postavitev ureditev v prostor:

Alternativno letenje (oz. jadranje) z roba Trnovske planote ima svoje vzletišče nad Lijakom praktično že postavljeno v prostor, servisna in nastanitvena baza za to dejavnost pa lahko dobi lokacijo na južni strani regionalne ceste na Ovčarjevi gmajni na oddaljenosti 0.8 km. Za medsebojno povezavo teh dveh ureditev ostane v uporabi obstoječa peš pot skozi gozd, ki se podaljša od vzletišča naprej proti jugozahodu po robu planote kot sprehajalna pot mimo razgledne točke (oz. počivališča) na Skoznem do Trpinovšča (kjer je naselje počitniških hiš).

Kot že prej povedano, je zemljišče za te ureditve po planski opredelitvi kategorizirano kot lesnopredelovalni gozd, po lastništvu pa delno v občinski, delno pa v zasebni lasti.

7. URBANISTIČNA ZASNOVA NASELJA LOKVE

Z ozirom na razporeditev dodatnih objektov in ureditev s turistično funkcijo po ureditvenem območju Lokvi, kot je predlagana v prejšnjem poglavju, se zasnova urbanističnega (oz. prostorskega) razvoja tega naselja kaže v naslednji luči:

Cilji dolgoročnega razvoja naselja:

Dolgoročen razvoj naselja Lokve, ki so samo v zadnjem desetletju (skupaj z Lazno v okviru KS Lokve) doživele 25%-no zmanjšanje števila prebivalstva (in kjer zato stanuje le še 124 oseb), ob hkratnem občutnem upadu delovnih mest oz. možnosti zaposlitve doma (kjer je morda na razpolago le še kakih 25 delovnih mest za okrog 70 oseb v aktivnem obdobju življenja), mora seveda imeti za cilj predvsem ohranitev čimvečjega ali pa celo obstoječega števila prebivalstva (pa čeprav njegova sedanja starostna struktura ne vzbuja optimizma). Tak cilj bo moč doseči (ali se mu vsaj približati) le z ustvarjanjem možnosti zaposlitve (oz. pridobivanja dohodka) doma, s čimer bi se dnevna delovna migracija v dolino postopoma zmanjševala (ali morda celo odpravila), s tem pa tudi razlog za odseljevanje.

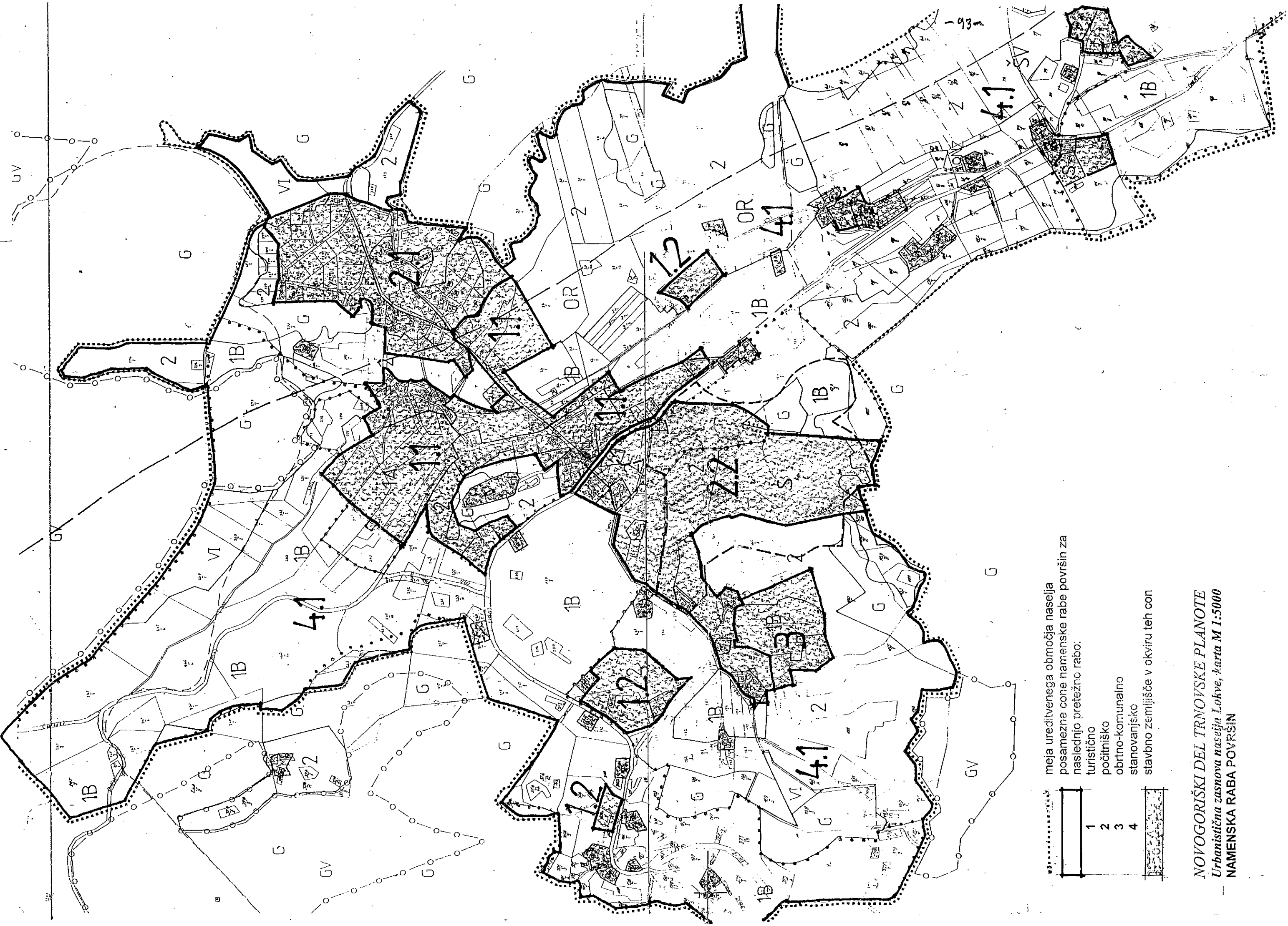
Lokve imajo zaradi svoje geografske lege in naravnih pogojev razvojno perspektivo predvsem na področju turizma, posledično s tem tudi v obrti storitvenega značaja (zlasti v storitvah pri izvajanju zaključnih del in vzdrževanju stavb ...), ohranile pa bodo tudi tista kmečka gospodarstva, ki imajo pogoje za preživetje. Da bi do tako naravnega razvoja prišlo, je potrebno pri določanju namenske rabe površin v dogoročnem planu Mestne občine Nova Gorica dati najprej prednost potrebam turizma po prostoru in sicer tako glede obsega teh potreb kot pogojev, ki jih te potrebe imajo do značilnosti naravnega prostora in do struktur, ki so vanj že postavljene, nato pa v čimvečji meri ohraniti površine, ki so še v kmetijski rabi (oz. kmetijske površine, ki jih bo potreboval turizem, nadomestiti z melioracijo manj kvalitetnih kmetijskih in gozdnih zemljišč). Tem zahtevam pa ne bo težko ustreči, saj je v okviru na široko začrtanih mej ureditvenega območja naselja še dovolj možnosti za umestitev potreb načrtovanega razvoja v prostor.

Zasnova dolgoročnega prostorskega razvoja naselja:

Namenska raba površin:

Razvoju naselja na dolgi rok so na osnovi dosedanje rabe površin, programa dodatne turistične ponudbe in predvidevanj oz. ocen bodočega razvoja pri drugih dejavnostih, ki so v naselju prisotne, namenjene naslednje cone:

1. **turistična cona** za poslovno naravnane objekte in ureditve za informativno-kulturno, športno-rekreacijsko, zabavno, nastanitveno, gostinsko in oskrbno-turistično ponudbo, ki jo sestavljajo turistično jedro (1.1) za pretežni del prej navedenega programa na osrednjem delu ureditvenega območja Lokvi (levo - desno ob cesti na Lazno takoj ob njenem priključku na regionalno cesto proti Predmeji), kjer je bilo že v dosedanjem razvoju postavljenih nekaj turističnih in objektov z

meja ureditvenega območja naselja
 posamezne cone namenske rabe površin za
 naslednjo pretežno rabo:

- 1 turistično
- 2 počitniško
- 3 obrtno-komunalno
- 4 stanovanjsko

stavbno zemljišče v okviru teh con

NOVOGORISKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
 Urbanistična zasnova naselja Lokve, karta M 1:5000
NAMENSKA RABA POVRŠIN

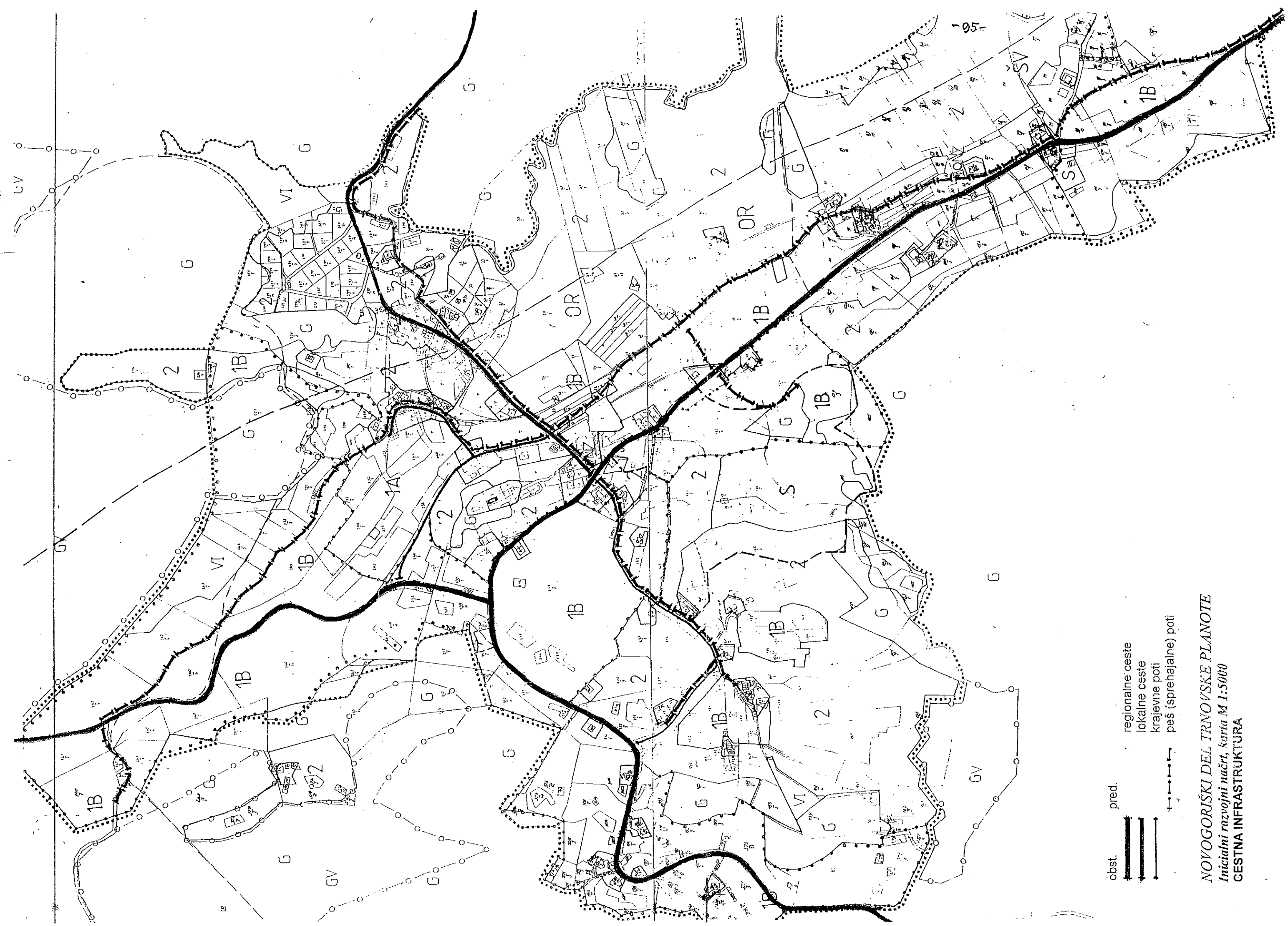
javno funkcijo in tri dislocirane lokacije sredi stanovanjske cone (1.2: za bencinski servis ob cesti v Novo Gorico, 1.3: za botanični vrt v zaledju "gozdarskega doma" in 1.4: za kamp na vznožju Ilovice). Obstoječe stanovanjske hiše v okviru te cone ostanejo v svoji funkciji ali pa se preuredijo v apartmajske hiše.

Nastajanje te cone se bo kazalo v postopnem dograjevanju zazidave okrog obstoječih objektov za turistične namene (na vznožju vzpetine s cerkvijo, nato proti historičnemu jedru naselja v Krotni vasi ...) in v - prav tako postopnem - dourejanju površin in naprav za športne aktivnosti (na severozahodnem in severovzhodnem robu cone). Razporeditev objektov in ureditev v tej coni se bo držala rešitve njihove postavitve v prostor, kot je podana v prejšnjem poglavju. Prej ali slej bo zato tu, v jedru te cone zaradi ugodnih gradbenih pogojev in teženj po intenzivnejši zazidalni rabi prišlo do bolj ali manj strnjene gručaste pozidanosti,

2. dve **coni za počitnikovanje** in sicer (sedaj, ko so praktično vse nenaseljene stanovanjske hiše v naselju že v uporabi za počitniške namene) obstoječa cona weekend hiš levo od ceste proti Lazni, razširjena proti zahodu (Krotni vasi) in jugovzhodu (v zaledje Cibne vasi) ter na novo določena cona za naselje počitniških objektov (individualnih hiš in hiš z lastniškimi apartmajskimi enotami) skupaj z ureditvami za rekreacijo na območju jugozahodno od turistične cone, kar pomeni jugozahodno od ceste proti Predmeji na osrednjem delu ureditvenega območja Lokvi. Obstoječe stanovanjske hiše na severnem obrobju te cone se preuredijo v počitniške ali pa sprejmejo gostinske in servisne dejavnosti. Zazidava v obeh teh conah bo zaradi neugodnih gradbenih pogojev (zaradi zelo razgibane konfiguracije terena) in težnje po zasebnosti zelo razpršena, raba površin zato dokaj ekstenzivna,

3. **obratno komunalna cona** na jugozahodnem robu ureditvenega območja naselja, ki je namenjena obrtnim delavnicam, čistilni napravi za fekalne vode in objektom ali ureditvam za komunalni servis,

4. ves ostali del ureditvenega območja naselja sestavlja cono, ki je prvenstveno namenjena **stanovanjskim hišam** (obstoječim in tudi novim v neposredni bližini obstoječih v okviru zaokroženih skupin) in objektom za takoimenovane vaške gospodarske dejavnosti (oddajanje turističnih sob in gostinstvo, kmetovanje, storitvena obrt ...) v obliki večjih ali manjših gruč. Za take namene se lahko preuredijo tudi obstoječe nenaseljene hiše. (V okviru te cone je tudi nekaj lokacij s turističnim programom in sicer na njenem zahodnem robu ob cesti proti Novi Gorici bencinski servis, v zaledju nekdanjega "gozdarskega doma" botanični vrt, na na vznožju Ilovice pa kamp). Nepozidane površine v tej coni ostanejo na razpolago kmetijstvu s tem, da se ponekod lahko uporabljajo tudi za rekreacijo (pobočje Ilovice ...).

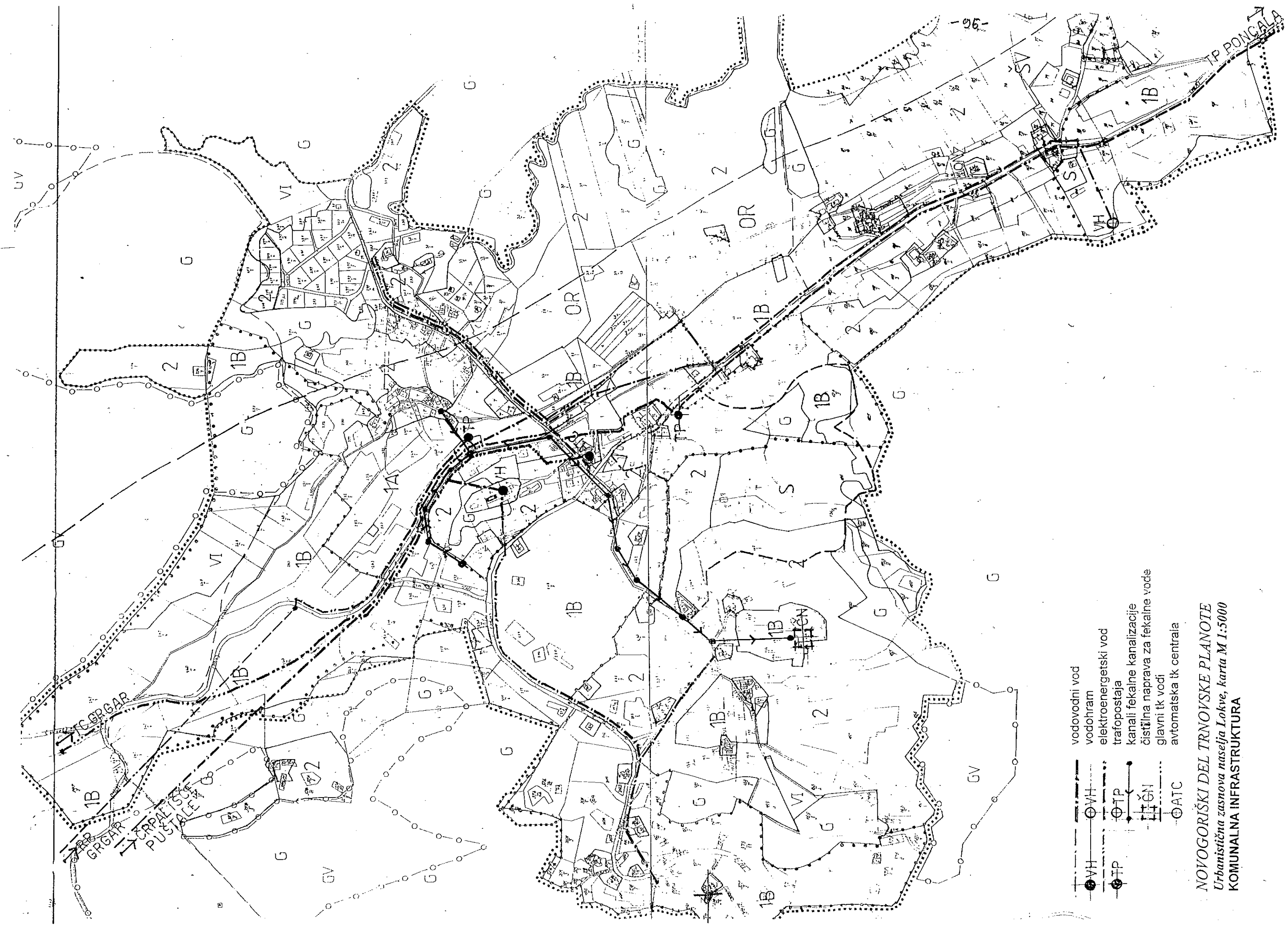

<p> obst.

 </p> | <p> pred.

 </p> | <p> regionalne ceste
 lokalne ceste
 krajevne poti
 peš (sprehajalne) poti </p> |
|--|--|---|

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
Inicialni razvojni načrt, karta M 1:5000
CESTNA INFRASTRUKTURA

- vodovodni vod
- vodohram
- elektroenergetski vod
- trafopostaja
- kanali fekalne kanalizacije
- čistilna naprava za fekalne vode
- glavni tk vodi
- avtomatska tk centrala

NOVOGORIŠKI DEL TRNOVSKE PLANOTE
 Urbanistična zasnova naselja Lokve, karta M 1:5000
 KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Taka zasnova namenske rabe površin na ureditvenem območju naselja je prikazana na ustrezni karti v merilu 1:5000.

Komunalna infrastruktura:

Omrežje javnih cest, ki ga sestavljata dve regionalni cesti (Nova Gorica - Lokve - Predmeja - Čepovan), ena lokalna cesta (Lokve - Lazna) in nekaj krajevnih poti, ne potrebuje bistvenih sprememb na trasah teh cest (prestavitvev, prekategorizacij), pač pa njihovo rekonstrukcijo (razširitev regionalnih cest na odseku po ureditvenem območju naselja na širino 6.0 m, lokalnih cest in - tudi nekaterih krajevnih poti - pa na širino vsaj 5.0 m). Predvideni razvoj naselja zahteva poleg tega tudi dopolnitev tega omrežja s krajevno potjo za predvideno počitniško cono ter z omrežjem sprehajalnih peš poti vzdolž javnih cest in poti v predvideni turistični coni, po obstoječih poljskih poteh (ob vznožju Škola in Ilovica) in na novo (v predvideni počitniški coni).

Obstoječe **vodovodno omrežje** bo - v glavnem - lahko pokrivalo tudi predvidene potrebe po sanitarni vodi, saj je bil njegov primarni del (rezervar, glavni vodi po naselju) zgrajen za večjo porabo od današnje, poleg tega pa lahko izkoristi tudi nekatere rezerve (aktiviranje opuščena rezervarja, ki je bil zgrajen v času I.svetovne vojne, odklop vodovodnega voda s hidranti za dosneževanje smučišča na Ilovici ...). To omrežje bo zato potrebovalo le razširitev v predvideno počitniško cono.

Smučišča (tako obstoječe na Ilovici kot predvideno na zahodnem pobočju Ojstrice) bodo za svoje dosneževanje morala urediti lastne vodovodne mreže, ki bodo koristile vodo iz odprtih zbiralnikov površinske vode v njihovi neposredni bližini.

Odvečne površinske vode in odplake bodo v podtalje odvajane ločeno. Za odvod površinskih voda bodo - kjer bo to potrebno - zgrajeni **odvodni kanali** do najbližjih vrtač ali depresij, kjer bodo te vode ustrezno očiščene nesnage z usedalniki. Za odvod fekalnih odplak iz predvidene turistične cone pa bo zgrajena **kanalizacijska mreža s čistilno napravo** (v predvideni obrtno-komunalni coni). Ta čistilna naprava bo v čiščenje prevzemala tudi odplake iz dvoprekatnih greznic, s katerimi bo ostala opremljena (oz. se bo tudi v bodoče opremljala) zazidava izven predvidene turistične cone.

Vir **elektroenergetske oskrbe** naselja bo poleg obstoječih dveh transformacij (eno od teh - sredi predvidene turistične cone bo potrebno rekonstruirati iz jamborske v "kiosk" obliko ter hkrati s tem tudi kablirati odsek dovodnega 20 KV voda čez to cono v dolžini 400 m) še ena nova in sicer na Poncali za oskrbo predvidenega smučišča (na oddaljenosti 1200 m od TP Lokve II ob cesti proti Predmeji). Dovodni vod do te postaje bo na odseku čez ureditveno območje naselja kabliran. Prav tako

bo kablirano tudi 0.4 KV omrežje v predvideni turistični, počitniški in obrtno-komunalni coni, ki ga bo treba zgraditi bolj ali manj na novo.

Telefonsko omrežje naselja (ki bo prenašalo tudi RTV signale), ki je - skupaj s končno avtomatsko centralo za naselje - pravkar v izgradnji, ima svoj primarni del dimenzioniran na predvideni razvoj in bo zato temu razvoju sledilo z razširjanjem naročniške mreže. Le-ta bo v predvideni turistični coni kablirana.

Trase in lokacije vseh opisanih naprav, napeljav in objektov so prikazane na karti cestne in komunalne infrastrukture v merilu 1:5000.

Način urejanja:

Prostorski razvoj Lokvi bo urejan s **splošnimi prostorsko-ureditvenimi pogoji** za posege v prostor izven širšega mestnega območja Nove Gorice, ki bodo - po potrebi - dopolnjeni z dolžčili za gradnjo na območju Trnovske planote, upoštevajoč pri tem to zasnovo ter poglavje v inicialnem razvojnem načrtu za turizem na novogoriškem delu Trnovske planote o postavitvi objektov in ureditev turističnega značaja v prostor.

8. PRISTOP K IZVEDBI NAČRTA

V prejšnjih poglavjih opisani načrt turističnega razvoja obravnavanega območja se bo izvajal postopoma z ločenim izvajanjem posameznih projektov oz. posegov v prostor, kot so navedeni v 4. poglavju. V ta namen bo Mestna občina Nova Gorica kot naročnik in uresničevalec tega načrta morala

- najprej ta načrt "politično" verificirati (za formalno verifikacijo ni pravne podlage oz. potrebe), kar pomeni doseči, da se bodo z njim bolj ali manj usoglasili tisti, ki odločujoče sodelujejo v procesu njegovega izvajanja (gre predvsem za tiste, ki sodelujejo v postopku sprejemanja sprememb planskih in prostorsko-reditvenih aktov),

- nato uvesti v dolgoročni plan tisto vsebino razvojnega načrta, ki se nanaša na rabo zemljišč oz. ta plan spremeniti in dopolniti na osnovi načrta,

- nato poskrbeti za vodstvo pri njegovem izvajanju s tem, da bo določila koordinatorja in pospeševalca aktivnosti za njegovo izvedbo oz. da bo to vlogo poverila (pravni) osebi, ki jo bo po svojih pristojnostih in sposobnostih lahko izvajala (na primer lokalni turistični organizaciji, ko bo ustanovljena in če bo take naloge lahko tudi prevzela),

- nato spremljati in usmerjati delo koordinatorja, ki bo imel predvsem naloge, da bo:

- pripravil vsakoletni program aktivnosti za izvedbo posameznih projektov (predvsem na področju komunalne in turistične infrastrukture) ter predlog finančnega načrta za pokritje stroškov teh aktivnosti,

- poskrbel za zagotovitev finančnih sredstev za izvedbo letnega programa aktivnosti tako iz javnih (občinski proračun, skladi ...) kot iz drugih virov (javna podjetja ...),

- privabljal investitorje za posamezne projekte, iskal možnosti za odkup potrebnih zemljišč in možnosti za pridobitev finančnih spodbud pri izvajanju teh projektov

- nato pripraviti prostorsko-reditvene pogoje za posege v prostor na obravnavanem območju (zlasti na ureditvenem območju Lokvi) oz. dopolniti odlok o splošnih prostorsko-reditvenih pogojih za posege v prostor Mestne občine Nova Gorica izven območja mesta Nova Gorica,

- (nadalje) zagotavljati v svojem proračunu ustrezna sredstva za izvedbo posameznih projektov s področja infrastrukture (komunalne in turistične) oz. pridobivati ta sredstva iz sistemskih virov (po Zakonu o pospeševanju turizma, po Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja ...),

- pridobivati zemljišča, ki so potrebna za izvedbo načrta, zlasti za projekte s področja infrastrukture,

- oddajati izvedbo posameznih projektov na koncesijski način,

- pomagati investitorjem posameznih projektov pri pridobivanju zemljišč, investicijsko-tehnične dokumentacije, finančnih sredstev